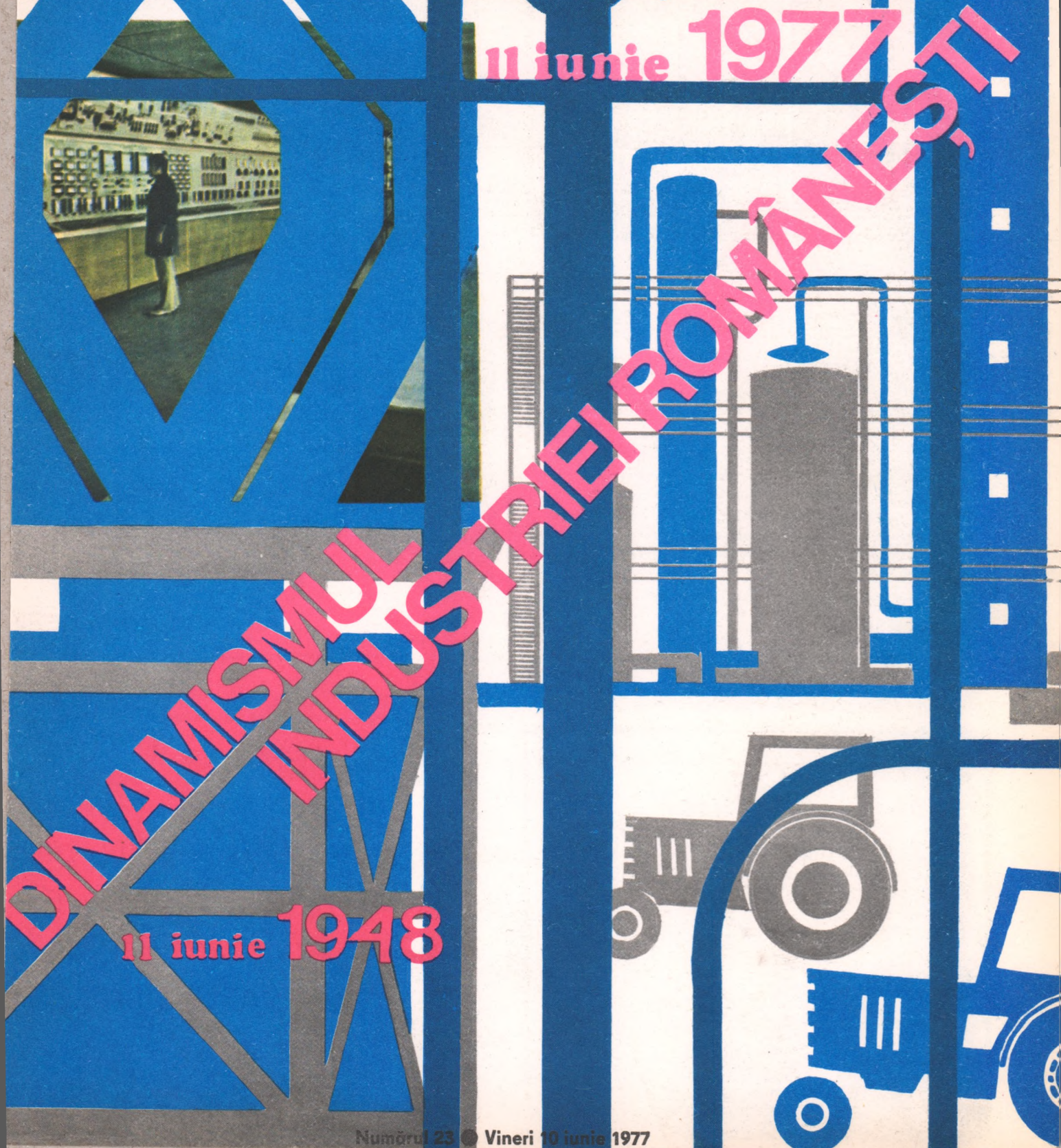

Revista ECONOMICĂ

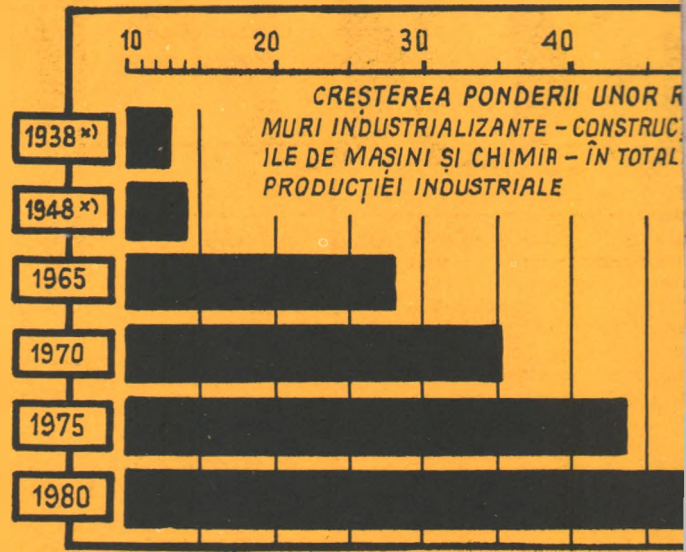
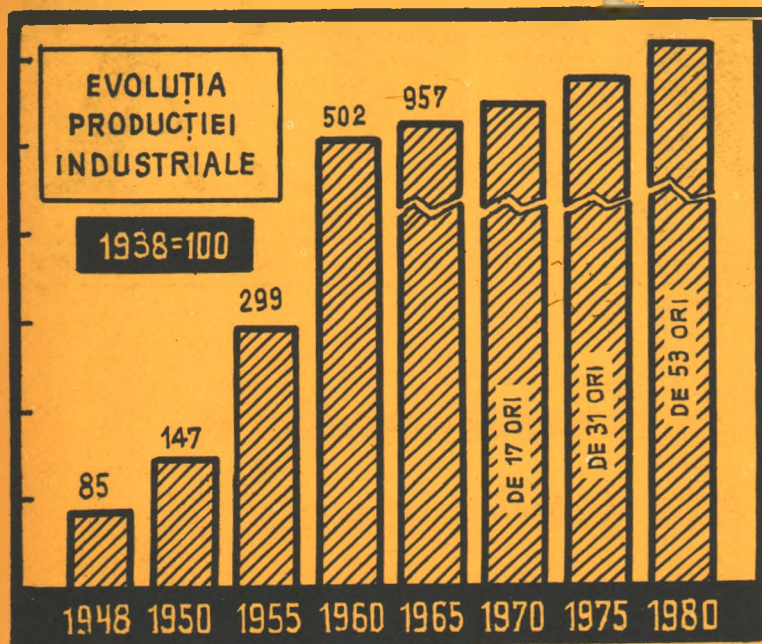
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

11 iunie 1977

11 iunie 1948

DINAMISMUL INDUSTRIEI ROMÂNE

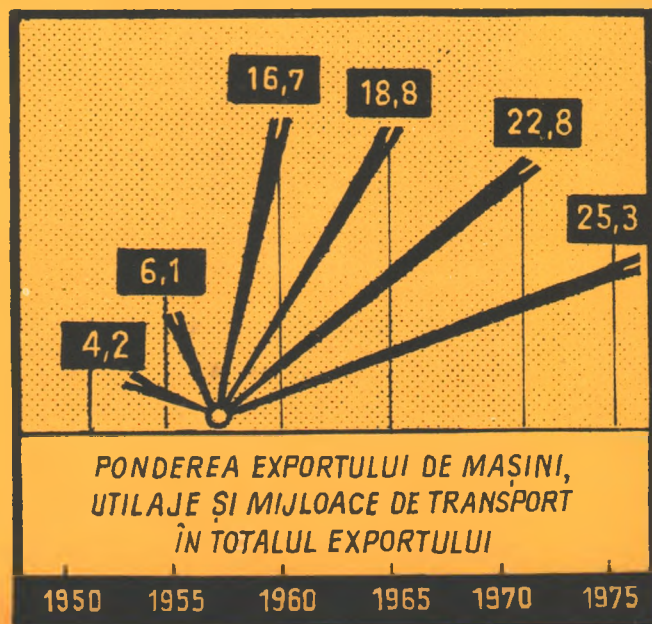
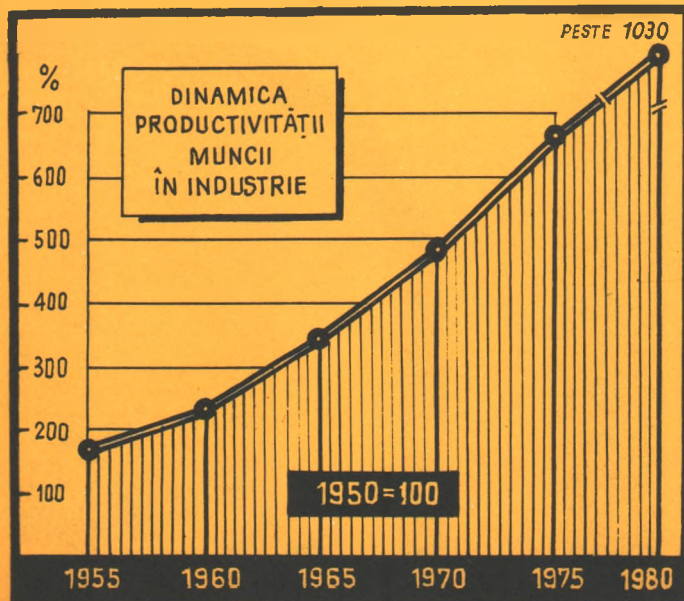

*) Pentru 1938 și 1948 prețuri comparabile 1955; pentru ceilalți ani prețuri comparabile 1963.

CREȘTEREA ÎNZESTRĂRII ENERGETICE A MUNCII ÎN UNELE RAMURI INDUSTRIALE

Ramură	1960	1965	1970	1975
METALURGIA FEROASĂ (INCLUSIV EXTRACȚIA MINERURILOR FEROASE)	494	725	1527	2700
METALURGIA NEFEROASĂ (INCLUSIV EXTRACȚIA MINERURILOR NEFEROASE)	87	315	586	900
CONSTRUCȚIA DE MAȘINI ȘI PRELUCRAREA METALELOR	611	1059	1888	3000
CHIMIA	265	911	1653	2800

În mW la sfârșitul anului

● Un drum de mari și profunde prefaceri ● Structura modernă a industriei — expresie generală a dezvoltării ei calitative ● Exigențe și efecte ale asimilării progresului tehnico-științific ● Umanismul — trăsătură esențială a industrializării socialiste, democrația economică — cadru de desfășurare a acestui proces

LA 11 IUNIE se împlinesc 29 ani de la înfăptuirea marelui act al naționalizării principalelor mijloace de producție, eveniment ce a marcat începutul unei etape noi, superioare în istoria relațiilor de producție din România și a deschis largi perspective progresului economic și social al țării. Prin naționalizare a luat naștere în economia națională sectorul socialist, lichidându-se în acest cadru contradicția între caracterul social al producției și însușirea privat capitalistă a rezultatelor muncii; s-a deschis un larg spațiu de acțiune legilor economice colective specifice socialismului, creindu-se premisele pentru trecerea la conducerea planificată a economiei, pentru înfăptuirea unor ample măsuri menite să asigure dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție și lichidarea înapoării economice a țării; s-a atornicit o nouă calitate a muncii, aceea de producători și proprietari socialiști uniți, interesați pe deplin în crearea tuturor condițiilor pentru dezvoltarea comunistă, echilibrată și eficientă a economiei naționale, pentru creșterea avuției naționale.

11 iunie 1948 — 11 iunie 1977

PRIMATUL FACTORILOR CALITATIVI ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

Componente de bază ale procesului de industrializare : dinamica producției, modificările structurale, efectele finale

ÎN ANII ce au trecut de la naționalizare, industria și economia românească au parcurs un drum de mari și profunde prefaceri. Aplicând creator la condițiile concrete ale României înfăptuirea marxist-leninistă și valorificând propria noastră experiență, întreaga experiență a umanității, Partidul Comunist Român a făcut din industrializarea socialistă a țării obiectivul central al politicii sale de dezvoltare economică și socială a României. Îndeosebi în anii de după Congresul al IX-lea al Partidului, politica de industrializare socialistă a fost caracterizată de orientări novatoare de o mare valoare, care au determinat accelerarea dezvoltării și folosirea superioară a potențialului material și uman al economiei românești, asigurarea condițiilor pentru participarea eficientă a României la diviziunea mondială a muncii.

Strategia generală a industrializării socialiste a României s-a materializat în planurile de dezvoltare economico-socială, înfăptuirea lor asigurând ridicarea României pe noi trepte ale progresului. Ca o imagine a acestor succese de însemnătate istorică se relevă dimensiunile actuale ale industriei țării. În anul 1975 producția industrială a fost de 31 de ori mai mare decât cea din 1938. Dinamismul industriei românești s-a realizat pe fondul schimbărilor pozitive petrecute în structura acestei ramuri, ca urmare a dezvoltării mai accelerate a sectoarelor ce promovează cuceririle științei și tehnicii moderne — orientare concretizată, pe un plan sintetic, în creșterea, pe ansamblul industriei, a ponderii industriei construcțiilor de mașini și chimiei (de la circa 13% în 1950 la aproape 44% în 1975). Progresul industrial al României, ce a imprimat un ritm rapid de dezvoltare întregii economii, se evidențiază decisiv în procesul de creștere de 11 ori a venitului național în 1976 față de 1950.

Eram o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, cu o importantă parte din populație neștiutoare de carte, cu un nivel de trai dintre cele mai scăzute pentru oamenii muncii. Sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste România a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie dinamică și o economie în plină dezvoltare, cu întregul popor aflat într-un inestimabil proces de acumulări spirituale, având viață tot mai bună, beneficiind din ce în ce mai mult de cuceririle civilizației.

Continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului general al națiunii noastre. În actuala etapă a fărâșirii societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează rolul industriei ca ramură conducătoare a economiei naționale, se amplifică factorii calitativi, cu mare semnificație pentru ra-

ționalitatea economică. Continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă, ca o constantă a strategiei evoluției României, își găsește finalizarea pe un plan general în consolidarea, în continuare, a poziției conducătoare a industriei în economie. În cincinalul 1976—1980, industria va contribui în măsură tot mai mare la crearea venitului național (68% în 1980, față de circa 63% în 1975), sporindu-și considerabil aportul la înfăptuirea reproducției socialiste largite, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației, la lărgirea și diversificarea schimburilor economice externe.

Un proces cu profunde implicații și semnificații : modernizarea structurilor

UN ASPECT calitativ important al evoluției noastre industriale îl reprezintă intensificarea schimbărilor substanțiale din însăși structura industriei. Sub impactul revoluției tehnico-științifice, în cincinalul în curs, concomitent cu dezvoltarea industriei într-un ritm mediu anual de 10,2—11,2%, se amplifică procesul de modernizare a structurii industriale pe ramuri și subramuri. Sint promovate puternic ramurile de vîrf, așa-numitele industrii industrializante, purtătoare de progres tehnic, menite să asigure înzestrarea cu tehnică avansată a tuturor sectoarelor, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, să contribuie decisiv la ridicarea productivității muncii sociale. În cadrul general al dezvoltării industriei construcțiilor de mașini, se dezvoltă prioritar subramuri ca electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, producția de instalații tehnologice complexe, industria mijloacelor de automatizare, producția de mașini-unelte, construcția de nave etc. În cadrul industriei chimice se dezvoltă tot mai puternic petrochimia, precum și producția de îngrășăminte, biostimulatori, produse chimice de mic tonaj ș.a. Pentru configurația generală calitativă a industriei românești din anul 1980 este semnificativ faptul că în acel an aceste două ramuri vor asigura aproape jumătate din producția industrială.

Fără îndoială că un rol important în evoluția calitativă a industriei românești revine dezvoltării bazei metalurgice, premisă indispensabilă a unei industrii puternice și moderne. Producția de oțel va ajunge în 1980 la 16,6—17,3 milioane tone, înregistrându-se la sfîrșitul cincinalului o producție de oțeluri aliate și carbon de calitate ce va depăși întreaga producție de oțel a țării din anul 1975. România va produce în ultimul an

al cincinalului 800 kg oțel pe locuitor față de 22 kg în anul 1948, întrecând la acest indicator țări ca Italia, Franța, R. D. Germană, R. P. Polonă ș.a.

În scopul satisfacerii optime a cerințelor de consum ale populației, pe baza dezvoltării ramurilor fundamentale ale industriei, în acest cincinal **crește cantitativ și calitativ industria hunerilor de larg consum**, orientată spre dezvoltarea și modernizarea producției, realizarea unei largi game sortimentale, ridicarea considerabilă a calității produselor. Producția industriei alimentare crește într-un ritm anual de 9,2⁰%, iar cea a industriei ușoare de 8,7⁰%. Sint obiective cu majoră însemnătate, fundamentând realizarea programelor adoptate recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind creșterea nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980.

Ca o latură calitativă însemnată a dezvoltării industriale în actualul cincinal se evidențiază **creșterea eficienței economice** — proces corelat cu structurarea modernă a industriei și evoluției ei de ansamblu. Prin sporirea eficienței se asigură folosirea, cu randament superior, a potențialului de fonduri fixe din economie, sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, sporirea productivității muncii sociale.

În acest cadru partidul acordă o atenție sporită creșterii productivității muncii. Este de remarcat că, an de an, pe măsura dezvoltării economiei naționale, a creșterii proporțiilor producției, sporirea productivității muncii se materializează în valori din ce în ce mai mari. Dacă în 1965, de exemplu, un procent de creștere a productivității muncii în industrie a reprezentat un spor de producție de 1,7 miliarde lei, valoarea acestui spor s-a ridicat în 1975 la 5,9 miliarde lei, iar în 1980 urmează să ajungă la peste 9 miliarde lei. Aceste cifre exprimă dezvoltarea intensivă a industriei, materializată în obținerea unor sporuri de producție, fără investiții suplimentare.

Productivitatea muncii va crește în 1980 față de 1975, cu 55,1⁰% în industrie, contribuind decisiv la realizarea sporului producției industriale în actualul cincinal. Pentru îndeplinirea acestei sarcini sint necesare măsuri ferme în scopul îndeplinirii exemplare a amplului program de acțiune trasat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la sediția comună a forurilor supreme de partid și de stat din 28—29 martie 1977 pentru valorificarea maximă a potențialului economiei românești. Un rol însemnat în acest sens revine depistării tuturor rezervelor interne, din toate unitățile economice, pe baza analizei permanente, complexe și conjugate a tuturor factorilor naturali, tehnici, economici, social-politici, psihologici, de structură care influențează nivelul și dinamica productivității muncii.

Industria, factor propulsor al progresului tehnico-științific

ASIMILAREA progresului tehnico-științific constituie un factor calitativ fundamental în dezvoltarea industriei. Mutațiile adânci prefigurate în dezvoltarea și modernizarea industriei presupun amplificarea considerabilă a cercetării științifice și tehnologice, dezvoltarea creației științifice românești în scopul sporirii contribuției ei la dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a socialismului, la creșterea productivității muncii sociale și venitului național.

În cincinalul actual cercetarea științifică trebuie să contribuie la introducerea în producție a 275 tehnologii noi și la extinderea a 86 tehnologii avansate. Centrul de greutate în activitatea de cercetare științifică va fi deplasat spre **centrale și întreprinderi**, spre valorificarea, într-un timp scurt, a rezultatelor cercetărilor științifice în scopul accelerării creșterii economice. În lumina dezvoltării calitative a economiei românești își găsesc temeiul și multiplele considerente economice și sociale ce pledează pentru **o calitate superioară a produselor**, corespunzător exigențelor progresului tehnico-științific, întrunind performanțe superioare de funcționalitate, durabilitate, estetică. Valoarea produselor noi și reproiectate, introduse în fabricația curentă în actualul cincinal, va reprezenta, în anul 1980, 45⁰% din valoarea producției marfă obținute în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane. O asemenea orientare intensifică promovarea largă a progresului tehnic în întreaga economie, favorizează creșterea capacității industriei de a crea produse de înalt nivel tehnic și calitativ, competitive pe piața mondială.

Strins legat de factorii calitativi evidențiați în dezvoltarea industriei românești, interferându-se cu aceștia, intensificarea eforturilor în direcția **lărgirii bazei energetice și de materii prime, a valorificării și gospodăririi tot mai eficiente a resurselor materiale**, se relevă ca o marcantă trăsătură a industrializării în actuala etapă. Un asemenea proces este conceput de partid

ca o necesitate inexorabilă, ca o cerință ce decurge din însăși dinamismul și mecanismul de desfășurare a reproducției sociale liste largite. Producția modernă se poate realiza nu printr-un consum excesiv de materii prime și materiale, ci printr-o folosire strict rațională a fiecărei resurse, pe baza unor norme elaborate în mod științific. În acest fel, ca și pe baza structurilor moderne a industriei, se asigură obținerea din fiecare unitate de resursă a unor cantități mereu sporite de produse variate și de calitate superioară, care înmagazinează muncă tot mai complexă.

În condițiile actuale, cind funcțiile industriei ca ramură conducătoare și dinamizatoare a complexului economic național unitar se accentuează, se diversifică și se multiplică, este evident că prin dezvoltarea industrială nu se are în vedere numai creșterea și consolidarea industriei ca ramură conducătoare economiei, ci și **sporirea ponderii activităților industriale celelalte ramuri** — agricultură, în primul rând, construcții, transporturi etc.

„Mediul” industrial — teren de manifestare a democrației muncitorești

SATISFACEREA tot mai deplină a nevoilor oamenilor muncii, asigurarea unei vieți la un ridicat nivel de civilizație constituie trăsătura generală, scopul final al întregii politici a partidului, și în acest cadru al politicii sale de industrializare socialistă. Amploarea dezvoltării noastre sociale este asigurată condiții de realizare a unor venituri ridicate pentru oamenii muncii, pentru constituirea unui fond de bunuri de consum tot mai modern structurat, în acord cu cerințele civilizației de astăzi. Umanismul politicii de industrializare socialistă a determinat și determină imbinarea criteriilor economice cu cele sociale în repartizarea forțelor de producție, industriei pe teritoriu, dezvoltarea economico-socială armonioasă a tuturor județelor și localităților patriei, accesul la bunurile civilizate, a tuturor locuitorilor țării. Exigențele dezvoltării noastre industriale generează ample acțiuni vizând ridicarea la cote tot mai înalte a pregătirii tehnico-profesionale și politice și culturale a celor ce muncesc.

Pe de altă parte, naționalizarea mijloacelor de producție creează premisele pentru **afirmarea și lărgirea democratismului viața noastră economică**. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, noua calitate a oamenilor muncii — de făuritori ai bunurilor materiale și în același timp de proprietari ai mijloacelor de producție — asigură, în mod autentic, posibilitatea poporului de a participa la conducerea societății, de a-și făuri viitorul așa cum dorește. Democrația economică, trăsătură pregnantă a vieții noastre economico-sociale, se caracterizează prin **participarea largă și responsabilă a tuturor oamenilor muncii la elaborarea, aplicarea și controlul deciziilor economico-sociale**, pe baza principiului muncii și conducerii colective, a afirmării puternice a fiecăruia în procesul de concepere, conducere și realizare a producției.

Democrația economică implică unitatea unor drepturi și obligații, egale pentru toți oamenii muncii, indiferent de sex sau naționalitate. O mare însemnătate pentru adâncirea și perfecționarea democratismului societății noastre prezintă **consultarea largă a colectivului de muncă** din toate domeniile cu privire la problemele majore ale dezvoltării economice, sociale și politice a țării, **întărirea controlului oamenilor muncii asupra îndeplinirii tuturor hotărârilor și deciziilor economico-sociale**. Faptul că partidul nostru înțelege democrația economică ca o componentă **esențială, dinamică** a orânduirii socialiste, care trebuie perfecționată continuu, care trebuie să progreseze necontenit, multiplele acțiuni și măsuri întreprinse de partid în acest scop demonstrează, odată în plus, **exercitarea reală în societatea noastră a celor mai fundamentale drepturi și libertăți ale omului**, acelea de a-și făuri, cu deplină putere, un prezent luminos, un viitor fericit.

LA FINELE celui de-al 6-lea cincinal, producția industrială a țării va ajunge la 1 000 miliarde lei, fiind de 36 de ori mai mare decât în 1950. Venitul național, indicator de maximă generalitate a dezvoltării va fi de peste 16 ori mai mare. România a străbătut și străbate astfel un drum pe care numeroase țări capitaliste l-au parcurs într-un timp de 2—3 ori mai mare. În realizarea acestor obiective primatul factorilor calitativi constituie o trăsătură generală a evoluției noastre, o expresie a spiritului creator și a înaltei responsabilități cu care partidul abordează problemele fundamentale ale înaintării rapide a societății socialiste pe noi trepte de civilizație materială și spirituală.

conf. dr. Dumitru CIUCUR

Coordonate ale Programului de creștere a nivelului de trai

LOCUINȚA — ELEMENT ESENȚIAL AL BUNĂSTĂRII ȘI CIVILIZAȚIEI (II)

INSCRIINDU-SE în ansamblul măsurilor pentru accelerarea ritmului dezvoltării economico-sociale a României față de prevederile Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale cincinalului, programul adoptat de conducerea de partid, privind creșterea nivelului de trai al populației în perioada 1976-1980, demonstrează o dată mai mult că în societatea noastră socialistă aflată pe calea dezvoltării multilaterale, grija pentru om, pentru asigurarea bunăstării sale, a unor condiții de viață și civilizație tot mai bune constituie scopul principal al politicii partidului, urmărite cu consecvență în practică.

O politică orientată spre satisfacerea nevoilor și aspirațiilor omului

PROFUNDUL UMANISM al politicii partidului și statului nostru își găsește o strălucită expresie în modul cum este concepută și rezolvată asigurarea populației cu locuințe.

Dreptul la muncă cere echilibrarea cât mai bună a locurilor de muncă cu numărul de locuitori al fiecărei zone; este un obiectiv prioritar al politicii partidului nostru, concretizat în orientarea spre o repartizare echilibrată în teritoriu a forțelor de producție, în dezvoltarea bazei economice pentru transformarea unui număr important de comune în orașe agroindustriale — proces însoțit și de o distribuire adecvată, pe județe și localități, a planului construcției de locuințe.

Preocuparea constantă pentru dezvoltarea fondului de locuințe își găsește materializarea în programul construcției de locuințe pe termen lung. Cifra din Directivele Congresului al XI-lea, referitoare la orizontul 1990, nu constituie numai o prognoză, ci reprezintă un obiectiv minimal precis conturat; în 15 ani — 2,5-3 milioane de apartamente, din care actualul cincinal își alocă mai mult de o treime, ca o premisă a depășirii acestui nivel.

Egalitatea socială, prezentă în toate structurile politico-economico-sociale ale țării, se vedește și pe planul locuinței, prin eliminarea moștenirii din trecut — segregarea pe cartiere a diferitelor grupuri sociale, prin unificarea și ridicarea nivelului de

Prima parte a articolului a fost publicată în nr. 22 (3.VI.1977) al revistei.

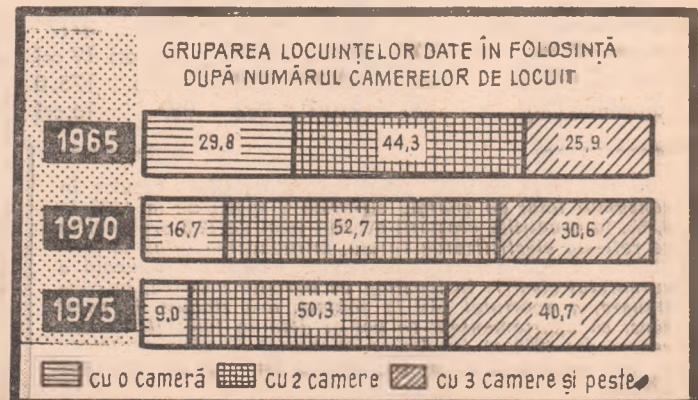
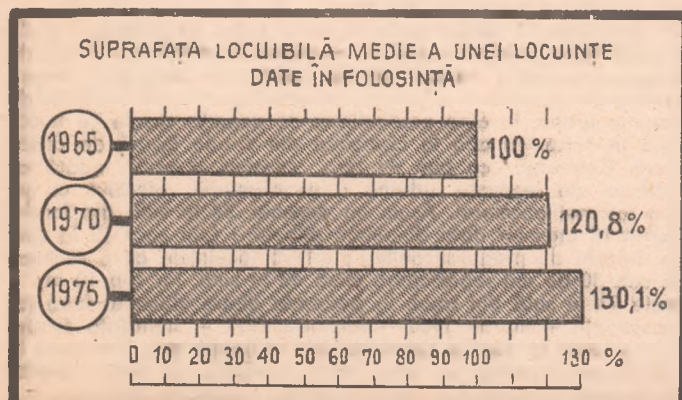
confort al noilor apartamente, prin incidențele tot mai pregnante ale urbanizării în mediul rural.

Investirea organelor locale ale puterii de stat cu răspunderea pentru înfăptuirea programului de locuințe stabilit prin planul național unic, funcția importantă ce revine organizațiilor locale însărcinate cu aspectele practice ale locuinței (proiectare, execuție, administrare), consultarea populației asupra soluțiilor de sistematizare, rolul organelor de conducere colectivă ale unităților în atribuirea noilor apartamente introduc în sistem participarea largă a cetățenilor, cuvântul maselor beneficiare, încadrarea multiplelor și variatelor situații și cerințe particulare în rezolvarea de ansamblu a problemei.

Programul P.C.R. prevede: „În construcția de locuințe și a celorlalte obiective social-culturale se va urmări îmbunătățirea confortului și ridicarea gradului lor de utilitate, realizarea unor lucrări care să satisfacă în condiții tot mai bune exigențele crescînde ale poporului”. În atenția neobosită și energia cu care secretarul general al partidului, președintele republicii conduce rezolvările de principiu și acțiunile concrete în domeniul locuinței găsim cea mai înaltă expresie a griii pentru înfăptuirea acestei orientări. Indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — cu prilejul a nenumărate analize, consfătuiri, aprobări de investiții, vizite de lucru — privind sistematizarea ansamblurilor, diversificarea arhitecturală și valorificarea mai largă a tradiției și specificului local, îmbunătățirea funcționalității și a confortului apartamentelor, al echipamentului și mobilierului acestora, sporirea gradului de industrializare a execuției, refacerea fondului locativ afectat de seismul din primăvară stau la baza substanțialelor evoluții calitative pe care le cunoaște în prezent construcția de locuințe.

Relația de interdependență cămin — mod de viață

ACESTE EVOLUȚII își au corespondența pe un plan social mai larg. Am depășit de mult faza nevoii de a asigura, pur și simplu, adăpost. Posibilitățile sporite au îndreptat eforturile spre o interpretare, în dimensiunile fizice ale apartamentului și ale ansamblului de locuințe, a unei componente a ceea ce epoca noastră definește drept **calitatea vieții**, noțiune cu un conținut larg, și în continuă evoluție. Căci, la noi, **modul de a locui reflectă schim-**

bărilor sociale și economice, acumulările nivelului de trai, modificarea mentalității și conștiinței oamenilor, beneficiul real rezultând din statutul lor de cetățeni liberi și egali, de proprietari și producători. El particularizează modul de viață (în sensul funcțiilor vitale pentru bunăstarea psihică și fizică a omului), asupra căruia își exercită influența, acum și în perspectivă, factori cum sînt creșterea bugetului de timp liber, a prosperității, mărirea exigențelor ca rezultat al educației și al informației, impactul mecanizării și automatizării, accelerarea ritmului de viață.

Din conjugarea acestora cu parametrii cantitativi rezultă complexul factorilor de influență introdus previzional și operațional în concepția programului de masă al locuinței, la a cărei rezolvare sînt antrenate – alături de urbanisti – sociologi, economiști, statisticieni etc., împreună cu arhitecți și ingineri din proiectare, abordarea multidisciplinară condiționind tratarea complexă a variatelor aspecte ale problemei. Iar dacă avem în vedere că din clădirile de locuit ce se proiectează și realizează astăzi, cea mai mare parte se vor afla încă în serviciu la jumătatea secolului viitor, ne dăm seama ce răspundere implică angajamentul social al concepției locuinței, obligată să prevadă schimbările ce se vor produce în cadrul mai larg al strategiilor referitoare la dezvoltarea economică, la acțiunea socială, la evoluția demografică, la amenajarea teritoriului și la mediul inconjurător. De pe acum, pe măsura satisfacerii nevoii cantitative de locuințe, apar noi nevoi de ordin calitativ – exigențe mai mari în ce privește suprafața, echipamentul, posibilități mai largi de alegere între tipuri de apartamente mai diversificate (vezi schema).

Îmbogățirea noțiunii de confort și locuința evolutivă

CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE urmează, în ultimii ani, linia acestor cerințe. Soluțiile mai judicioase introduse în proiectarea tip au îmbunătățit raportul dintre suprafața utilă și cea construită, dintre cea locuibilă și cea utilă. S-a ameliorat zonificarea spațiului (cel intim, cel colectiv, cel rezervat serviciilor) – inclusiv prin decomandarea camerelor, prin degajarea celei de zi de locurile de dormit, printr-o studiere mai bună a circulațiilor, accentuându-se valorile practic-utilitare și cele expresive ale interiorului. Odată cu creșterea suprafeței medii, are loc și o modificare a structurii apartamentelor pe număr de camere (vezi graficele din pag. 3).

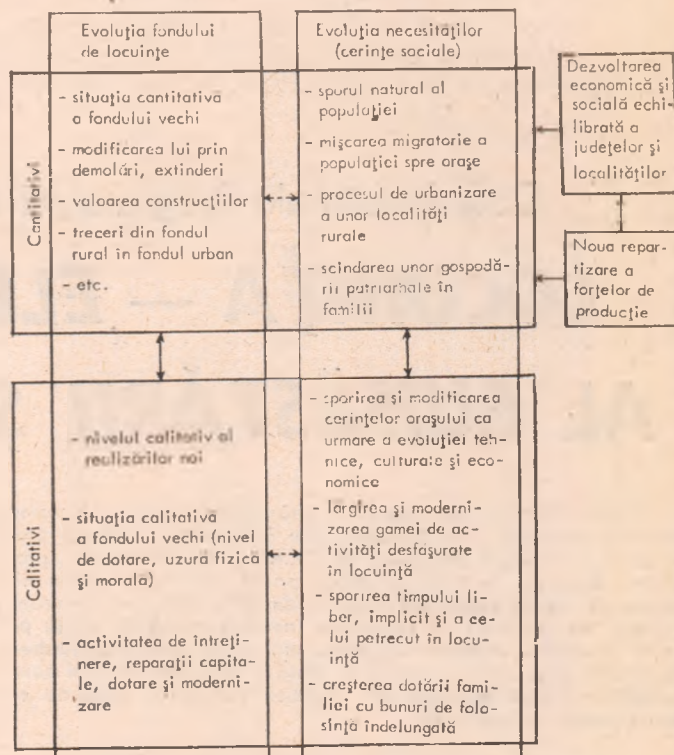
La locuințele construite din fondurile statului a scăzut proporția apartamentelor cu o cameră – de la 12,2 la sută în 1965 la 10,5 la sută în 1975; însă numărul lor absolut a crescut, în același interval, cu 41,7 la sută, corespunzător nevoilor de a asigura „locuința de pornire” pentru nefamiliști, pentru menajurile tinere, care în primii ani de muncă dispun de posibilități mai limitate de a-și construi un apartament proprietate personală. Rămîne încă de perfecționat mecanismul administrativ care să răspundă mai prompt – existînd azi baza materială pentru aceasta – la solicitările privind trecerea dintr-un tip de apartament în altul, odată cu creșterea numerică a familiei. Totodată, mărirea – de la 36 la sută în 1970 la 52,4 la sută în 1975 – a ponderii apartamentelor cu 3 sau mai multe camere, în totalul locuințelor din fondurile populației cu sprijinul statului, concomitent cu sporirea absolută pe ansamblu, arată resursele pe care dinamica veniturilor oamenilor muncii le oferă acestora pentru a-și mări confortul de locuire.

Consumul de energie electrică pentru utilizări casnice

	1955	1960	1965	1970	1975
Total (milioane kWh)	195	433	1028	2239	3717
- dinamică (%)	100	222	527	11,5 ori	19 ori
Pe locuitor (kWh)	11,2	23,5	54,0	110,5	175,0
- dinamică (%)	100	210	482	987	16 ori

În 1975, față de 1955 ponderea utilizărilor casnice în consumul total de energie electrică a sporit de la 4,5% la 6,9%, în condițiile creșterii acestui total de 12,5 ori – cifre ce reflectă electrificarea rurală, introducerea largă în gospodărie a aparatelor electrocasnice. Folosirea rațională a curentului electric în locuințe va permite mărirea, în continuare, a aportului său la confort. S-a stabilit, în acest sens, ca apartamentele ce vor fi date în folosință cu începere din 1978 să fie dotate cu mașini de gătit electrice; se vor economisi astfel importante cantități de gaze naturale.

FACTORI DE INFLUENȚĂ ÎN DEZVOLTAREA LOCUINȚEI

Decretul Consiliului de Stat nr. 68/1975 privind îmbunătățirea regimului de construire a locuințelor din fondurile statului sau din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție a introdus apartamentul de 5 camere, corespunzător necesităților familiilor numeroase (se estimează că 2 la sută din familiile din mediul urban au 7 sau mai mulți copii); a mărit suprafețele dependințelor (cu 50-67 la sută la bucătărie – creîndu-se loc pentru frigider și pentru luat masa; cu 40 la sută la baie – asigurînd spațiu pentru mașina de spălat rufe); a lărgit dotarea cu instalații sanitare – al doilea w.c. la apartamentele cu 3 camere (plus un lavabou) și cu 4 (plus un duș), a doua baie completă la cele cu 5 camere. Aceste prevederi au început să se materializeze, iar după cum prevede programul recent adoptat, „locuințele ce se construiesc în actualul cincinal vor beneficia de îmbunătățirile stabilite, prin creșterea suprafețelor utile, dotări și finisaje superioare, precum și prin realizarea într-o proporție mai mare de apartamente cu 3-5 camere” – a căror pondere urmează să reprezinte 40 la sută, față de circa 24 la sută în perioada 1970-1975.

Experimentări încă disperate (primatul avîndu-l arhitecții din Cluj-Napoca), dar care au trezit interes, promovează ideea **locuințelor evolutive** spațial: apartamentul cu distribuție variabilă în plan, ușor transformabil prin schimbarea amplasării unor pereți despărțitori. Astfel de soluții, ca și apartamentele duplex – distribuite pe două niveluri, sau elasticitatea pe care o permit partiuri de arhitectură blocurile tip bară lată etc., oferă o **selecție mai largă, capabilă să se suprapună mai bine nevoilor și preferințelor**. E nevoie de o astfel de suplețe sporită în concepția locuințelor (chiar și în amenajarea urbană), luînd în considerație modificarea previzibilă a cererii sub influența reducerii săptămîinii de lucru, a prelungirii duratei studiilor, a evoluției populației pe grupe de vîrstă.

Am ajuns în stadiul de a ne pune astfel de probleme și de a avea toate condițiile ca să le rezolvăm, la un interval istoric de numai o generație de la data cînd statisticile burgheze ofereau o imagine incredibilă – privită cu ochii de azi – a fondului de locuințe urban, în care predominau de departe casele cu bucătăria în curte, cu apa la cișmeaua din strada lipsită de canalizare. Confortul, ca bun de larg consum, a venit odată cu ofensiva de renovare urbană a socialismului, ofensivă cu un ritm tot mai accelerat. Acum un deceniu, 56 la sută din fondul locativ al orașelor data dinaintea eliberării (din care 12 la sută de dincolo de pragul secolului); în 1975 locuințele cu o vechime de sub 30 de ani reprezentau circa 63 la sută, iar sub 10 ani – peste 33 la sută din total. În perioada dintre ultimele două recensăminte – martie 1966 – ianuarie 1977 – suprafața fondului de locuit al țării a sporit cu 39,6 milioane mp, îndeosebi în cadrul unor ansambluri urbanistice prevăzute cu dotări sporite de confort și complexe social-culturale necesare populației; a crescut suprafața locuibilă pe o persoană.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Distribuția apei potabile

	1950	1965	1975
Numărul localităților cu rețea de distribuție a apei potabile	101	233	482
- din care: municipii și orașe	88	152	221
Lungimea totală a rețelei (km)	3700	7239	12183
Apă potabilă distribuită pentru uz casnic (mil. mc)	47,9	159,8	483,9

Tot mai multe localități rurale beneficiază de introducerea apei potabile; importante lucrări de gospodărie comunală se execută pentru asigurarea unui debit sporit de apă de bună calitate orașelor aflate în plină expansiune. În actualul cincinal rețeaua de distribuție a apei se va extinde cu 3500 km, ceea ce reprezintă 28,7% din lungimea existentă la finele anului 1975 și aproape cît cea din 1950.

Funcțiile orașului, reconsiderate și redimensionate

GRIJA DEOSEBITĂ pentru condițiile de locuit ale populației nu se limitează numai la planul locuinței, ci se extinde la sistematizarea cartierelor zonelor și orașelor, la reconsiderarea și redimensionarea lor. Proporțiile majore ale înnoirii urbane, intervenite îndeosebi după adoptarea noii împărțiri administrative a teritoriului țării, au oferit condiții pentru un proces planificat de structurare a funcțiilor localităților, într-o concepție socialistă, inspirată de grija pentru om. Orașul este considerat ca un organism care, pentru a-și dezvolta „starea de confort”, are nevoie ca diferitele sale funcții sociale — locuință, muncă, pregătire profesională, educație, activități recreative, comunicații — să fie, permanent, reciproc adaptate și echilibrate. (Pe plan internațional, de altfel, urbanistii se ridică tot mai frecvent împotriva principiului „cartei de la Atena” — separarea riguroasă a zonelor de muncă de cele rezidențiale, care a dus la crearea de „orașe-dormitor”, „uzine de locuit” lipsite de viață, de personalitate.)

Decretul Consiliului de Stat nr. 70/1975, prevăzînd reducerea distanțelor dintre platformele industriale și zonele de locuit, a avut în vedere ca deplasările să se efectueze cu cheltuieli bănești și de timp cît mai reduse. Totodată, industrii nepoluante sînt amplasate direct în țesutul urban. Creșterea ofertei de bunuri materiale și culturale este însoțită de crearea unei rețele de servicii larg accesibile, cu dotări diversificate, care permit contacte sociale variate — manifestări culturale, artistice, sportive etc. Comerțul cu articole de uz curent este adus lîngă locuință; norme obligatorii prevăd, pentru amplasarea unităților comerciale, plafoane maxime de distanțe și număr de populație deservită.

Activitatea de sistematizare urbană transpune în concepția ansamblurilor indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Odată cu construcția locuințelor, trebuie să se asigure dotările comunale, de servicii, tehnico-edilitare, de transport, comunicații și agrement necesare, acordîndu-se, totodată, atenția corespunzătoare măsurilor de protecție a mediului ambiant”. În ultimii ani, îndeosebi după adoptarea Legii nr. 9/1973 privind protecția mediului înconjurător, se prevăd prin plan obiectivele legate de calitatea mediului, inclusă între elementele necuantificabile ale calității vieții. Integrarea armonioasă în natură a spațiului construit, folosirea denivelărilor terenului, valorificarea priveliștilor frumoase, crearea și amplificarea zonelor verzi, parcurilor, oglinzilor de apă, amplasarea clădirilor retrase de la strada cu praf și zgomot, însoțirea lor optimă sînt preocupări de prim ordin ale arhitecților — cum sînt, de altfel, și cele legate de incidențele mezo-logice ale construcțiilor.

Satul sub incidența atributelor civilizației urbane

CELOR 236 DE LOCALITĂȚI URBANE existente în prezent li se vor adăuga, pînă în anul 1990, circa 300-400 de noi centre oră-

șenești (din care 120 în actualul cincinal), care, potrivit prognozelor demografice, vor participa cu circa 18% la totalul populației urbane a țării de la acea dată. Aceasta va face ca toate localitățile rurale să graviteze în jurul orașelor, beneficiind din partea acestora de unele servicii organizate zonal, de o infrastructură unificată. Totodată, comunele și satele își urmează alert evoluția spre nivelul de centre puternice din punct de vedere economic, bine dotate edilitar, sanitar, cultural și comercial. Se urmărește gruparea gospodăriilor din satele mici și dispersate în sate care au perspective de dezvoltare.

Politica de sistematizare tratează în mod complex problematica locuinței în mediul rural — sub raportul calității construcției, al infrastructurii, al serviciilor comunale, al folosirii judicioase a terenului. La sate se construiesc acum case cu două și chiar trei niveluri; suprafețele medii ale noilor locuințe au fost, în 1971-1975, cu 14,3% mai mari decît ale celor clădite în cincinalul precedent, proporția caselor cu peste trei camere depășind jumătate din total. Acest proces semnifică **adecvarea cadrului construit la noile structuri sociale și economice**, organizarea lui în așa fel, încît să corespundă cerințelor actuale și de viitor ale comunităților rurale.

Transportul urban de călători

	1950	1965	1975
Numărul orașelor cu transport urban de călători	27	135	195
Lungimea traseelor (km)			
- autobuze	411	6078	14026
- tramvaie	345	430	541
- troleibuze	7	250	323
Călători transportați (mil.)			
- autobuze	86,6	928,7	2480,6
- tramvaie	686,3	921,2	964,3
- troleibuze	2,6	232,2	396,7

Aplicarea principiilor moderne de sistematizare determină creșterea nevoii de mobilitate a populației în interiorul orașului, considerată și ca mijloc de recreare, de petrecere a timpului liber, ca un stimul al raporturilor sociale. Aceasta, ca și densitatea de locuire din noile ansambluri rezidențiale, sporește nevoia de transport în comun. În intervalul 1950-1975, pe ansamblul orașelor țării creșterea parcului de vehicule a fost de peste trei ori mai mare decît cea a populației urbane; dotarea nouă din acest cincinal se va cifra la 7585 vehicule, modernizarea materialului rulant asigurînd — o dată cu o calitate mai ridicată a serviciilor oferite — creșterea debitului, a rentabilității, utilizarea mai bună a caracteristicilor dinamice ale motoarelor (decî reducerea consumului de energie), scăderea gradului de poluare atmosferică și sonoră.

Despre prefacerea satului românesc vorbesc elocvent prevederile din Programul de creștere a nivelului de trai. În actualul cincinal populația își va clădi 250-300 mii de locuințe din fonduri proprii, iar statul va construi, îndeosebi pentru cadrele de specialități, circa 300 mii de apartamente. Totalul echivalează cu 122-133% față de numărul locuințelor date în folosință în mediul rural în zece ani anteriori.

DACĂ PROGRAMUL de dezvoltare a construcției de locuințe își are asigurate condițiile financiar-materiale, rămîn încă de perfecționat, în continuare, premisele tehnice și organizatorice, care să garanteze o eficiență economică și socială sporită a importanțelor eforturi pe care le face statul. Pentru organele de planificare, pentru consiliile populare, pentru lucrătorii din proiectare și construcții, pentru conducerile unităților din întreaga economie națională, îndeplinirea sarcinilor ce le revin în îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației constituie o înaltă răspundere politică, cetățenească.

Dorin CONSTANTINESCU

INVESTIȚII

CERINȚE ALE ACCELERĂRII RITMULUI DE PUNERE ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE

INVESTIȚIILE reprezintă pîrghia principală prin care mijloacele tehnico-materiale, umane și financiare destinate dezvoltării se transformă în noi capacități de producție industrială, de construcții agrozootehnice și obiective social-culturale, menite să asigure ritmuri înalte de creștere a producției și venitului național, de ridicare a nivelului de trai al poporului. Totodată, investițiile constituie principala cale prin care progresul tehnico-științific contemporan se introduce în toate domeniile activității noastre economice și sociale. Iată pentru ce partidul nostru alocă partea cea mai importantă din fondul național de dezvoltare pentru realizarea impresionantelor programe de investiții. În 1977, de pildă, este prevăzut un volum de investiții de 180,45 miliarde lei menit să asigure punerea în funcțiune a 550 noi capacități de producție mai importante, din care 510 industriale și 40 agrozootehnice, la care se adaugă și capacitățile restante din anul precedent. În afară de aceasta, planul mai prevede darea în exploatare — numai în sectoarele finanțate prin Banca de investiții — a unui număr de aproape 8 000 capacități și obiective productive de mai mică importanță, în majoritate din cele care intră în competența consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale.

Dimensiunea realizărilor și a unor rezerve

EFORTURILE colectivelor de oameni ai muncii din cadrul unităților beneficiare de investiții, a organizațiilor de construcții, a institutelor tehnologice și de proiectare și a întreprinderilor constructoare de mașini, mobilizate de organizațiile de partid și animate de o înaltă răspundere patriotică pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, s-au concretizat în realizarea — pe primele 5 luni ale anului — a unui volum de investiții din fondul statului, în prețuri curente, mai mare cu 16,5% la total și cu 21,5% la construcții-montaj decât volumul realizat în perioada corespunzătoare a anului precedent. Datorită bunei pregătiri, concentrării forțelor și organizării științifice a muncii, cele mai deosebite realizări au fost obținute de colectivele de constructori și montori de pe șantierele energetice de la Brăila, Doicești, Rovinari și Turceni, de la mina de sulf din munții Căliman, de pe șantierele metalurgiei din Aiud, uzinei coc-

sochimice și sectorului furnale din Galați, de la întreprinderea de utilaj greu Craiova etc.

În aceeași perioadă, s-au dat în funcțiune integral sau parțial 131 capacități de producție importante (cu 38% mai multe decât în perioada corespunzătoare din 1976) și aproape 900 de capacități de mai mică importanță și alte obiective productive și social-culturale. Din acestea, 25 de capacități importante s-au dat în funcțiune în devans față de termenul planificat. Prin contractarea încă din anul precedent și asigurarea unei colaborări permanente cu furnizorii, s-au primit pe șantiere utilajele tehnologice potrivit necesităților de montaj și s-a organizat montarea acestora într-un termen scurt, acțiuni care au permis, de pildă, ca la uzina cocschimică de la Combinatul siderurgic Galați să se dea în funcțiune cu 3 luni mai devreme o capacitate de producere a cocsului, iar la întreprinderea de țevi Roman cu o lună mai devreme un nou laminor de țevi de 6 țoli. Și asemenea exemple mai pot fi date.

Cu toate că realizările din primele 5 luni din 1977 sînt superioare celor din perioada corespunzătoare a anului precedent, în comparație cu sarcinile planificate pe acest an, inclusiv pe primele 5 luni, ele nu pot fi considerate satisfăcătoare, pe unele șantiere importante consemnîndu-se rămîneri în urmă în executarea diferitelor lucrări prevăzute în grafice. Din totalul nerealizărilor 80% se localizează la beneficiarii și șantierele aparținînd ministerelor Industriei chimice, (37%), Agriculturii și Industriei Alimentare (11%), Industriei Metalurgice (8%), Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (6%), Consiliilor populare (18%). Ca urmare, în această perioadă un număr important de capacități de producție industrială nu au intrat în funcțiune.

Priorități în intensificarea ritmului de lucru

REALIZAREA integrală a sarcinilor de investiții pe acest an necesită concentrarea eforturilor tuturor factorilor cu atribuții în acest domeniu pentru rezolvarea problemelor prioritare. Principalele eforturi se cer concentrate spre punerea în funcțiune în termene cît mai scurte a capacităților de producție restante și crearea condițiilor pentru darea în exploatare la termen a capacităților planificate în lunile următoare.

În prezent, la multe capacități restante, lucrările sînt aduse în stadii apropiate de cele finale, la unele din acestea probele tehnologice au început, la altele se execută montarea utilajelor; în unele cazuri lipsesc însă utilaje și aparate care, deși nu au valori mari, prezintă o importanță deosebită în racordarea întregii investiții. La aceste capacități se impune urmărirea zilnică de către organizațiile de construcții a modului în care se execută fiecare sarcină, sprijinirea de către beneficiari a acțiunilor constructorilor prin organizarea unor echipe de montori din cadrele proprii, menținerea unor contacte permanente cu furnizorii de materiale, prefabricate, construcții metalice sau utilaje care condiționează punerea în exploatare a investiției. Un sprijin susținut sînt datoare să-l acorde forurile tutelare (centralele, trusturile și ministerele) beneficiarilor și organizațiilor de construcții, printr-o colaborare strînsă între ele și cu ministerele furnizoare în rezolvarea problemelor de aprovizionare cu materiale, utilaje, combustibili și lubrifianți pentru a crea astfel constructorilor și montorilor fronturile de lucru necesare îndeplinirii sarcinilor de plan.

Este cunoscut faptul că planul de investiții este asigurat cu mijloacele materiale necesare. Esențialul este ca toți factorii implicați în procesul investițional să militeze activ pentru respectarea graficelor de execuție, a celor de livrare a utilajelor, a contractelor de furnituri și de antrepriză. În această ordine de idei se impune, de pildă, ca pentru reducerea întârzierilor în darea în exploatare a unor capacități la Combinatul de îngrășăminte chimice din Arad, Trustul pentru construcții în chimie Cluj și Ministerul Construcțiilor Industriale (de care aparțin și întreprinderile furnizoare) să asigure șantierului din Arad cantitățile de materiale ce-i lipsesc, să concentreze numărul de muncitori calificați și utilajele de construcții necesare. Măsuri similare se impun a fi luate și pentru darea în exploatare a capacităților restante de la combinatele chimice din Turnu Măgurele, de la Craiova, Pitești etc.

O altă direcție importantă a eforturilor trebuie să o constituie recuperarea într-un termen scurt a rămînelor în urmă la lucrările de construcții și la montajul utilajelor și înscrierea realizărilor în volumele planificate pe trimestre și luni prin listele de investiții ale beneficiarilor. Pentru realizarea acestui obiectiv un rol de prim ordin îl au organizațiile de construcții-montaj

și colaborarea acestora cu furnizorii de materiale de construcții și prefabricate, precum și sprijinul susținut și concret pe care constructorii trebuie să-l primească de la beneficiarii de investiții și de la aparatul din organele de planificare și aprovizionare tehnico-materială locale și centrale.

Analizele efectuate în cursul lunilor aprilie și mai a.c. la peste 100 șantiere, cu mari rămăneri în urmă, au evidențiat faptul că la unele din ele cauza principală a nerealizării volumelor de construcții planificate a constituit-o neasigurarea materialelor de construcții, îndeosebi prefabricate, construcții metalice, produse de balastieră, oțel beton, conducte, carburanți. Neasigurarea materialelor a fost determinată fie de neacordarea repartițiilor la nivelul necesarului, fie de unele lipsuri ale constructorilor (necomandare la timp) ori ale furnizorilor (contractare cu termene necorelate cu necesitățile șantierei și nelivrarea la termenele din contractele încheiate). Este vorba în acest sens de cazul laminorului degrositor și de semifabricate de la Combinatul siderurgic Reșița la care, din cauza neasigurării șantierului cu repartiții la nivelul necesarului pentru produsele de balastieră, ritmul de turnare a betoanelor a fost foarte scăzut, ceea ce a determinat rămăneri în urmă în asigurarea frontului de montaj pentru un important volum de utilaje existente pe șantier, din care la peste 50% a expirat durata normală de staționare fără a fi predat la montaj.

Situații asemănătoare au fost constatate la un număr de peste 30 șantiere, fapt care subliniază necesitatea de a se lua măsuri urgente, în special de către furnizorii din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, precum și de către organele de planificare, pentru rezolvarea problemelor legate de asigurarea șantierei cu agregate de balastieră, prefabricate, oțel beton, țevi de oțel, conducte, carburanți ș.a.

Realizarea planului de investiții și de punere în funcțiune a mai fost influențată în mod negativ, pe de o parte, de lipsurile și neajunsurile în activitatea beneficiarilor și titularilor de investiții (manifestate în perioada anterioară anului de plan în contractarea utilajelor necesare punerii în funcțiune), iar, pe de altă parte, de neajunsurile în activitatea furnizorilor de utilaje tehnologice, fie ca urmare a contractării utilajelor cu termene de livrare ulterioare celor necesare pentru montaj, fie prin încălcarea disciplinei contractuale. Astfel, până la începutul lunii mai a.c. încă nu se contractaseră 6 700 tone utilaje tehnologice nestandardizate din țară și un volum important de utilaje din import, din care peste 10% sînt necesare capacităților cu termene de punere în funcțiune în acest an din industria materialelor de construcții, construcția de mașini, metalurgie, industria alimentară și chimie. Ținînd seama de faptul că nu toți furnizorii au respectat cu strictețe graficele pentru recuperarea restanțelor la livrări de utilaje, este necesar ca organele colective de conducere din întreprinderile furnizoare de utilaje, atît din cadrul Ministerului Industriei Constructoare de Mașini, cît și din cele aparținînd ministerelor titulare de investiții, să mobili-

zeze forțele existente în întreprinderi pentru accelerarea livrărilor.

Pe de altă parte, organizațiile de construcții trebuie să urgenceze execuția lucrărilor prin extinderea muncii în acord global și a lucrului în mai multe schimburi, iar beneficiarii de investiții să organizeze, cu forțe proprii, echipe de montori pentru accelerarea montării utilajelor acumulate pe șantiere pe măsura creării frontului de montaj, cu deosebire pe șantierele la care stocurile de utilaje nemontate sînt de ordinul sutelor de milioane de lei.

Ridicarea nivelului de organizare a activității pe șantiere

O CONTRIBUȚIE importantă la desfășurarea eficientă a activității pe șantiere o poate aduce ridicarea nivelului de organizare a tuturor formațiilor de lucru din cadrul șantierului și trusturilor de construcții, domeniu în care există încă importante rezerve de creștere a productivității muncii și a indicilor de folosire a utilajelor de construcții și mijloacelor de transport. De pildă, la amenajarea hidroenergetică a râului Sebeș (executantul lucrărilor — Grupul de șantiere Sebeș al T.C.H. București), pe lângă deficitul permanent de muncitori, n-a fost organizată utilizarea corespunzătoare a forței de muncă existente, înregistrîndu-se un mare număr de absențe nemotivate (circa 20 000 ore în 4 luni), învoiri și concedii fără plată (circa 17 000 ore) și un grad ridicat de fluctuație. Toate acestea se reflectă în nerealizarea unui volum de construcții-montaj la beneficiar de peste 12 milioane lei.

Pe lângă sprijinul susținut pe care trebuie să-l acorde șantierei industriale și de locuințe direcțiile județene de recrutare și repartizare a forței de muncă (prin asigurarea numărului de muncitori la nivelul necesarului șantierei), un rol deosebit de important în stabilitatea acesteia pe șantiere îl are asigurarea condițiilor de viață și a frontului de lucru continuu (prin ritmicitatea aprovizionării cu materiale și prefabricate), pentru a da putință angajaților să realizeze ciștiguri mai bune. Crearea condițiilor pentru extinderea acordului global la lucrările de construcții-montaj este de natură să contribuie la rezolvarea unor astfel de probleme.

În strictă corelare cu utilizarea forței de muncă, se înscrie și asigurarea necesarului de utilaje și mecanisme de construcție, cu piese de schimb, combustibili și lubrifianți, cu mecanici de utilaje și conducători auto, care să permită utilizarea integrală a fondului de timp al utilajelor și mijloacelor de transport existente pe șantiere, mecanizarea și automatizarea în proporție tot mai mare a lucrărilor grele și cu volum mare de lucru. În perioada analizată a rezultat că realizarea planului de construcții-montaj a fost influențată negativ pe un număr de 16 șantiere industriale importante de neasigurarea utilajelor de construcție și mijloacelor de transport, precum și de utilizarea nejudicioasă a celor existente datorită neasigurării mecanicilor și șoferilor, precum și a pieselor de schimb, combustibililor și lubrifianți-

lor. În mod deosebit s-a resimțit lipsa macaralelor, buldozerelor, excavatoarelor și autobasculantelor pe șantierele Combinatului metalurgic Tulcea, Complexului petrochimic Năvodari, Întreprinderii Electrocentrale Rm Vilcea ș.a.

Pe un număr de 16 șantiere industriale importante, în special în cadrul Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Metalurgice, neasigurarea devizelor și desenele de execuție sau neintroducerea în acestea a noilor soluții constructive, adoptate în acțiunea de revizuire a consumurilor de materiale și costului investițiilor a cauzat rămăneri în urmă în execuția lucrărilor. Este necesar ca proiectanții Institutului de proiectări laminoare, Institutului de proiectări metalurgice și Institutului de proiectări pentru construcția de mașini să urgenceze terminarea și trimiterea pe șantiere a desenelor și devizelor de execuție.

Pregătirea noilor fronturi de lucru

PARALEL cu preocuparea pentru realizarea volumelor de investiții necesare îndeplinirii sarcinilor de punere în funcțiune din acest an, o pondere importantă în plan o dețin obiectivele noi prevăzute să înceapă în 1977, menite să asigure frontul de lucru pe timpul iernii, o mai bună legătură cu planul de investiții pe anul 1978, continuarea într-un ritm alert a lucrărilor încă din primele zile ale anului viitor.

Analiza făcută la 31 mai a.c. evidențiază faptul că la un număr important de obiective noi cu termene de începere pînă la data respectivă, lucrările nu au început datorită faptului că documentațiile tehnico-economice nu erau aprobate sau din cauza întârzierilor în contractarea lucrărilor cu executanții, în obținerea aprobărilor pentru scoaterea terenurilor din circuitul agricol sau fondul forestier etc. Stadiul nesatisfăcător al asigurării condițiilor de începere a lucrărilor noi obligă organele de conducere colectivă din întreprinderi, centrale și ministere titulare de investiții, să urmărească zi de zi traducerea în viață a sarcinii tratate de conducerea partidului și statului pentru concentrarea eforturilor inginerilor și economiștilor în vederea întocmirii notelor de comandă pentru proiectele tehnologice și de construcții, precum și a tehnologiilor și proiectelor din institutele subordonate pentru grăbirea definitivării documentațiilor, în primul rînd la obiectivele cu termene de începere expirate. În acest scop, este necesar să se aplice cu hotărîre plata în acord a documentațiilor tehnico-economice, ca un instrument important pentru lichidarea rămănerilor în urmă în pregătirea începerii lucrărilor noi.

PLANUL DE INVESTIȚII pe acest an pune sarcini deosebite în fața tuturor factorilor angrenați în procesul investițional. Rezolvarea concretă, de la caz la caz, cu simț de răspundere și operativitate, a problemelor ce se ridică constituie o cerință obligatorie pentru recuperarea rămănerilor în urmă și înfăptuirea cu succes a investițiilor planificate.

Gh. RUSCANU

Acțiuni ferme pentru înlăptuirea programelor suplimentare

UTILIZAREA RAȚIONALĂ ȘI EFICIENȚĂ A GAZELOR NATURALE

● Resursele de gaze naturale și marii consumatori ● Rațiuni ale economisirii ● De ce totuși unele întreprinderi, nu reușesc să se încadreze în consumurile planificate? ● Măsuri eficiente pe întreg traseul: producător-distribuitor-consumator

ALĂTURI DE ALTE RESURSE ALE ȚĂRII, gazele naturale ocupă, în strategia dezvoltării noastre, un loc important, tu o semnificație deosebită. Pe de o parte, ele se dovedesc a fi din ce în ce mai mult o prețioasă materie primă pentru industria chimică și petrochimică și sînt, totodată, de neînlocuit într-o serie de procese tehnologice. Pe de altă parte, alături de alți combustibili, gazele naturale constituie o importantă sursă energetică.

Tinînd seama tocmai de calitățile deosebite ale acestei importante avuții, partidul nostru duce o politică de protejare a rezervelor de gaze naturale, în așa fel încît să se asigure satisfacerea nevoilor economiei naționale pe o perioadă cît mai îndelungată; în același timp, cantități din ce în ce mai mari de gaze sînt îndreptate spre industria chimică și consumul tehnologic.

În anii construcției socialiste, statul nostru a alocat importante fonduri pentru cercetarea geologică și punerea în valoare de noi structuri gazeifere. Drept urmare, producția a atins în ultimii ani un nivel de circa 80 de ori superior celui din 1938. A fost creat, totodată, un sistem național pentru transportul gazelor naturale, realizare de mare importanță pentru punerea în funcțiune a noi obiective industriale și ridicarea economică a tuturor județelor țării.

Un alt fapt important de menționat îl constituie mutația radicală ce s-a petrecut în ce privește structura consumului de gaze naturale în anii socialismului. De unde, cu 20 de ani în urmă, acestea erau utilizate aproape numai în scopuri energetice, acum gazele naturale au devenit una din materiile prime de bază în industria chimică. O asemenea orientare este deosebit de eficientă. Prin transformarea gazelor naturale în acid sulfuric, de pildă, gradul de valorificare crește de 6 ori, în metanol — de 6,2 ori, în amoniac — de 7,6 ori, în îngrășămintele cu azot — de 13,9 ori, în rășini ureoformaldehydice — de 23,3 ori, în poliacetat de vinil — de 27 de ori etc.

Necesitatea utilizării cît mai raționale a gazelor naturale a constituit și constituie una din sarcinile prioritare în întreaga economie, ea înscriindu-se în Programul de măsuri stabilite de conducerea partidului nostru în scopul ridicării gradului de gospodărire și valorificare a resurselor energetice ale țării. Cum se prezintă din acest punct de vedere situația, cum acționează factorii implicați pentru înlăptuirea programului de măsuri privind utilizarea lor ra-

țională și eficientă în toate compartimentele din economie?

Programul de economisire — de la obiective la realizări

O ANALIZĂ făcută pe baza datelor existente la încheierea anului 1976 și a primelor 4 luni din 1977 atestă faptul că multe unități industriale, înțelegînd semnificația și importanța economică a gospodăririi judicioase și valorificării eficiente a gazelor naturale, depun eforturi și iau măsuri care să faciliteze traducerea în fapt a sarcinilor trasate de partid în acest domeniu. O singură cifră sintetică este extrem de concludentă în acest sens: **în primul trimestru din acest an s-a consumat cu circa 1 miliard mc gaze naturale mai puțin față de aceeași perioadă din 1976.** Această economie apare și mai evidentă dacă avem în vedere faptul că în 1977, sarcinile de producție din domeniul industriei sînt mult mai mari față de cele din anul trecut.

Economia respectivă nu oglindește însă nici pe departe posibilitățile reale care există în domeniul gospodăririi și valorificării superioare a gazelor naturale. Că așa se prezintă lucrurile, ne-o dovedesc cifrele prezentate în tabelul alăturat. Ce se desprinde din tabel? În primul rînd că, în 1976, unele ministere și, în mod deosebit, Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Industriei Ușoare, s-au situat sub consumul planificat, realizînd astfel economii de zeci de milioane de mc de gaze naturale. De fapt, marea majoritate a întreprinderilor din aceste două ramuri și-au prevă-

zut programe de măsuri privind gospodărirea mai bună a resurselor energetice primare, cu aplicabilitate în întreg cîncinalul. Se remarcă în acest sens perfecționarea unor tehnologii și înlocuirea celor costisitoare, introducerea de contoare în hale și ateliere pentru urmărirea consumului, întronarea unei ordini și discipline în toate sferile producției etc. Dar, în același timp, alte ministere nu numai că nu s-au încadrat în consumurile planificate, dar le-au și depășit substanțial, anihilînd economiile posibile de realizat la nivelul economiei naționale. Este vorba, în special, de Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

În al doilea rînd, luna ianuarie din acest an n-a debutat sub auspiciu bune sub aspectul respectării stricte, în toate sectoarele și unitățile din economie, a normelor de consum. Aproape toate ministerele au depășit substanțial aceste norme; abia în lunile următoare se observă un oarecare reviriment (se consumează economii sau depășiri nesemnificative) la toate ministerele, cu excepția Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care înregistrează depășiri.

Evident, traducerea în viață a măsurilor din programul care privește gospodărirea și utilizarea rațională și eficientă a resurselor energetice ale țării trebuie să se soldeze cu realizări și mai însemnate. Ceea ce s-a obținut pînă acum este puțin în raport cu posibilitățile reale existente. De aceea, se impune analizarea în profunzime a cauzelor care determină unele consumuri ridicate, găsirea soluțiilor celor mai corespunzătoare pentru închiderea „canalelor” risipei, pentru întronarea în toate unitățile beneficiare a unui regim strict de încadrarea în normele de consum stabilite.

Prevederi pe hîrtie, consumuri fără „bambieră”

OPRINDU-NE asupra unora din beneficiarii cu depășiri mari la consumul de gaze naturale, am desprins că, de fapt, utilizarea unor cantități suplimentare de gaze nu se datorează unor stări de fapt obiective (realizarea unui volum de producție-marfă superior celui prevăzut în plan, valorificarea în scopuri tehnologice mai eficiente a gazelor naturale în comparație cu alte materii prime), ci, pur și simplu, lipsei de „ba-

Diferențe față de plan în consumul de gaze naturale la marii beneficiari

	1976	1977			
		ianuarie	februarie	martie	aprilie
		+ în milioane mc			
Ministerul Industriei Metalurgice	- 139	+13,9	- 6,7	-18	+ 0,6
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	- 56	+ 5,4	-19,2	-21	- 0,4
Ministerul Energiei Electrice	+ 973	+30,9	-24,2	-10	-26,4
Ministerul Industriei Chimice	+ 515	+36,7	-28,9	-77	+39,5
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei	+ 47	- 5	-10,9	-19	- 7,2
Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	+ 87	+ 1,2	- 5,4	-22	+ 4,5
Ministerul Industriei Ușoare	- 87	+ 2,7	-12,3	-17	- 7,6
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	...	+27,7	+46,0	+39	+13,1
Diversi consumatori	+1 080	+19,7	+ 3,8	- 6	- 0,8
Fondul pieții	+ 550	+60,0	-12,6	-72	- 3,7

riere", respectiv de măsuri care să stopeze sau, eventual, să preîntâmpine risipa. Dar înainte de a ne referi la câteva cazuri concrete, să urmărim din nou stadiul de realizare a consumurilor în 1976 și în primele 4 luni ale anului 1977 la marii consumatori (tabelul).

Între beneficiarii de gaze naturale cu consumuri peste prevederi în 1976, se află, în prim plan, Ministerul Energiei Electrice. Ce s-a întâmplat în unitățile sale, cum a fost cu puțință să nu se intervină pe parcursul unui an spre a se „stopa” consumul peste plan? Din analiza întreprinsă am putut desprinde drept cauză principală **depășirea consumului de energie electrică cu 550 mil. kWh de către unii mari beneficiari** (surplus ce a trebuit acoperit de către centralele electrice care au consumat gaze naturale). Firesc, se pune întrebarea: dacă a fost necesar un surplus de energie electrică, de ce la producerea ei nu au fost utilizați combustibili solizi sau alte resurse? Trebuie spus că o **serie de deficiențe desfășurate în lanț au condus la situația prezentată**. Bunăoară, datorită nelivrării cantităților de lignit planificate de către unitățile Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, centralele termoelectrice nu au putut funcționa la capacitatea disponibilă, lucrând în schimb din plin centralele care folosesc drept combustibil gazele naturale.

S-ar fi putut apela, desigur, în această situație, la alte posibilități. Din păcate, însă, unitățile Ministerului Industriei Metalurgice și Ministerului Industriei Chimice nu au valorificat, la rîndul lor, resursele energetice secundare prevăzute în plan, ca urmare a neluării de măsuri în vederea recuperării acestora (este vorba de resursele secundare energetice îndeosebi de la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul chimic Craiova, combinatele petrochimice Pitești, Brazi și Borzești etc.), resurse care trebuiau să fie livrate termocentralelor. În unitățile celor două ministere amintite, cit și în altele, întârzie însă îndeplinirea prevederilor din bilanțurile energetice proprii, fapt ce are repercusiuni negative asupra resurselor energetice ale țării.

Desigur, sînt și alte cauze. Dacă producătorii de energie electrică ar fi manifestat mai multă exigență în limitarea livrării peste prevederi a curentului electric la unii consumatori, dacă ar fi conlucrat mai strîns cu aceștia, cit și cu diverși colaboratori, puteau fi înlăturate multe din neajunsurile amintite.

Între consumatorii cu depășiri la consumul de gaze naturale se numără și multe unități ale industriei chimice. Între cauzele care au condus la această situație se află: **întârzieri în punerea în funcțiune la termenele prevăzute a unor noi capacități de producție** (unități care prelucerează diferite materii prime și concură la sporirea balanței energetice), **nevalorificarea unor importante cantități de resurse energetice secundare** (sînt întârzieri mari în punerea în funcțiune a unor instalații de recuperare a căldurii și a gazelor reziduale din care cauză o parte din resursele secundare se ard la faclă). De asemenea, depășirea consumurilor normale se datorează și întreruperilor în procesele de producție, ca urmare a unor defecțiuni tehnologice, reparații de slabă calitate, mai ales în unele unități petrochimice.

În diferite unități aparținînd altor ramuri ale economiei, depășirea consu-

mului se datorează, de asemenea, unor cauze subiective. Bunăoară, unele întreprinderi aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții foloseau gazele naturale la realizarea unor produse ieftine (var, cărămidă), în timp ce căldura ce se degajă din procesele tehnologice nu este recuperată pentru efectuarea altor activități cum ar fi, de pildă, încălzirea aerului la uscătorii, recurgîndu-se pentru efectuarea acestei operații tot la resurse energetice primare. Totodată, trebuie remarcat că **nu se depun aproape deloc eforturi pentru recuperarea căldurii de la cuptoarele de ciment** (de fiecare dată se justifică acest lucru prin aceea că nu se găsesc clienți care să o solicite), deși această energie ar putea fi utilizată pentru termoficarea unor cartiere și chiar orașe. De asemenea, cantități de gaze naturale peste prevederi se consumă și în industria de celuloză. Se pare că în acest domeniu ar fi util ca cercetătorii și specialiștii să revizuiască tehnologiile utilizate, să adopte noi măsuri menite să conducă la diminuarea consumului.

Tot pe linia gospodăririi judicioase a gazelor naturale s-ar putea înscrie, de pildă, și **recuperarea de către unitățile industriei metalurgice a resurselor energetice secundare** (abur, căldură, gaze reziduale). Altfel în unele unități metalurgice, cit și în industria constructoare de mașini sînt hale care, pe timpul iernii, sînt încălzite cu combustibil, în loc de resurse secundare ce pot fi recuperate din diferite sectoare și activități proprii. Pe de altă parte, caracteristicile constructive ale unor utilaje determină un consum ridicat de gaze. Cuptoarele de forjă și instalațiile de tratare termice, de pildă, lucrează cu randamente sensibil mai scăzute față de instalațiile similare din alte țări.

Nu mai puțin costisitor este și faptul că în agricultură, la încălzirea serelor sau a grajdurilor, se folosesc drept combustibili hidrocarburi, deși acestea ar putea fi înlocuite cu resurse secundare.

Opțiuni noi în utilizarea eficientă a resurselor

INFĂPTUIREA Programului de gospodărire rațională și economisire a resurselor energetice ale țării constituie o sarcină obligatorie. Pe întreg traseul producător-distribuitor-consumator se impune aplicarea măsurilor preconizate, încadrarea fiecăruia în normele de consum prevăzute și chiar sub nivelul acestora.

Valorificarea gazelor naturale ca materie primă, așa cum o dovedește practica, este extrem de eficientă. Cu toate acestea, luînd ca puncte de reper situația din alte țări industrializate, trebuie spus că acestui scop îi sînt destinate astăzi o parte prea redusă (circa 20% din totalul producției extrase). Ponderea în consumul de gaze o deține încă producția energiei electrice și termice. Este știut că, în această privință, în documentele Congresului al XI-lea, în celelalte documente de partid care s-au ocupat de gospodărire rațională și valorificarea eficientă a combustibililor, s-a trasat ca sarcină industriei energetice să realizeze o mutație profundă în utilizarea diferiților combustibili pentru producerea energiei electrice, ponderea constituind-o combustibili solizi. Realizările de pînă acum — deși evidente — nu sînt încă satisfăcătoare. Se consumă și în prezent peste 30% gaze naturale

pentru producerea energiei electrice și termice în timp ce în alte țări (Belgia, Franța, Anglia, R.F.G., Ungaria etc.) nu se depășește 3—10%. Este necesar ca, în lumina sarcinilor tratate de partid, să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru promovarea utilizării de combustibili solizi în producerea energiei, gazele naturale urmînd să fie utilizate într-o proporție mai mare ca materie primă și pentru scopuri tehnologice.

Astăzi, cînd economia dispune de un organ specializat în gospodărire resurselor tehnico-materiale ale țării, aceasta are puțință să intervină în stabilirea priorităților privind repartizarea și extinderea consumului astfel încît din capul locului ramurile și sectoarele care consumă mai puțin economic gazele naturale să nu aibă acces la ele (exemplu: încălzirea serelor din agricultură, arderea gazelor în cuptoarele de var, cărămidă etc), ci să fie puse astfel în situația de a accelera trecerea la folosirea de combustibili inferiori, în condiții de eficiență ridicată.

O altă posibilitate de economisire a gazelor o constituie și **disciplinarea consumatorilor de către furnizor**. Unitățile Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei nu trebuie să fie îngăduitoare cu acei consumatori care, fără nici un motiv rațional, depășesc cotele repartizate. De cîte ori apar asemenea situații, se impune analizarea la fața locului a tuturor cauzelor. Firesc, acest lucru trebuie făcut în colaborare cu organele specializate din MATMCGFF, cu ministerele în cauză, stabilindu-se măsuri operative de încadrare în consumurile normate. În același timp, se cere accelerată aplicarea măsurilor prevăzute în bilanțurile energetice, mai ales a celor privitoare la modernizarea și înlocuirea instalațiilor învechite (în industria materialelor de construcție, industria locală, agricultură, cooperația meșteșugărească etc.). În acest sens, o contribuție importantă au de adus unitățile specializate ale industriei constructoare de mașini, care trebuie să pună la dispoziția solicitanților o gamă mai diversă de aparate de ardere și diferite alte instalații necesare acestui țel.

Tot în scopul asigurării realizării întocmai a programelor de gospodărire rațională și valorificare superioară a gazelor naturale, este necesar ca **analizele periodice din întreprinderi, centrale industriale și ministere, să aibă în vedere nu numai simpla comparație a rezultatelor cu la o perioadă la alta ei, mai ales, situația în care se află ele față de nivelul consumurilor planificate și normelor de consum practicate în țări dezvoltate**.

În sfîrșit, considerăm că pentru a-i determina pe marii consumatori să închidă „robinetele” risipei și a consumurilor suplimentare nejustificate, ar fi util să se revizuiască reglementările în vigoare, în sensul ca celor care utilizează cantități în plus să li se fixeze costuri mai ridicate la consumul de gaze naturale. Acestea, afectînd direct costurile generale de producție ale unității în cauză, vor determina factorii de decizie, colectivele de muncă respective să treacă neîntîrziat la găsirea și aplicarea de măsuri care să faciliteze încadrarea în costurile planificate, evitarea folosirii suplimentare a diferiților combustibili.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

O acțiune de o deosebită importanță economică

ASIGURAREA NECESARULUI DE PIESE DE SCHIMB

AMPLUL PROGRAM de dezvoltare a economiei noastre pune pe prim plan necesitatea utilizării cât mai complete a tuturor capacităților de producție prin creșterea continuă a indicilor de exploatare intensivă și extensivă a mașinilor și utilajelor din dotare. Una din căile principale prin care se asigură buna funcționare a acestora o constituie întreținerea și repararea lor la timp și de bună calitate. În acest context, asigurarea cu piesele de schimb necesare în cantitățile corespunzătoare reprezintă un obiectiv de o deosebită importanță economică.

Pentru îndeplinirea prevederilor din acest domeniu, în fiecare întreprindere, centrală industrială, în ministere au fost elaborate și aplicate măsuri complexe, care urmăresc, pe de o parte, să determine o cât mai exactă dimensionare a necesarului de piese de schimb pe tipuri de reparații la fiecare grupă de utilaje din toate ramurile economiei naționale, iar, pe de altă parte, să asigure realizarea acestora în mod ritmic, conform graficelor de reparații întocmite. Legis-

lația în vigoare privind îmbunătățirea activității de planificare, normare, fabricație și gospodărire a stocurilor de piese de schimb pentru mașini, utilaje, instalații, aparate și bunuri de consum de folosință îndelungată cuprinde măsuri care contribuie atât la perfecționarea activității de întocmire a nomenclatorului grupelor de piese de schimb pentru care se elaborează balanțe, cât și a modului de elaborare a nomenclatoarelor și a normativelor de consum pentru piese de schimb. Sint prevăzute, de asemenea, indicații metodologice de determinare a necesarului, planificării și contractării resurselor, elaborării balanțelor, creării unor stocuri și bunei gospodăririi a pieselor de schimb. Alte prevederi se referă la programul repartizării pe beneficiari a producției de piese de schimb, la dezvoltarea de noi capacități de piese de schimb și la valoarea investițiilor aferente pînă în anul 1980. Cum se transpun în practică aceste prevederi? Cu ce eficiență economică? Ce rezerve există?

De la planificarea valorică — la cea fizică în seturi pe tipuri de reparații

Ca urmare a măsurilor adoptate, a materializării lor, economia națională și-a sporit substanțial potențialul de a asigura piese de schimb de calitate superioară, în cantitățile solicitate de beneficiari (vezi tabelul). Din situația prezentată rezultă că producția de piese de schimb a economiei naționale crește în perioada 1975—1978 cu 43%. Principalul producător este Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, a cărui pondere în totalul producției de piese de schimb pe economie crește de la 47% în anul 1975 la 49% în 1978. Producătorii de piese de schimb sint, de asemenea, și ministerele Transporturilor și Telecomunicațiilor, Industriei Chimice, Industriei Metalurgice a căror pondere în producția totală de piese de schimb crește de la 4—6% în 1975 la circa 7—8% în 1978.

În ce privește producția de piese de schimb necesare unor produse principale trebuie arătat că ținînd seama de solicitările beneficiarilor, aceasta va fi repartizată la nivelul anului 1978 astfel: pentru autovehicule circa 20% din volumul total; pentru tractoare 17%, utilaj metalurgic — 9%, în agricultură și industria ușoară — circa 6%. Se cere subliniat de asemenea faptul că sporurile mai reduse înregistrate la utilajul chimic și utilajul de construcții se datoresc faptului că producțiile destinate consu-

murilor proprii nu sint incluse în sarcinile planificate.

O atenție deosebită a fost acordată asigurării unor repere cu dificultăți în realizare, ele fiind nominalizate fizic prin planul de stat (711 repere în 1975, 851 repere în 1976 și 981 repere în 1977). Principalele grupe de piese de schimb la care s-au efectuat nominalizări prin plan sint destinate utilajului metalurgic, chimic, minier, petrolier, celui necesar în producerea de materiale de construcții, la construcții și drumuri, pentru tractoare, motoare cu ardere internă, compresoare, autovehicule rutiere etc.

Începînd cu anul 1977, în afară de planificarea valorică a sarcinilor de producție-desfacere și de planificarea fizică a reperelor cu dificultate în execuție, s-a adoptat un principiu nou — pe baza indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat — referitor la planificarea fizică în seturi pe tipuri de reparații. În acest scop au fost stabilite și introduse în plan, la fiecare întreprindere producătoare, nomenclatoare cu specificațiile de repere și cantitățile necesare pentru seturile-etalon destinate reparațiilor capitale și reviziilor generale, reparațiilor accidentale, reparațiilor curente, periodice și pentru întreținere. Separat a fost planificat și numărul de seturi necesare a fi asigurate de către fiecare întreprindere producătoare. Astfel, au fost prevăzute prin plan seturi pentru 14 grupe de utilaje (metalurgic, chimic, petrolier, materiale de construc-

ții și refractare, construcții și drumuri, utilaj de ridicat și transportat, mașin-unelte și mijloace de transport feroviar și rutier), totalizînd 45 de tipuri diferite de seturi în număr total de 4859. În prezent se desfășoară acțiunea de planificare a seturilor pe anul 1978. Cu această ocazie, numărul grupelor de utilaje la care s-au propus seturi, ca și al reperelor din seturi a fost extins. Separat, vor fi menținute și numeroase repere independente de reperele nominalizate în seturi.

Avantajul noului sistem de planificare constă în posibilitatea asigurării beneficiarilor cu setul complet de piese necesare fiecărui tip de reparații. Nerealizarea unor repere din setul etalon determină nerealizarea întregii sarcini, fapt care stimulează producătorul în organizarea și urmărirea atentă a realizării integrale a seturilor.

În vederea fabricării în țară în cât mai mare măsură a necesarului de piese de schimb, s-a insistat, în mod deosebit la toți beneficiarii, coordonatorii și producătorii pentru intensificarea acțiunii de asimilare a unui volum cât mai însemnat din piesele de schimb actualmente importate, precum și pentru recondiționarea pieselor uzate cărora în mod tehnic și economic li se poate asigura funcționarea în continuare în utilajul reparat. În acest scop, în programele elaborate s-au nominalizat liste de repere de asimilat în țară și de recondiționat începînd cu anul 1975. Volumul acestor acțiuni sporește în măsură însemnată în

perioada 1975—1978, astfel : asimilările de la 2,2% la 5,5% și recondiționările de la 4,8% la 11,2% față de totalul producției de piese de schimb.

Repartizarea producției pe principalii beneficiari, respectiv cotele de piese necesare pentru activitatea de întreținere și reparații au înregistrat de asemenea în perioada 1975—1978 sporuri însemnate. Creșteri mai însemnate s-au înregistrat în întreprinderile industriei alimentare, în cele ale industriei miniere și metalurgice etc. Sporuri mai mici sînt prevăzute în unitățile M.C. Ind. și M.I.U., datorită în mare măsură unor stocuri mari acumulate în anii anteriori, precum și faptului că în această perioadă a avut loc, în aceste sectoare de activitate, o însemnată înnoire a parcului de mașini-utilaje.

Producții sporite, consumuri raționale

Desigur, nu numai prevederile de plan privind producția pieselor de schimb au înregistrat o dinamică ascendentă. În numeroase întreprinderi a sporit substanțial, de la an la an, volumul pieselor de schimb efectiv realizate, ceea ce a permis, în unitățile economice beneficiare, o desfășurare normală a producției, realizarea unor însemnate sporuri de produse prin utilizarea la un grad înalt a mașinilor și utilajelor din dotare.

Tot atât de adevărat rămîne însă faptul că, în alte cazuri, producția de piese de schimb s-a situat sub nivelul sarcinilor de plan. Ca urmare, în 1976 nu au fost realizate integral în unitățile M.I.C.M. piesele de schimb pentru unele tipuri de autovehicule rutiere dotate cu motoare Diesel (10% nerealizări din totalul sarcinii planificate), pentru utilajele din industria materialelor de construcții (26%), pentru industria minieră (11,3%), pentru utilajele folosite în construcții (20%), pentru mijloacele de transport feroviar (4%) ș.a. Și în anul în curs, pe perioada expirată, continuă să se înregistreze unele restanțe, la piese de schimb pentru utilajele metalurgice, miniere, de construcții etc. Între producătorii cu cele mai mari restanțe se află : întreprinderile „23 August” și „Timpuri Noi” din București, întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, întreprinderea mecanică de utilaj minier Baia Mare, „Unio” Satu-Mare, „Independența”—Sibiu și întreprinderea constructoare de mașini din Reșița. Pentru încadrarea în prevederile de plan întreprinderile menționate au încheiat grafice de recuperare a restanțelor în următoarele două luni ale anului curent.

Principala cauză a nerespectării disciplinei contractuale în producția de piese de schimb constă în prioritatea acordată de unii producători realizării utilajelor în detrimentul pieselor de schimb. Și aceasta deoarece, cu toate că valoarea producției pieselor de schimb se raportează majorată cu 50%, acesta nu constituie totuși un stimulent suficient comparativ cu valoarea

Evoluția producției de piese de schimb în perioada 1975—1978

	1975	1976	1977	1978
Producție pe total economie	100,0	105,3	121,5	143,0
Asimilări de noi piese de schimb	100,0	143,0	173,0	205,0
Recondiționări de piese de schimb	100,0	151,0	181,0	235,0

realizată în producția de utilaje. Sînt, ce-i drept, și alte cauze, unele rezultate din sarcinile mult sporite în producția de utilaje ceea ce creează lipsă de capacitate pentru execuția pieselor de schimb, fie datorită dificultăților de execuție la unele piese de schimb și subsansamble cu caracteristici speciale.

Alături de aceste aspecte legate direct de producție, se cere menționat faptul că neajunsurile în domeniul asigurării cu piese de schimb sînt generate și de menținerea unor consumuri situate peste normative în reparațiile unor mașini și utilaje (în agricultură, în unele întreprinderi din industria chimică, economia forestieră și a materialelor de construcții etc.). Asemenea depășiri iau naștere ca urmare a unor utilizări neraționale a mașinilor, instalațiilor, a neexecutării la timp a reviziilor și reparațiilor convenite, a amînării în mod deliberat a realizării reparațiilor generale „chipurile” în folosul sporirii producției. O asemenea practică nu conduce de fapt la rezultate economice favorabile, ci, dimpotrivă, determină o uzură prematură a unor mașini din zestrea tehnică din dotare, cu influențe negative asupra gospodăririi judicioase a acestora, a utilizării raționale a pieselor de schimb, a îndeplinirii planului curent de producție.

Desigur, trebuie acordată toată atenția realizării integrale a planului pieselor de schimb de așa natură încît unitățile beneficiare să nu aibă de suferit, să nu țină utilajele și mașinile nefolosite perioade îndelungate de timp. Dar tot atât de adevărat este și faptul că trebuie acordat maximum de atenție exploatarea rațională a mașinilor și utilajelor și instalațiilor pentru a le prelungi durata de exploatare fără reparații costisitoare. Aceasta presupune verificarea periodică, conform graficelor, a tuturor mijloacelor fixe din dotare, executarea operativă a micilor reparații, astfel încît, printr-o grijă permanentă, de zi cu zi, fiecare mașină, fiecare utilaj să funcționeze normal, să producă la randamente superioare în întreaga perioadă dintre două reparații capitale planificate.

Din experiența acumulată pînă în prezent în unitățile economice, din cunoașterea și analiza aprofundată a neajunsurilor în producția și consumul pieselor de schimb și a cauzelor care le generează, pot fi desprinse câteva direcții de acțiune a căror materializare operativă în practică este de natură să contribuie la perfecționarea

activității desfășurate în domeniul asigurării pieselor de schimb. Este vorba, printre altele, de :

— lansarea concomitentă în fabricație a componentelor diferitelor utilaje atât a celor destinate pentru producția de utilaje cit și a celor utilizate ca piese de schimb; organizarea atență a lansării și urmării fabricației pe întreg parcursul execuției loturilor; eliminarea practicii de lansare a producției de piese de schimb în volum mare la sfîrșit de perioadă ;

— completarea capacităților de producție, a pieselor de schimb din întreprinderile producătoare la termene utile pentru realizarea în bune condițiuni a sarcinilor de plan (s-a constatat că deși prin plan se prevăd fondurile respective, multe întreprinderi nu iau la timp măsuri de întocmire a fișelor de import, pentru elaborarea documentațiilor necesare realizării la vreme a pieselor de schimb etc.). În această situație au fost întreprinderile „Tractorul”—Brașov, întreprinderea constructoare de mașini din Reșița etc. ;

— stabilirea de procese tehnologice tip pentru recondiționarea pieselor uzate ;

— reanalizarea de către ministere și organele de sinteză implicate a coeficientului de 1,5 cu care se amplifică producția globală de piese de schimb, pentru a-l apropia de o valoare care să concure cu cea a utilajelor. Se estimează că, în felul acesta, tendința producătorilor de a realiza cu prioritate produse complexe (locomotive, motoare grele, compresoare, turbine, tractoare etc.), a căror valoare depășește de cîteva ori pe cea a pieselor componente, va fi sensibil atenuată ;

— revizuirea și reactualizarea de către coordonatorii grupelor de piese de schimb a normativelor de consum, prevăzînd în nomenclatoarele de piese atât norme raționale de consum de piese noi, cit și norme de consum pentru piesele recondiționate ;

— organizarea colectării pieselor uzate și recondiționării lor centralizate ;

— organizarea atență și pe bază de grafice a operațiilor de întreținere, revizuire și reparare periodică a utilajelor din dotare ; stabilirea de norme de exploatare obligatorii care să condiționeze cîștigul realizat de exploatarea corectă a utilajelor.

Aspectele menționate, alături de alte măsuri și acțiuni, sînt de natură să conducă în fiecare întreprindere la utilizarea superioară — pe plan intensiv și extensiv — a mijloacelor tehnice din dotare cu multiple implicații economice favorabile și folosirea maximă a potențialului productiv. Datoria fiecărui colectiv de oameni ai muncii din unitățile economice — productive și beneficiare de piese de schimb — este de a realiza ritmic sarcinile în acest domeniu, în paralel cu realizarea unor consumuri raționale, care să evite risipa de orice fel.

Nicolae CERNESCU

director în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

În sprijinul consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole

OPTIMIZAREA CORELAȚIEI COSTURI - PRODUCȚIE

Concluzii în urma generalizării calculării costurilor de producție în C.A.P.

UNUL DIN ELEMENTELE determinante ale gradului de eficiență economică îl constituie costurile socialmente necesare pentru obținerea unui produs. Acest indicator este determinat în agricultură, în principal, de evoluția **cheltuielilor** la hectar sau pe animal și de nivelul **producțiilor medii** obținute. Influența celor două elemente asupra evoluției costurilor este, în mod obiectiv, diferită. Însă, în timp ce producția medie este dependentă de o serie de factori tehnici, economico-organizatorici și într-o mare măsură de cei naturali, **cheltuielile de producție la unitatea de suprafață pot avea o evoluție mult mai stabilă, controlată, care să conducă la sporirea eficienței economice, la determinarea mai corectă a costurilor.**

Diferențierea cheltuielilor de producție la hectar și modul de determinare și includere a unor elemente în costuri condiționează direct consolidarea economico-organizatorică a sectorului cooperatist al agriculturii. Generalizarea, în anul 1974, a calculării prețului de cost în C.A.P. a marcat îndeplinirea sarcinii trasate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, care arăta la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie — 2 martie 1973 : „Este necesar să se pună ordine și în ce privește prețul de cost în cooperative, pentru a putea ști cât costă în mod real un produs sau altul“. Această realizare a făcut po-

sibilă **fundamentarea, într-un mod științific, a direcțiilor de creștere a eficienței economice a producției agricole.**

Între nivelul planificat și cel realizat al cheltuielilor de muncă vie și materializată la unitatea de suprafață trebuie să existe, în mod obiectiv, o concordanță asigurată de existența nomenclatorului de lucrări, a normelor de muncă, precum și a tarifelor pentru plata lucrărilor executate de S.M.A., de posibilitatea determinării cheltuielilor cu sămânța și a celor cu îngrășămintele, de normarea cheltuielilor indirecte, de asigurarea tot mai corespunzătoare cu cadre tehnice și economice de specialitate etc. Desigur, în unele unități cooperatiste, la unele culturi pot apare influențe ale unor factori aleatori, care să conducă la o abatere a cheltuielilor efective față de nivelul planificat. **Amplitudinea abaterilor nu poate lua însă orice valori, fără a influența negativ costurile normate.** Constatarea unor abateri mari implică existența unor factori de natură subiectivă, a căror influență nu poate să fie luată în considerare la determinarea nivelului cheltuielilor normale. Analiza elementelor de cheltuieli se prezintă astfel ca unul dintre instrumentele cele mai eficace, indispensabile am putea spune, pentru analiza economică și pentru punerea în evidență a factorilor care pot conduce la creșterea eficienței și rentabilității cooperativelor agricole de producție.

O întrebare cheie : de ce cheltuieli diferite în condiții asemănătoare ?

DIN ANALIZA cheltuielilor de producție în profil teritorial se constată o amplitudine mare a diferențierii acestui indicator pentru aceeași cultură. La cultura grâului, în județul Ialomița, spre exemplu, în anul 1975 cheltuielile la hectar au înregistrat, în cooperativele agricole din aceeași zonă de favorabilitate, o diferențiere de la simplu până aproape la dublu. După cum rezultă din unele calcule, **cheltuielile indirecte contribuie în cea mai mare măsură la diferențierea cheltuielilor de producție la unitatea de suprafață.** Or, la unitățile care își desfășoară activitatea în condiții similare pentru aceeași cultură, fiecare componentă a cheltuielilor de producție pe unitatea de suprafață trebuie să aibă un nivel aproximativ egal : respectând această condiție se poate cuantifica influența factorilor naturali asupra costurilor produselor agricole și se poate fundamenta repartizarea teritorială a culturilor după criteriul eficienței economice. Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole impune analiza fiecărui articol de cheltuielă înainte ca aceasta să fie efectuată. La rândul său, zonarea producției agricole ia în considerare nivelul cheltuielilor de producție strict necesare, fundamentate din punct de vedere economic.

Din calculele privind nivelul mediu al producției, al cheltuielilor la hectar și al costurilor la grâu și porumb pentru anii 1972, 1974 și 1975 la nivelul întregului sector cooperatist, ca și din

- **Fluctuația producției agricole și, mai ales, a costurilor — un fenomen care implică analize și măsuri, nu explicații.**
- **Rolul „radiologiei costurilor“ în acțiunile de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole.**
- **Microanaliza pe elemente de costuri — un instrument redutabil de judecăți economice**
- **Un imperativ al consolidării: concordanța între nivelul planificat al costurilor și cel realizat**
- **O corelație neeconomică : discordanța costuri-producție**

gruparea județelor după criteriul costurilor se desprinde concluzia că nivelul mediu în creștere al costurilor de

producție pe grupe de județe este însoțit de un spor de producție mai redus la unitatea de suprafață, dar și de un nivel mai redus al cheltuielilor de producție la hectar (tabelul nr. 1).

(Grupa I este constituită din județele care, în general, beneficiază de cele mai bune condiții pentru producția agricolă : Arad, Brăila, Ialomița, Olt, Timiș s.a. ; în grupa a II-a s-au înscris județele cu un grad de favorabilitate mediu, cum sint : Argeș, Bacău, Dimbovița, Satu Mare, iar în grupa a III-a județele care beneficiază de condiții mai puțin prietnice producției agricole — Alba, Harghita, Hunedoara, Maramureș s.a.).

Din analiza cheltuielilor la hectar se desprinde concluzia că **județele care au realizat producția cu costuri mai ridicate dispun de rezerve în sensul intensificării producției agricole.** proces ce presupune, în esență, evoluția ascendentă a cheltuielilor de producție la unitatea de suprafață (cele cu efecte directe, favorabile asupra producției) și o creștere mai rapidă a producției medii, astfel încât prețul de cost să înregistreze un nivel în scădere. Spre exemplu, cheltuielile medii cu îngrășămintele la hectar pentru anii 1972 și

Tabelul nr. 1
Situția comparativă a costurilor și a producției medii la grâu și porumb pe grupe de județe *

Grupele de județe	G r i u			P o r u m b		
	Costul de producție	Cheltuieli la ha	Producția medie la ha	Costul de producție	Cheltuieli la ha	Producția medie la ha
Grupa I-a	100	100	100	100	100	100
Grupa a II-a	120,7	87,8	72,8	119,1	94,8	79,5
Grupa a III-a	139,6	84,4	60,4	146,0	87,9	60,2

* Date calculate pe baza lucrărilor privind determinarea prețului de cost în cooperativele agricole de producție.

1974 la cultura grâului reprezintă 87,1% în grupa a II-a și 83,8% în grupa a III-a, față de grupa I de județe, considerată ca 100%.

Este de sine înțeles că asigurarea evoluției controlate, planificate a cheltuielilor de producție la hectar nu este suficientă pentru determinarea costului normal care să îndeplinească funcțiile specifice unui indicator de sinteză ce se utilizează în fundamentarea prețurilor, în aprecierea eficienței economice, în amplasarea teritorială judicioasă a culturilor, cu respectarea principiului „la același efort, efect util maxim”. **Pentru a nu deforma costurile de producție pe zone, pe județe și pe întregul sector cooperatist al agriculturii, este necesară luarea în calcul a aceluși nivel al producțiilor (stabilit pe baza studiilor privind bonitatea terenurilor agricole) care este posibil de obținut în fiecare unitate cooperatistă — și nu preluarea automată a producțiilor mici realizate în unele unități.**

Semnificațiile economice ale tarifelor diferențiate

METODELE de determinare și includere a diverselor elemente în costurile de producție prezintă o deosebită importanță; este edificator în acest sens modul de determinare și includere în costuri a cheltuielilor privind plata lucrărilor executate de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii.

Extinderea executării lucrărilor cu mijloace mecanizate, direcție importantă a modernizării agriculturii, a făcut ca cheltuielile cu plata acestor lucrări să reprezinte circa o treime din cuantumul cheltuielilor la unitatea de suprafață. Importanța analizei acestui element sporește pe măsura creșterii volumului de lucrări executate mecanizat. De la început trebuie precizat că tarifele pentru plata lucrărilor efectuate de S.M.A. sînt diferențiate pe zone pedoclimatice, fiind mai mici în zonele cu condiții mai grele de producție unde de regulă efortul pentru executarea lucrărilor este mai mare și mai ridicat în zonele favorabile producției agricole. Astfel, pentru efectuarea arăturii în vederea însămînțării grâului de toamnă tarifele sînt diferențiate după cum urmează: zona I 100%, zona a II-a 90,9%, a III-a 81,8%, a IV-a 74,5%, a V-a 68,2%, a VI-a 54,5%. Se acordă, deci, și pe această cale un sprijin unităților cu condiții naturale mai puțin favorabile.

Din evaluarea cu ajutorul prețurilor în vigoare a cantităților de produse ce reprezintă plata în natură, rezultă că amplitudinea diferențierii tarifelor exprimate valoric este cu 16,7% mai mică decît a celor cu plată în natură. Tot ca exemplu, se poate arăta că tarifele în bani la cultura sfecei de zahăr reprezintă în cooperativele agricole de producție din zona a III-a (cea mai puțin favorabilă) aproximativ 50% din nivelul celor pentru zona I.

Nivelul diferențiat al tarifelor pentru plata executării mecanizate a lucrărilor agricole se reflectă în diferențierea cheltuielilor efective cu mecanizarea la unitatea de suprafață: raportul între nivelul maxim și cel minim al acestui element de cheltuieli pe județe este de 1,75. În general, criteriul avut în vedere la stabilirea tarifelor se confirmă și după calculele noas-

tre în sensul că în județele care obțin un nivel mai ridicat al producțiilor medii se înregistrează și un cuantum mai ridicat al cheltuielilor cu mecanizarea la unitatea de suprafață comparativ cu celelalte județe. La o analiză mai amănunțită, potrivit acelorși calcule, se constată unele necorelări, atît ca tendință, cit și în ce privește nivelul cheltuielilor cu mecanizarea față de producțiile medii. Cu toate că amplitudinea acestor necorelări nu este mare, eliminarea lor ar fi de natură să contribuie la creșterea rolului tarifelor în a sprijini unitățile cu condiții mai grele să se consolideze din punct de vedere economic. Corelarea tarifelor cu nivelul mediu al producției este necesară nu numai între județe, ci și între cooperative din cadrul aceluiași județ (tabelul nr. 2), care

Tabelul nr. 2

Situația unor indicatori economici la 8 cooperative agricole din județul Ialomița (media pe județ = 100)

Cooperativa agricolă	Cheltuieli cu îngrășăminte	Producția medie	Costul pe produs
Rovinc	130,9	113,3	72,9
Grindu	176,1	133,8	79,3
Ștefan cel Mare	69,2	75,6	120,4
Ciulnița	75,3	80,8	127,7
Râzvani	107,1	104,7	104,4
Platonești	97,2	101,6	61,7
Sărăteni	169,4	111,3	114,0
Jazu	152,2	114,9	123,2

și desfășoară activitatea în condiții substanțial diferențiate.

Corelația dintre procesul intensificării producției agricole și evoluția cheltuielilor — la hectar și pe unitatea de produs — este valabilă, evident, pentru toate unitățile economice cooperatiste dintr-un anumit județ. Astfel, din tabelul nr. 2, care redă evoluția cauzală a unor indicatori la 8 cooperative din Ialomița, comparativ cu media pe județ în anul 1975, se constată că, în general, în cooperativele unde cheltuielile cu îngrășămintele la hectar au fost mai mari, producția medie a fost și ea mai mare, iar costul pe unitatea de produs mai mic. Faptul că în asemenea unități și nivelul cheltuielilor materiale la hectar este inferior mediei pe județ dovedește existența unor rezerve mari pe linia intensificării producției agricole și, ca urmare, a creșterii eficienței economice. Din situația prezentată se observă că există unități cooperatiste care, deși au un nivel al cheltuielilor cu îngrășămintele — și, în general, al cheltuielilor la hectar — mai ridicat decît media pe județ, costul pe unitatea de produs este totuși mare. Neconcordanța rezultate-eforturi dovedește că în asemenea unități există mari deficiențe în utilizarea pămîntului, a bazei tehnico-materiale, în general a resurselor de care le dispun.

Este firesc ca mecanizarea complexă a procesului de producție, perfecționarea tehnologiilor ș.a. să atragă după sine sporirea cheltuielilor, în special a celor materiale; un asemenea fenomen este pozitiv însă numai în măsura în care are loc **reducerea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală.**

Elemente de raționalizare a muncii vii și materializate

ACTIUNEA de corelare dintre cheltuielile cu mecanizarea, și produc-

ția medie presupune parcurgerea unor etape succesive.

● Este necesară, mai întîi, stabilirea corelației între nivelul producției medii la hectar și cheltuielile cu mecanizarea la unitatea de suprafață — pe ansamblul sectorului cooperatist, pe județe și pe cooperative — la un moment dat.

● A doua etapă o constituie determinarea coeficientului de modificare a producției medii și aplicarea lui la cheltuielile cu mecanizarea în fiecare unitate.

● Pentru determinarea cantităților de produse ce trebuie livrate de cooperativele agricole de producție, în vederea efectuării plății, lucrărilor realizate de S.M.A. — la culturile pentru care plata se face în natură — se raportează valoarea lucrărilor pe unitatea de suprafață, la prețul mediu de vânzare stabilit pentru produsele și unitățile respective, efectuîndu-se corecturile necesare în funcție de calitatea produselor (greutate hectolitrică, corpuri străine, umiditate). Acest mod de determinare prezintă avantajul că **sporește gradul de cointeresare al S.M.A. în creșterea producției**, prin faptul că veniturile acestor unități sînt direct proporționale cu nivelul producțiilor obținute. Utilizarea acestei metode nu poate să conducă decît la creșterea stimulării materiale, întrucît în mod absolut veniturile unităților cooperatiste cresc proporțional cu volumul producției. Determinarea costurilor reale, în vederea zonării producției agricole în funcție de acest criteriu, impune însă **stabilirea cheltuielilor cu mecanizarea prin luarea în calcul a costului normal al efectuării lucrărilor mecanizate în fiecare zonă — și nu determinarea lor după criteriul de oportunitate.**

● Un alt element al costurilor care considerăm că presupune unele îmbunătățiri metodologice îl constituie **cheltuielile cu forța de muncă.** După calculele noastre, cheltuielile cu forța de muncă pe unitatea de suprafață la cultura grâului, s-au diferențiat în anul 1975, între unitățile cooperatiste din județul Ialomița, de la simplu la dublu și chiar mai mult, datorită faptului că — în mare parte — cuantumul retribuiri muncii este diferit pe unități, în funcție de gradul de consolidare economică a fiecăreia. De aceea, **considerăm necesară stabilirea unitară a nivelului retribuiri forței de muncă.**

În acest sens se impune precizarea că nu este necesar ca și în practică să se aplice o retribuție unitară, fiecare unitate cooperatistă avînd posibilitatea de a stabili, în continuare, nivelul retribuiri în funcție de o serie de criterii printre care: gradul de consolidare economico-organizatorică, raportul optim acumulare-consum, etc.

În concluzie, stabilirea costurilor reale presupune utilizarea criteriilor obiective — care să evite oscilațiile cheltuielilor la unitatea de suprafață după criteriul de oportunitate — și luarea în calcul a producțiilor medii ce pot fi obținute în fiecare unitate cooperatistă.

Marin POPESCU

Centrul de cercetări pentru prețuri asist. univ. Ion POPESCU

ACORDUL GLOBAL — principala formă de retribuire a muncii în industrie

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, una din principalele căi de sporire a avuției naționale, constituie o sarcină de importanță deosebită pentru fiecare unitate economică. În vederea realizării acestei sarcini, un loc important în programele de creștere a productivității muncii în industrie, alături de măsurile legate de extinderea mecanizării și automatizării producției, precum și de perfecționarea tehnologiilor de fabricație, trebuie să-l ocupe îmbunătățirea organizării producției și a muncii în întreprinderi, în secții, la fiecare loc de muncă.

Participarea lucrătorilor pentru punerea în valoare, la fiecare loc de muncă, a tuturor posibilităților de creștere a productivității muncii poate fi stimulată prin aplicarea unor forme de retribuire care să asigure o mai strânsă legătură între aportul adus în procesul de producție și veniturile realizate, astfel încât prin creșterea producției fizice să se obțină și venituri superioare. Forma de retribuire care răspunde cel mai bine acestui deziderat este **acordul global**, care asigură cointeresarea întregului personal de la un loc de muncă (formație de maistru, atelier, secție și altele asemănătoare) la realizarea și depășirea sarcinii de plan în condițiile unei productivități ridicate și a unei eficiențe economice sporite.

Particularități de aplicare

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, în industrie principala formă de retribuire era acordul direct, individual sau colectiv. Această formă cointerează pe executanții direcți pentru obținerea unei cantități mai mari de produse sau pentru scurtarea timpului de execuție, dar nu și pe cei care îi ajută pe aceștia — retribuiți de regulă în regie — cum sînt cei care au sarcina de a-i aproviziona cu materiale, semifabricate, scule etc., care efectuează întreținerea și reglarea utilajelor sau asigură utilitățile (aer, abur, apă etc.) necesare pentru buna desfășurare a procesului de producție. Prin aplicarea acordului global, toate aceste categorii de muncitori sînt interesate să-și îndeplinească în cele mai

bune condiții sarcinile ce le revin, întrucît prin aceasta se asigură posibilitatea depășirii sarcinilor de plan stabilite, ceea ce are efect direct asupra mărimii retribuției lor. În același fel, forma de retribuire în acord global cointerează și personalul tehnic din cadrul subunității de producție respective care asigură organizarea activității, asistența tehnică, documentația tehnologică etc.

Acordul global permite, de asemenea, retribuirea în acord a personalului de la locurile de muncă unde specificul activității a determinat aplicarea formei de retribuire în regie, întrucît trebuie să se producă numai atît cît se prevede în plan. În acest caz, acordul global stimulează realizarea sarcinilor de plan cu un număr mai mic de persoane, prin utilizarea mai bună a timpului de lucru, prin policalificare sau prin alte căi, ceea ce conduce în mod direct la creșterea productivității muncii și pe această bază a retribuției personalului respectiv.

De asemenea, aplicarea în industrie a formei de retribuire în acord global conduce și la îmbunătățirea indicatorilor calitativi ai activității, întrucît precizarea în contract a condițiilor în care trebuie să se realizeze sarcinile de producție (nivelul consumurilor specifice de materiale, materii prime, energie etc., parametrii de calitate și altele) mobilizează întregul colectiv la îndeplinirea acestora.

Posibilități largi de extindere

CARACTERUL STIMULATIV complex al acordului global a determinat extinderea gradului de cuprindere a acestei forme de retribuire. Evoluția acordului global în industrie, pe total ministere, a fost următoarea (în %):

trim. IV/1974	trim. IV/1975
36,1	40,6
trim. IV/1976	trim. I/1977
47,3	48,1

Datorită diversității activităților de producție, precum și a preocupărilor ministerelor, introducerea și extinderea

acordului global în unitățile industriale a diferit mult de la un minister la altul. Astfel, la Ministerul Industriei Ușoare de la 44,2% în anul 1974, s-a ajuns în primul trimestru al anului 1977 la 65,0%; la Ministerul Industriei Metalurgice, în anul 1974 acordul global avea o extindere de 30,9%, iar în anul 1977 de 53,6%. Sînt însă și unele ministere la care acordul global cuprinde în prezent un volum de muncă încă nesatisfăcător, cum sînt Ministerul Energiei Electrice (15,9%), Ministerul Industriei Construcțiilor de Masini (31,6%), Ministerul Industriei Chimice (34,4%).

În cadrul ministerelor economice se remarcă diferențe accentuate în ce privește gradul de extindere a acordului global între unitățile subordonate, în unele cazuri chiar cu profil asemănător. Astfel, printre unitățile Ministerului Industriei Ușoare menționăm întreprinderea textilă „Oltul” — Sf. Gheorghe cu o extindere de 92,7%, întreprinderea de confecții și tricotațe București de 71,6%, în timp ce întreprinderea „Tricotajul roșu” București a realizat o extindere a acordului global de numai 11,1%. La Ministerul Industriei Construcțiilor de Masini, întreprinderea „Electromureș” — Tg. Mureș (91,5%) și Șantierul naval Constanța (82%) prezintă extinderi cu mult superioare față de întreprinderea „Înfrățirea” — Oradea la care se lucrează în acord global în proporție de numai 1,1%, sau întreprinderea de pompe București, la care nu se aplică această formă de retribuire.

Față de modul diferit cum a fost abordată de întreprinderi (și chiar ministere) problema introducerii și extinderii acordului global și ținînd seama că pe parcurs această formă de retribuire și-a dovedit eficiența și în industrie, s-a simțit nevoia stabilirii, în fiecare an, a unor nivele minime de extindere a acordului global pe ministere, centrale industriale și întreprinderi. Totodată, s-a prevăzut ca **acordul global să constituie principala formă de retribuire în activitatea industrială**, iar unitățile la care această formă de retribuire se aplică în proporție mai mică trebuie să mobilizeze toate compartimentele care au sarcini de asigurare a condițiilor de aplicare a acordului global, încît această formă de retribuire să devină preponderentă și la aceste unități.

Afirmația unor conducători de întreprinderi că asigurarea condițiilor nece-

sare pentru aplicarea acordului global ridică probleme deosebite considerăm că nu este, în multe cazuri, justificată, mai ales dacă se are în vedere faptul că aceste unități aplică deja forma de retribuire în acord direct, care presupune asigurarea unor condiții asemănătoare cu cele necesare acordului global.

O cerință primordială : pregătirea condițiilor de aplicare

ACORDUL GLOBAL și-a demonstrat eficiența atunci când aplicarea sa a fost temeinic pregătită, sarcină ce revine în special organului de conducere colectivă a unității. Acest organ este cel care stabilește locurile de muncă unde se introduce acordul global și la care trebuie să se asigure condițiile necesare aplicării acestei forme de retribuire, cum sînt: buna funcționare a utilajelor, aprovizionarea ritmică cu materii prime, materiale, scule, dispozitive și verificatoare, tehnologii de fabricație, elaborarea normelor de muncă fundamentate analitic etc., care să conducă la realizarea sarcinilor de producție ce revin colectivului de muncă, din planul întreprinderii.

Consiliul oamenilor muncii al unității trebuie să stabilească răspunderi concrete pentru toate compartimentele de producție și funcționale în asigurarea condițiilor de aplicare și extindere a acordului global în toate subunitățile de producție și să exercite un control exigent asupra modului de aplicare a acestei forme de retribuire. De asemenea, acest organ trebuie să urmărească ca înainte de introducerea acordului global la un loc de muncă să se prezinte și să se explice membrilor colectivului de muncă respectiv avantajele și răspunderile generate de această formă de retribuire. La locurile de muncă unde s-a stabilit că se aplică forma de retribuire în acord global, trebuie să se ia toate măsurile ca această formă de retribuire să se aplice fără intermitențe.

Eficiența acordului global

ÎN UNITĂȚILE în care s-a acordat o atenție deosebită aplicării corespunzătoare a acordului global, nu au întârziat să-și facă apariția rezultatele pozitive. Pe această cale s-au realizat două obiective interdependente și anume: obținerea unei producții suplimentare și a unor indicatori economici superiori, concomitent cu realizarea de venituri bănești mai mari de către lucrători.

Caracterul complex al eficienței rezultate din stimularea lucrătorilor prin acordul global este dovedit prin rezultatele deosebite obținute în întreprinderile unde această formă de retribuire a avut o extindere mare și a fost aplicată, în mod corespunzător. Astfel întreprinderea „Tractorul” — Brașov

la care acordul global a ajuns la 90%, a înregistrat în cursul anului 1976 o creștere a producției de 16,1%, realizând peste 80% din sporul producției pe seama creșterii productivității muncii, a redus costurile de producție cu 2,2% și a depășit producția destinată exportului cu 15%, în condițiile când circa 60% din totalul producției reprezintă producție destinată exportului. Întreprinderea „Industria Sîrmei” — Cîmpia Turzii, care a înregistrat an de an o extindere a acordului global, ajungînd în trim. I 1977 la 85%, a obținut și rezultate economice bune: în trim. I 1977, producția globală a crescut cu 8,4%, realizîndu-se întregul spor de producție pe seama creșterii productivității muncii.

Combinatul de articole tehnice de cauciuc din Pitești, la care acordul global a ajuns la 94%, a înregistrat în cursul anului 1976 o creștere de producție de 15%, realizînd întregul spor de producție pe seama creșterii productivității muncii și îmbunătățind în același timp și calitatea producției, concomitent cu reducerea însemnată a consumurilor de materiale.

Cointeresarea maistrului

MAISTRUL, în calitatea sa de organizator și conducător nemijlocit al formației de lucru încredințate, trebuie să fie cointeresat nemijlocit de realizările colectivului de muncă condus. Se constată însă că, în majoritatea cazurilor, maistrul lucrează în regie, chiar și atunci când formația pe care o conduce lucrează în acord. În situațiile în care maistrul lucrează totuși în acord global, retribuiția sa este, de regulă, condiționată de modul de realizare a sarcinilor de producție la nivelul secției sau atelierului din care face parte și nu de realizările formației pe care o conduce.

Prin proiectul de lege privind rolul și atribuțiile maistrului în producție se preconizează o serie de îmbunătățiri în ce privește rolul și atribuțiile maistrului, astfel încît maistrul, pe lîngă sarcina de conducere a formației de lucru, va participa direct, împreună cu formația pe care o conduce, la realizarea unui anumit volum de produse sau lucrări, prin executarea unor operații complexe de prelucrare și montaj, a unor lucrări de întreținere, de reparații și reglaje a utilajelor etc. asigurîndu-se prin aceasta ca întreaga capacitate de lucru a formației să fie folosită pe deplin.

Față de noile sarcini ce revin maistrului și pentru o mai bună cointeresare a acestuia la realizarea sarcinilor de plan și obținerea unor rezultate calitativ superioare, este necesar ca **maistrul să lucreze în acord global în toate cazurile în care muncitorii din subordine lucrează în acord.** În acest caz maistrilor li se va acorda retribuiția în aceeași proporție cu gradul de îndeplinire a retribuițiilor tarifare ale muncitorilor din cadrul formației de lucru conduse, corespunzător timpului lucrat. Acordarea integrală a adosului de acord pentru maistri urmează să se facă cu condiția realizării sarcinilor

de producție contractate, precum și sarcinilor ce-i revin în calitate de conducător al formației.

Aplicare unitară

PE LÎNGĂ REZULTATELE favorabile evidențiate în nenumărate întreprinderi industriale, au fost semnalate și o serie de lipsuri în aplicarea acordului global, care au redus din efectul lui stimulator. Între altele este vorba de:

— stabilirea în contractul-angajament a unor sarcini de producție sub nivelul sarcinilor de plan sau necorelate cu capacitatea de producție a formației, ceea ce a condus, în unele situații, la depășiri nejustificate ale cîștigului realizat de membrii formației, în timp ce planul de producție pe secție nu este realizat;

— neurmărirea modului în care au fost respectate condițiile de realizare a sarcinilor prevăzute în contract, astfel încît colectivele de lucru nu mai erau mobilizate pentru îndeplinirea acestora, condițiile devenind formale;

— stabilirea sumelor destinate formațiilor de lucru în acord global pe baza unor norme de muncă necorespunzătoare, ceea ce a condus la depășiri exagerate ale cîștigurilor, fără ca acestora să le corespundă o creștere echivalentă a producției și productivității muncii;

— stabilirea sumelor pentru muncitorii auxiliari fără a se norma mărirea formației și a se determina categoria posturilor de lucru din formația normată;

— includerea în suma acordată formației și a retribuiției corespunzătoare posturilor ocupate de persoanele aflate în concediu legal de odihnă, plătindu-se astfel de două ori retribuiția pentru același post de lucru, o dată sub formă de indemnizație de concediu și a doua oară prin includerea retribuiției în suma acordată formației.

În vederea eliminării deficiențelor privind aplicarea corectă a acordului global în industrie, Ministerul Muncii în colaborare cu ministerele economice, cu Uniunea Generală a Sindicatelor și cu alte organe centrale interesate a elaborat o „Metodologie unitară privind aplicarea formei de retribuire în acord global în industrie”. Această metodologie unitară tratează toate problemele legate de aplicarea acordului global în industrie, cuprînzînd, în principal, următoarele măsuri și răspunderi privind organizarea activității în vederea aplicării acordului global: modul de stabilire a contractului de acord global; modul de calcul al drepturilor cuvenite formației de lucru, precum și fiecărui membru al acesteia. În baza metodologiei unitare, fiecare minister economic a trecut la elaborarea metodologiilor specifice ramurilor și activităților pe care le coordonează. În acest fel se elimină pericolul punerii în practică în mod diferit a unor prevederi sau posibilitatea aplicării prevederilor respective în afara cadrului legal.

Alecu BUȘNIȚĂ
Andrei RĂDULESCU
— Ministerul Muncii —

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

PERFECTIONAREA CONTINUĂ A PARTICIPĂRII OAMENILOR MUNCII LA CONDUCERE

DUPĂ cum se știe, în ansamblul instituțiilor democratice ale societății noastre socialiste, la loc de frunte se situează participarea maselor la conducere.

Un moment important în transpunerea în viață a acestui principiu l-a constituit instituționalizarea, după Conferința Națională a P.C.R. din 1967, a adunării generale a oamenilor muncii, formă democratică de participare a clasei muncitoare la conducerea unităților economice. Legea nr. 11/1971 precizează locul ce-l ocupă adunarea generală a oamenilor muncii, consiliul oamenilor muncii și colectivul operativ de conducere în procesul organizării și conducerii concrete a întregii activități a întreprinderilor.

După cum prevede Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea, partidul va acționa pentru ridicarea rolului consiliilor oamenilor muncii, ca foruri colective de conducere în unitățile de producție. Va crește rolul adunărilor generale din întreprinderi și instituții, asigurându-se participarea nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și îndeplinirea planurilor, la realizarea programelor de activitate din fiecare unitate.

Pornind de la această sarcină și ținând seama de realitățile concrete din municipiul Ploiești, organul municipal de partid, cel al sindicatelor, organele și organizațiile din unitățile economice au asigurat an de an perfecționarea cadrului de participare a oamenilor muncii la conducere.

Există o largă gamă de forme și modalități ale acestei participări; analizând experiența activității colectivelor de muncă din întreprinderile municipiului Ploiești, puternic centru economic care contribuie la producția industrială a României socialiste cu aproape 3,5% și la exportul românesc cu circa 13%, am încercat o sinteză a acestor forme, pe care o prezentăm în schema din fig. 1.

În cadrul acestui sistem amplu de participare colectivă la luarea deciziilor am apreciat ca deosebit de eficiente adunările generale ale oamenilor muncii. În municipiul Ploiești, la adunările generale — ce se desfășoară la intervale de un semestru — iau parte de fiecare dată peste 100 000 de lucrători, făcând numeroase propuneri concrete care vizează atât probleme ce pot fi soluționate în interiorul întreprinderii, cu forțe proprii, cât și sprijinul necesar din partea organelor locale, a forurilor superioare. În aceste condiții, se poate aprecia că adunarea generală reprezintă o formă eficientă de participare a oamenilor muncii la elaborarea deciziilor privind realizarea sarcinilor de plan, ca și în alte domenii, cum ar fi: desfășurarea activităților de investiții,

- Oamenii muncii — participanți activi la adunările generale
- Un evantai larg de forme și metode
- Ce indică rezultatele unei anchete privind participarea la actul decizional?
- „Imaginea” adunării generale în conștiința participanților
- „Valoarea” sinergiei și energiei colectivului
- Cum poate fi amplificată inteligența colectivă în acțiune?

comerciale, edilitar-gospodărești, social-culturale etc.

În ideea identificării celor mai bune căi de valorificare a potențialului acestor forme de conducere colectivă, profund democratică, am efectuat într-un număr de 4 întreprinderi ploieștene o anchetă pe bază de chestionar, asupra participării oamenilor muncii la actul decizional și al aplicarea deciziilor.

Din concluziile cercetării reținem mai întâi faptul că adunarea oamenilor muncii a constituit, pentru peste 66% din cei chestionați, un prilej de informare cu privire la rolul și atribuțiile ce le revin în mod curent în cadrul acestor forme de conducere colectivă a întreprinderii; 24% din acest eșantion apreciază adunarea generală ca un prilej de autoanaliză asupra activității desfășurate în vederea îndeplinirii sarcinilor ce revin întreprinderii respective. Datele reflectă înțelegerea, de către majoritatea participanților la adunările generale, a rolului ce le revine în soluționarea tuturor problemelor curente și de perspectivă ale unității; însă, în același timp, rezultă necesitatea creșterii responsabilității față de acest înalt for de conducere a întreprinderii. Peste două treimi din cei chestionați au afirmat că sînt consultați și, ca urmare, fac propuneri cu privire la îmbunătățirea activității.

Aproape jumătate din oamenii muncii care au răspuns la chestionar au precizat că propunerile lor au fost valorificate de conducere, ceea ce, desigur, a constituit un stimulente pentru participarea activă în continuare la rezolvarea problemelor întreprinderii.

În legătură cu creșterea rolului adunării generale și a consiliului oamenilor muncii, 49% din cei care și-au spus opi-

nia au arătat că se impune o mai bună organizare a activității consiliului oamenilor muncii, pentru a crește operativitatea sa în rezolvarea problemelor — precum și informarea cu regularitate a oamenilor muncii cu privire la modul cum s-au îndeplinit hotărârile.

Iată câteva modalități concrete de acțiune pe linia valorificării potențelor organelor de conducere colectivă desprinse din viața întreprinderilor ploieștene.

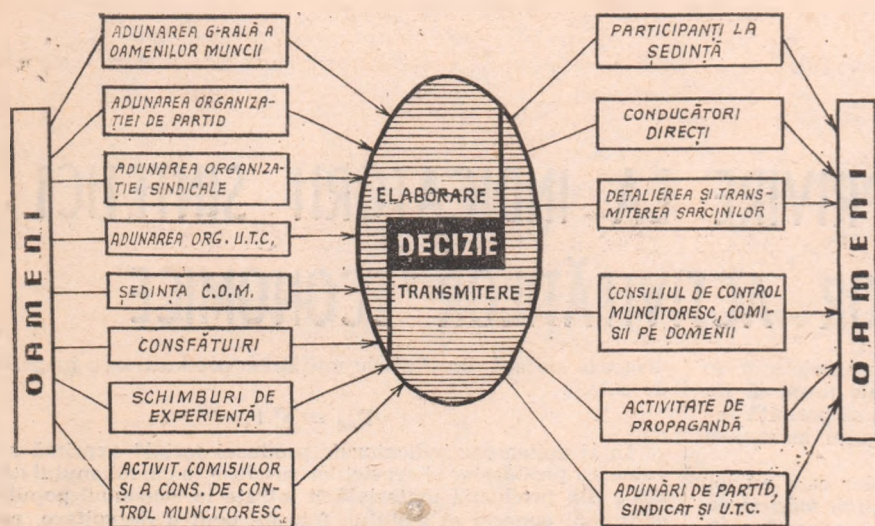
● În repetate rînduri, conducerea întreprinderii de utilaj chimic era confruntată cu probleme legate de îndeplinirea planului sortimental. Între acestea figura și sarcina de creștere a producției de rulmenți speciali, pe baza utilizării intensive a suprafeței și utilajelor de producție existente.

Pentru elaborarea unei decizii optime, acțiune care revenea colectivului operativ de conducere, s-a trecut la discutarea în colectiv a problemei, la consultarea muncitorilor fruntași, a reglorilor și maștrilor din secția de rulmenți, în legătură cu măsurile ce trebuiau luate pentru reorganizarea fluxului tehnologic. În urma analizelor făcute în secție, la care au participat și cadre din sectoarele de concepție și de organizare, colectivul operativ de conducere a elaborat un program concret care cuprindea: reorganizarea fluxului tehnologic (au fost grupate mașinile-unelte — circa 80 — pe grupe de operații); montarea a 5 mașini noi; extinderea schimbului II și III la noi locuri de muncă, astfel ca indicele de schimb să crească de la 1,88 la 2,1; schimbarea șefului de secție. Totodată, organizația de partid, cea de sindicat și U.T.C. și-au stabilit, în propriile planuri de muncă, acțiuni în vederea îmbunătățirii disciplinei și creșterii gradului de îndeplinire a normelor de producție.

În urma îndeplinirii acestor măsuri (corectate, în câteva cazuri, în funcție de evoluția situației concrete) s-a ajuns ca producția secției de rulmenți să evolueze după cum urmează:

	1975	1976	1977
Nivel anual (1974=100%)	112,5	124,5	146,5
din care (%):			(plan)
— ponderea lunii ianuarie	6,7	5,9	7,7
— ponderea trim. I.	23,9	24,6	24,0

Un mod asemănător de elaborare a soluțiilor pentru reorganizarea fluxului tehnologic și îmbunătățirea organizării întregii producții s-a aplicat și pentru

Forme și modalități de participare a oamenilor muncii la elaborarea, transmiterea și aplicarea deciziilor economico-sociale

secțiile: utilaj complex și cazangerie grea. De reținut că necesitatea acestor analize a reieșit din adunările generale ale oamenilor muncii, în care s-a cerut conducerii tehnico-administrative soluționarea unor probleme legate de folosirea mai bună a suprafeței de producție și a mașinilor la fabrica de utilaj complex, iar la secția de cazangerie grea — înlăturarea stăgărilor la operațiile de sudură și control nedistructiv. O serie de discuții, consfătuiri organizate în ateliere și secții au furnizat date și propuneri de care consiliul oamenilor muncii a ținut seama în elaborarea unor decizii cu privire la crearea condițiilor necesare creșterii calității utilajului tehnologic, a reducerii procentului de suduri necorespunzătoare: reorganizarea fluxului în cazangerii, a activității de control tehnic și laboratoare, specializarea unor ateliere pe reperi și subansamble.

● Întreprinderea „Dorobanțul” era confruntată cu dificultăți provenind din faptul că structura producției fizice repartizate nu era în concordanță cu nivelul valorific planificat. În aceste condiții se punea problema compensării unor valori prin creșterea producției fizice, lucru analizat în mai multe rânduri în colectivul operativ de conducere și în consiliul oamenilor muncii. Pe baza consultării cadrelor din compartimentele de investiții, producție, desfacere, consiliul oamenilor muncii a elaborat o decizie care prevedea, între altele: organizarea activității de montaj și rodaj utilaje în cadrul extinderii fabricii, în așa fel, încât la jumătate din parcul noilor războaie să se poată obține producție cu o lună mai devreme față de graficul de punere în funcțiune; îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburile II și III și a activității de întreținere mecanică și energetică; modificarea unei mașini de încheiat și transformarea ei temporară în mașină de uscat țesături, pentru a înlătura locul îngust care apărea în această fază.

● Pentru colectivul Întreprinderii „1 Mai”, o problemă majoră o constituie

modernizarea produselor, paralel cu reducerea consumurilor cu care sînt realizate. Pornind de la ideea că aceste obiective își pot găsi o soluționare justă numai în condițiile în care la rezolvare participă cei care concep sau realizează efectiv producția, consiliul oamenilor muncii, cu sprijinul direct al organizației de partid, realizează permanent o consultare largă a oamenilor muncii. Astfel, pentru anul 1977 s-a adoptat un program, al cărui proiect a fost elaborat de consiliile pe domenii în colaborare cu compartimentele funcționale și secțiile de producție, care cuprinde 70 de acțiuni de reproiectare — totalizînd cca. 10 000 de reperi, subansamble și chiar produse întregi. Acțiunea se va materializa, la nivelul acestui an prin reducerea consumului de metal cu 4 700 tone față de anul 1976 și a manoperei cu 823 000 în ore, cu influențe deosebit de favorabile asupra creșterii productivității muncii.

În afara formelor consacrate de participare a oamenilor muncii la actul de decizie — adunările generale, organele colective de conducere — în unele unități din municipiul Ploiești sînt folosite și alte metode de atragere a oamenilor muncii la conducerea întreprinderii. Astfel, pentru soluționarea unor probleme tehnice legate de îmbunătățirea realizării (cantitativă și calitativă) a producției, trimestrial se organizează — sub directă îndrumare a comitetelor de partid — întâlniri cu cadrele tehnico-economice, care își asumă responsabilitatea elaborării de noi studii menite să conducă la creșterea eficienței economice. Metoda este utilizată cu bune rezultate aproape în toate unitățile și a făcut posibil ca în ultimii ani să fie soluționate anual, în medie cîte 1 400 de probleme, cu o eficiență economică de cca. 330 milioane lei. Acțiunea a fost inițiată de organizația de partid a Întreprinderii „1 Mai” și, sub chemarea „fiecare cadru — un om de concepție”, s-a extins în economia întregului județ.

Experiența activității trecute, precum și opiniile exprimate de participanții

la anchetă au oferit următoarele concluzii și propuneri de măsuri pentru creșterea eficienței funcționării formelor colective de conducere:

1. Adunarea generală a oamenilor muncii reprezintă principala cale de informare în legătură cu problemele întreprinderii și cu activitatea desfășurată de consiliul oamenilor muncii, de cadrele de conducere. Totuși, în adunări conducerile ar trebui să informeze mai concret despre modul în care s-au rezolvat propunerile făcute de angajați cu diverse ocazii; să adincească analiza critică și autocritică a următoarelor aspecte (enumerare în ordinea opțiunilor exprimate în chestionar): realizarea planului de producție; probleme social-culturale; îmbunătățirea aprovizionării; disciplina de producție; calitatea produselor; stabilirea concretă a sarcinilor de plan.

2. Oamenii muncii, prin poziția lor de proprietari ai mijloacelor de producție și producători, prin cadrul politic și organizatoric care facilitează participarea la conducere, simt satisfacția și răspunderea de a contribui la elaborarea deciziilor și la înlăturarea acestora. La nivelul conducerilor întreprinderilor trebuie însă acționat mai mult pentru a valorifica premisele create și a stimula spiritul creator-participativ al oamenilor muncii. Această concluzie decurge din faptul că la întrebarea cu privire la căile de creștere a rolului adunărilor și consiliilor oamenilor muncii, ni s-a răspuns (în ordinea preferințelor) că sînt necesare:

— creșterea operativității în activitatea C.O.M.;

— analizarea mai atentă de către cadrele de conducere a opiniilor exprimate de oamenii muncii, întrucît, chiar atunci cînd soluțiile propuse nu sînt cele mai bune, prezintă importanță chiar și numai identificarea fenomenelor la care ele se referă.

3. Gradul de activizare al oamenilor, poziția lor față de aspectele negative ale activității, numărul ideilor omise, sînt în directă legătură cu nivelul de receptivitate al conducerii unității față de propunerile făcute, cu preocuparea acestora pentru consultarea angajaților. Astfel, 36% din cei chestionați au precizat că în luarea unor hotărîri nu sînt consultați (am putea spune, mai degrabă, că nu „simt” acest lucru), iar 42% nu au făcut (sau au făcut foarte rar) propuneri de îmbunătățire a activității. Adăugînd că 36% nu cunosc ce s-a întîmplat cu propunerile lor sau ale colegilor de muncă, ajungem la concluzia că se impune adoptarea unui sistem eficient de evidențiere a propunerilor, a modului în care ele au fost soluționate, de transmitere a răspunsului la cei care le-au făcut.

4. Întrucît uneori, indicatorii de plan transmiși de centralele industriale respective — în ce privește nivelul producției, structura acesteia etc. — nu corespund potențialului real al întreprinderilor și nu permit organelor de conducere colectivă o politică pe termen lung, apare necesitatea de a se mări competența acestor organe în elaborarea unor variante de soluționare a obiectivelor de bază, adoptîndu-se cea variantă care să corespundă deopotrivă posibilităților unității și intereselor economiei naționale.

Constantin CIOCAN
secretar al Comitetului municipal
Ploiești al P.C.R.

CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA INDICATORII SINTETICI AI REZULTATELOR ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

STUDIAREA economiei naționale cere ca numeroasele procese economice care au loc într-o anumită perioadă de timp, să fie măsurate, sistematizate și agregate în așa fel încât să permită reflectarea, într-o formă concisă, și analiza întregului mecanism economic.

Principiile teoretice ale sistematizării proceselor care au loc în economie sînt date de teoria economică, în schimb măsurarea acestor procese constituie un domeniu al statisticii economice. În acest scop în statistică se calculează indicatori care să permită atât analiza dimensiunii, structurii, proporțiilor și ritmurilor de dezvoltare a economiei cît și fundamentarea calculului de planificare și prognozelor privind dezvoltarea economică.

Cerințele teoriei și practicii economice impun ca măsurarea rezultatelor obținute în activitatea economică să se facă în funcție de natura rezultatelor obținute și de conținutul și rolul proceselor economice în cadrul reproducției sociale. În primul caz este necesar să se calculeze indicatorii care să exprime rezultatele din producția materială și indicatori care să exprime rezultatele din sfera nematerială a economiei. În al doilea caz este necesar să se calculeze indicatori care exprimă mișcarea produselor și a serviciilor materiale privite ca valori de întrebuințare, respectiv fluxurile materiale din economie și indicatori care exprimă procesele de venituri, respectiv fluxurile financiare care au loc în economie.

Elaborarea indicatorilor sintetici în funcție de cele două aspecte menționate răspunde unor cerințe diferite de informare a organelor de conducere a activității economice.

Calcularea indicatorilor care exprimă fluxurile materiale asigură date referitoare la natura fizică a rezultatelor obținute în economie, date necesare analizelor privind: producția și structura ei materială; consumul productiv; consumul populației; dezvoltarea economiei și a diferitelor sale ramuri și subramuri; cerințele de import și export; etc.

Calcularea indicatorilor care exprimă fluxurile financiare, furnizează date necesare analizelor privind: formarea veniturilor diferitelor subiecte economice; circuitul veniturilor între diferitele subiecte economice; eficiența activității economice desfășurate; rentabilitatea; nivelul de trai al populației; etc.

Indicatorii sintetici care exprimă rezultatele obținute în producția materială. Caracterizarea sintetică a rezultatelor obținute în producția materială — privește ca fluxuri materiale cît și ca fluxuri financiare — se face prin indicatori care exprimă categoriile economice „produsul social” și „venit național”.

Determinarea statistică a „produsului social” trebuie să pornească de la două aspecte esențiale ale producerii și folosirii valorilor materiale în economie. Primul aspect îl constituie faptul că produsele și serviciile materiale care alcătuiesc conținutul produsului social se obțin în cadrul unităților cuprinse în ramurile producției materiale. Al doilea aspect îl constituie faptul că o parte din produsele și serviciile produse de unitățile din producția materială sînt livrate și consumate productiv, în aceeași perioadă, de alte unități și deci în ultimul stadiu al circuitului economic nu ajung toate bunurile materiale produse de unitățile cuprinse în ramurile producției materiale.

Pornind de la aceste două aspecte, măsurarea categoriei „produs social” este necesar să se facă atît pornind de la valoarea produselor și a serviciilor materiale obținute de unitățile incluse în ramurile producției materiale, cît și pornind de la valoarea produselor și serviciilor materiale produse în perioada de calcul și ajunse în ultimul stadiu al circuitului economic, respectiv care nu au fost consumate productiv în aceeași perioadă de alte unități din producția materială.

În primul caz indicatorul „produs social” exprimă valoarea produselor și serviciilor materiale produse într-un an de unitățile din producția materială. Indicatorul calculat denumit „produsul social global” pune în evidență rezultatele obținute de unitățile din producția materială, rezultate privite ca valori de întrebuințare puse la dispoziția societății într-o perioadă de un an. În acest caz, la determinarea indicatorului se cuprind produsele și serviciile materiale care au ieșit sau

urmează să iasă din limitele unităților producătoare în perioada de calcul.

$$P_{ag} = \sum P_i$$

În al doilea caz indicatorul „produsul social” exprimă numărul și valoarea produselor și serviciilor produse în cursul anului de unitățile din producția materială și intrate în consumul populației consumul general al statului, folosite pentru dezvoltare, pentru reproducția simplă a mijloacelor de muncă și pentru export. Acest indicator denumit „produs final” nu include în mărime sa valoarea produselor și a serviciilor materiale produse de unele unități și consumate productiv, în perioada de calcul de alte unități. Deci, produsul final este diferența dintre produsul social global și consumul intermediar.

$$P_f = \sum (P_{agi} - C_i)$$

Acești doi indicatori calculați pentru exprimarea categoriei „produsul social” răspund unor cerințe diferite de analiză macroeconomică. Produsul social global pune în evidență și dă posibilitatea să se analizeze rezultatele unităților productive din economia națională, structura materială a acestor rezultate pe ramuri, proporțiile materiale și valorice ale reproducției produsului social. Produsul final — pune în evidență și permite să se analizeze ce parte din valoarea produselor obținute de unitățile productive a ajuns în ultimul stadiu al circuitului economic, structura materială a acestor produse, folosirea acestora pentru consumul populației, pentru înlocuirea mijloacelor de muncă consumate în cursul anului, pentru dezvoltarea viitoare a economiei, pentru export. Neincluzînd în mărimea sa produsele și serviciile materiale produse în cursul anului și consumate productiv de alte unități din producția materială consumul a cărui mărime este influențată de cooperarea dintre unitățile producției materiale, indicatorul „produsul final”, după părerea noastră satisface în mai mare măsură decît indicatorul „produs social global” cerințele legate de caracterizarea și analiza dezvoltării economice. Această particularitate pledează pentru calcularea și folosirea „produsului final” în statistica oficială, în calculele și analizele privind dezvoltarea economiei naționale.

Indicatorul produs final, cum rezultă, exprimă rezultatele obținute în producția materială într-un an și ajunse în ultimul stadiu al circuitului economic, respectiv, care s-au folosit pentru investiții, consumul populației, consumul general al statului, export creșterea stocurilor de materiale.

$$P_f = I_{v.b} + C_p + C_{g.s} + E + \Delta_{m.n}$$

investiții brute consumul populației consum general al statului export creșterea stocurilor de materiale

În vederea efectuării unor analize care să releve valoarea produselor și a serviciilor materiale rămase la dispoziția societății în cursul anului „produsul final” trebuie să fie corectat cu mărimea exportului (care se elimină) și cu valoarea bunurilor de consum importate și a mijloacelor de producție importate și folosite pentru dezvoltare. Indicatorul obținut exprimă „produsul disponibil”.

$$P_d = P_f + (I - E)$$

Produsul social global și produsul final calculați, pornind de la produsele și serviciile produse și puse la dispoziția economiei exprimă fluxurile de valori materiale. Determinarea acestor indicatori trebuie să fie făcută și pornind de la fluxurile de venituri, financiare care au loc în economie. În acest caz:

— **Produsul social global** se determină ca sumă a cheltuielilor materiale de producție (c.m.p.) și a veniturilor primare (V_p)

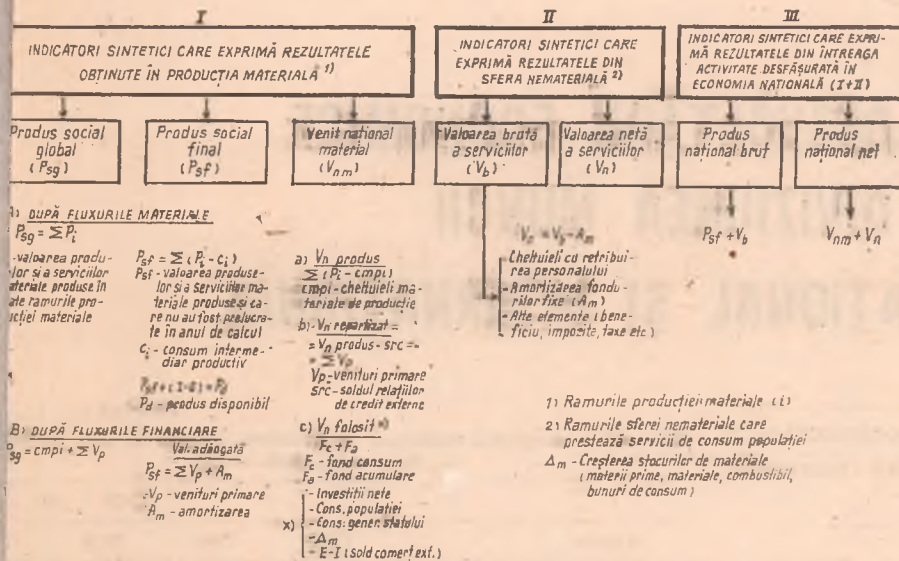
$$P_{ag} = \sum C_{mpi} + \sum V_p$$

— **Produsul final** se determină ca sumă a veniturilor primare și a amortizării, ceea ce reprezintă **valoarea adăugată**.

$$P_f = \sum V_p + A_m = Val.ad.$$

Indicatorii care exprimă fluxurile materiale și financiare, în general trebuie să coincidă ca mărime. Diferența între mărimea

TEORII IDEI

INDICATORII SINTETICI CARE EXPRIMĂ REZULTATELE OBTINUTE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

or poate fi determinată de soldul relațiilor de credit externe. Deci produsul social global și produsul final calculat pornind de la fluxurile materiale corectat cu soldul relațiilor de credit externe trebuie să fie egal cu mărimea acelorași indicatori calculați pornind de la fluxurile financiare.

Măsurarea categoriei **venit național** este necesar să se facă pornind de la stadiile mișcării venitului național: producția, repartiția și folosirea. În acest scop statistica determină indicatorii:

— venit național produs, calculat ca diferență între produsul social și cheltuielile materiale de producție. Calculul se face pe amuri ale producției materiale.

$$V_{np} = \sum (P_i - c.m. p_i) = \sum P_{ni}$$

venit național produs = produsul global din ramura „i” - cheltuielile materiale de producție în ramura „i” = producția netă în ramura „i”

— Venitul național repartizat, calculat ca suma veniturilor primare:

$$V_{nr} = \sum V_{np}$$

— Venitul național folosit, calculat ca sumă a fondului de consum și a fondului de acumulare:

$$V_{nf} = F_c + F_a$$

Venitul național produs minus soldul relațiilor de credit externe și pierderile materiale care au loc în perioada de calcul reprezintă venitul național repartizat.

$$V_{n.r.} = V_{n.p.} - (s.f.c. + p)$$

Venitul național folosit poate fi mai mare decât venitul național repartizat. Diferența este dată de valorile materiale folosite pentru dezvoltare sau pentru consum și care sînt acoperite din creditele externe primite sau din încasările de credite acordate în anii anteriori anului de calcul.

Indicatorii venitului național folosit care exprimă valoarea bunurilor materiale utilizate pentru dezvoltare, a bunurilor și a serviciilor materiale utilizate pentru satisfacerea consumului populației (individual și colectiv) și ale consumului general al statului, permit analiza dezvoltării economice și a nivelului de trai al populației. Referitor la analiza nivelului de trai cu ajutorul indicatorilor folosirii venitului național trebuie subliniat că aceștia nu dau posibilitatea caracterizării complete a aspectelor legate de nivelul de trai. Consumul populației care exprimă marea majoritate a fondului de consum, evidențiază numai bunurile și serviciile materiale folosite de populație, elemente incluse în calculul venitului național. La satisfacerea necesităților de trai ale populației un rol destul de important au serviciile nemateriale (culturale, de învățămînt, sănătate, sport, etc.). Acestea nu sînt cuprinse în mărimea venitului național și deci nici a consumului populației decât parțial prin valoarea bunurilor și serviciilor materiale consumate de instituțiile care prestează astfel de servicii populației.

Pentru a caracteriza mai complet nivelul de trai este necesar ca pe lângă indicatorul „consumul populației”, care exprimă

consumul de bunuri și servicii materiale de către populație să calculeze un indicator mai larg „consum total al populației”.

Consumul total al populației, este un indicator care exprimă pe lângă **consumul material al populației** — parte a fondului de consum și deci a venitului național — și consumul de servicii nemateriale. Acest indicator ar permite o analiză mai completă a aspectelor de nivel de trai și ar da posibilitatea să se efectueze comparații referitoare la consumul populației în diferite țări.

Indicatorii sintetici care exprimă rezultatele din sfera nematerială. Pentru măsurarea rezultatelor din sfera nematerială a economiei naționale este necesar să se evalueze serviciile prestate de această sferă. Evidențierea acestor servicii, pentru a satisface cerințele analizelor economice trebuie făcută separat pentru serviciile de consum (învățămînt, sănătate, cultură, sport, etc.) și separat pentru serviciile administrației de stat.

Evaluarea serviciilor prestate populației necesită determinarea cheltuielilor materiale, a celor cu retribuția personalului ocupat în sectoarele care prestează serviciile, a beneficiilor și a diferitelor impozite.*)

În statistica țărilor nesocialiste, în Sistemul Conturilor Naționale O.N.U. serviciile nemateriale sînt cuprinse în indicatorii sintetici calculați (produs intern brut, produs intern net, produs național brut și produs național net).

În statistica noastră care delimitează producția materială de serviciile nemateriale, pînă în prezent nu se calculează indicatorii sintetici care să exprime rezultatele sferei nemateriale. Considerăm că stabilirea unor astfel de indicatori ar satisface cerințele analizei activității ramurilor din sfera nematerială și ar permite determinarea unor indicatori care să dea posibilitatea comparării cu indicatorii sintetici determinați în Statistica O.N.U.

Exprimarea sintetică a serviciilor din sfera nematerială se poate face prin doi indicatori și anume: **valoarea brută** a serviciilor nemateriale și **valoarea netă** a serviciilor nemateriale

Valoarea brută este un indicator care se poate determina după metodologia „produsului final”. În acest caz „valoarea brută” se obține ca diferență între **valoarea totală** a serviciilor de consum și consumurile de materiale, considerate consumuri intermediare (materiale, combustibil, energie electrică și alte consumuri de materiale ocazionate de prestarea serviciilor).

Deci, **valoarea brută** a serviciilor prestate este dată de: retribuție, beneficii, impozite și amortizarea fondurilor fixe.

Valoarea netă a serviciilor, spre deosebire de valoarea brută evidențiază numai cheltuielile cu retribuția personalului, beneficiile, diverse impozite în sectoarele unde se realizează aceste elemente. Deci, valoarea netă este diferența între valoarea brută și amortizarea fondurilor fixe.

Pentru a caracteriza rezultatele pe întreaga economie națională, din cele arătate și cum rezultă din schema alăturată, este necesar ca statistica să calculeze indicatori care să pună în evidență atît rezultatele din producția materială cît și cele din sfera nematerială. În acest scop indicatorii „**produs național brut**” și „**produs național net**”, calculați în Statistica O.N.U.,** pot fi determinați și de statistica noastră.

$$\text{Produs național brut} = \text{Produs final} + \text{Valoarea brută a serviciilor}$$

$$\text{Produs național net} = \text{Venit național} + \text{Valoarea netă a serviciilor}$$

Determinarea acestor doi indicatori ar satisface cerințele caracterizării sintetice a întregii activități economice și ale comparării diferitelor aspecte ale structurii economiei noastre cu structurile economice ale unor țări nesocialiste.

În cele de mai sus am prezentat cîteva considerații referitoare la determinarea unor indicatori sintetici care să permită atît cunoașterea și analiza rezultatelor obținute în economie cît și ușurarea comparabilității pe plan internațional a acestor indicatori. Desigur, că în marea lor majoritate problemele ridicate pot fi dezvoltate în vederea rezolvării diferitelor aspecte metodologice legate de determinarea indicatorilor de care ne-am ocupat.

prof. dr. I. CAPANU

*) Pentru sectoarele de activitate care realizează beneficii sau plătese impozite.

**) Vezi I. Capanu „Sistemul Conturilor Naționale în statistica internațională” Revista de statistică nr. 6/1973.

NIVELUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIVIZIUNEA MUNCII PE PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

1. Ritmul diferențiat al dezvoltării economice — factor esențial al schimbării diviziunii internaționale a muncii

DIVIZIUNEA internațională a muncii în epoca contemporană se caracterizează prin mari decalaje între nivelele dezvoltării economice ale țărilor lumii, prin existența unui număr redus de țări cu nivel ridicat de dezvoltare economică, în timp ce majoritatea țărilor sînt subdezvoltate sau se află în curs de dezvoltare. Ca urmare, o problemă fundamentală ce preocupă majoritatea popoarelor lumii este lichidarea subdezvoltării, a rămîinerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic.

Această situație este o consecință a evoluției societății omenești în condițiile ordinii economice și sociale impusă de sistemul relațiilor de inegalitate, de dependență și subordonare a majorității țărilor față de puterile imperialiste. Instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, lichidarea subdezvoltării, făurirea unei lumi mai drepte, instaurarea unor relații de egalitate reală între țări bazate pe echitate impune schimbarea actualei diviziuni internaționale a muncii. Tocmai în această direcție trebuie să acționeze **ritmul mai rapid al dezvoltării economice** al țărilor rămase în urmă care constituie, în epoca noastră, o necesitate obiectivă, ca o condiție a apropierii nivelurilor dezvoltării economice ale diferitelor țări pe plan mondial.

Concentrîndu-și la maximum eforturile proprii, atrăgînd în circuitul economic și valorificînd superior resursele naturale, materiale și de forță de muncă de care dispun, țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare trebuie să realizeze și să mențină un ritm ridicat al dezvoltării economice pentru o lungă perioadă de timp.

Problema dezvoltării în ritmuri diferențiate se pune și în cadrul țărilor socialiste. Multe dintre ele trebuie să lichideze rămîinerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic pe plan mondial și totodată este necesar să se realizeze într-o etapă istorică scurtă egalizarea nivelului dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor socialiste ca o expresie a eficienței ridicate a socialismului în calitatea sa de orînduire social-economică superioară față de cele anterioare. „Trebuie să avem în vedere, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, din octombrie 1976, că se vor mai manifesta — și de fapt în practică se și manifestă — inegalități în dezvoltarea socială a diferitelor țări socialiste, că va continua să acționeze legea dezvoltării inegale, dar și cea a dezvoltării în salturi, care oferă posibilitatea lichidării mai rapide a subdezvoltării, a egalizării nivelurilor de dezvoltare“⁽¹⁾.

Ritmul diferit al dezvoltării țărilor socialiste este o realitate evidentă confirmată de datele statistice privind dezvoltarea economico-socială a acestor țări, după cum se observă și în tabelul nr. 1.

Ca urmare a faptului că țara noastră a obținut o perioadă îndelungată un ritm înalt al creșterii venitului național pe locuitor, de circa 9% în medie anual, — în ultimul sfert de veac dintre cele mai ridicate pe plan mondial — a lichidat starea de subdezvoltare moștenită de la vechea orînduire, a redus din decalajul venitului național pe locuitor față de țările dezvoltate de la 8—10 ori cît exista în 1960, la 3—4 ori în 1975⁽²⁾. O asemenea evoluție este pusă în evidență și de datele tabelului nr. 2.

În aceste condiții, apare foarte clar că **singura soluție de lichidare a rămîinerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic, de a realiza o apropiere a nivelurilor**

Tabelul nr. 1
Creșterea venitului național pe locuitor în cîteva țări socialiste în perioada 1960—1974

Țările	1970 = 100		
	1960	1965	1970
R. S. România	49	73	100
R. P. Bulgaria	58	68	100
R. S. Cehoslovacă	68	72	100
R. D. Germană	65	78	100
R. P. Polonă	61	77	100
R. P. Ungară	61	73	100
U.R.S.S.	57	72	100

Sursa datelor : Statisticeskii eĵegodnik, stran-cilenov Soveta Ekonomiceskoi Vzaïmopomosci, Moskva, 1975, pag. 11.

Tabelul nr. 2
Venitul național pe locuitor în R. S. România și unele socialiste și produsul intern brut în R. S. România și unele capitaliste dezvoltate

Venitul național pe locuitor		Produsul intern brut pe locuitor		
Țările	1950	1974	Țările	1960
R. S. România	100	100	R. S. România	100
R. P. Bulgaria	118	115	S.U.A.	1 100
R. S. Cehoslovacă	280	124	Suedia	873
R. D. Germană	200	164	Canada	835
R. P. Polonă	184	109	R. F. Germania	654
R. P. Ungară	203	101	Franța	680
U.R.S.S.	178	117	Japonia	235
			Italia	351

Calculat după : „Era socialistă“ nr. 24/1974, p. 23 ; după datele B.T. (World Bank Atlas) 1974, 1975 ; Dumitru Iosif Bati, Planificarea productivității muncii în R.S. România, Editura Academiei R.S.R., 1975, p. 52, 55 ; Statisticeskii eĵegodnik, stran-cilenov Soveta Economicice Vzaïmopomoșci, Moskva, 1975, p. 41.

dezvoltării economice între țări este ritmul diferențiat al dezvoltării, mai rapid în țările rămase în urmă în comparație cu cel ce se obține în țările dezvoltate. Aceasta presupune impoziția unui efort mai mare de acumulare pentru a putea realiza portantele programe investiționale pe care le implica dezvoltarea unei economii naționale și, mai ales, modernizarea structurilor. Ca urmare se produc schimbări fundamentale în diviziunea internațională a muncii. În locul vechii diviziuni bazată pe inegalitatea între țări, în care un număr mic sînt țări industrializate în timp ce un număr mare au economii naționale unilaterale dezvoltate, se impune crearea unei diviziuni internaționale a muncii în care toate țările să dispună de economii naționale complex dezvoltate, capabile să întrețină relații economice bazate în mod real pe principiile, egalității și avantajului reciproc.

2. Ridicarea nivelului dezvoltării economice și a calității dintre structura economică internă și relațiile economice internaționale

ÎN CONDIȚIILE țărilor cu nivel scăzut de dezvoltare, singura economiei are un caracter unilateral, bazat pe un număr

de ramuri, de regulă agricultura, industria extractivă, circulația mărfurilor, unele ramuri ale industriei ușoare și alimentare, activitățile producătoare de mijloace de producție fiind puțin dezvoltate. Dimpotrivă, țările dezvoltate, puternic industrializate au o structură economică multilaterală, bazată pe un înalt grad de diversificare a producției, pe o profundă diviziune socială a muncii, pe ramuri și subramuri specializate care produc o gamă largă de produse necesare economiei și populației sau efectuează operații de prelucrare specializate cu înalt grad de eficiență economică și socială.

Ridicarea nivelului dezvoltării economice condiționează în mod direct dezvoltarea ramurilor economiei existente la un moment dat, crearea unor noi ramuri și subramuri, mai ales, a celor care asigură superior resursele naționale de materii prime și de forță de muncă, a ramurilor care promovează multilateralul produsul tehnic. În epoca contemporană, ca urmare a victoriei revoluției socialiste într-un număr de țări, a eliberării de colonii și constituirii unui mare număr de state independente, a creșterii aspirațiilor și luptei popoarelor pentru asigurarea suveranității și independenței naționale, pentru ridicarea nivelului dezvoltării economiei naționale, s-a intensificat procesul de adâncire a diviziunii sociale a muncii în cadrul fiecărei națiuni, ca și pe plan internațional. Se manifestă astfel tot mai puternic **tendința țării spre lărgirea și diversificarea producției naționale spre crearea unor structuri economice complexe, cu ramuri care să asigure un grad înalt de independență în funcționarea mecanismului economic național.**

În aceste condiții, apar ca lipsite de temelii, fără o bază științifică, acele teze potrivit cărora preocuparea unei țări, ca pe cale de asigurare a dezvoltării forțelor de producție să-și diversifice structura economiei naționale, acordând prioritate creării și dezvoltării ramurilor și subramurilor care promovează progresul tehnico-științific ar reprezenta o tendință spre autarhie. În realitate, autarhia înseamnă o izolare pe plan internațional. Creșterea gradului de diversificare a economiei are ca urmare lărgirea posibilităților extinderii și intensificării legăturilor economice dintre țări, asigurându-se o gamă variată și un volum sporit de produse care pot fi oferite la export, crescând totodată necesitățile de import.

Tocmai de aceea, Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre mizează pentru înfăptuirea unei asemenea politici în relațiile economice dintre țări care să permită adâncirea diviziunii sociale a muncii în cadrul național și internațional, a specializării și cooperării în toate domeniile, inclusiv în producție, în cercetare științifică etc.

Pe plan internațional se manifestă tot mai mult tendința de adâncire a diviziunii intraramură, realizată prin multiple forme modalități: prin produse finite, sisteme de mașini, subsansambluri etc. Această specializare stimulează introducerea în producție a produselor cu caracteristici superioare, lărgirea gamei sortimentale, ridicarea nivelului de eficiență economică, asigurând astfel satisfacerea nevoilor proprii ale țărilor producătoare, cât și a nevoilor rezultate din colaborarea și cooperarea cu partenerii străini, în respectivele domenii. O asemenea specializare reprezintă un factor care menține la nivel ridicat cererea de produse pe piața națională cât și internațională, determinând o creștere a exigenței privind îmbunătățirea performanțelor tehnice ale produselor și reducerea costurilor lor de fabricație. Specializarea pe produse, pe grupe de produse sau pe subsansambluri crește, totodată, gradul de elasticitate al producției în funcție de schimbările ce se petrec în economia națională și pe piața mondială ca urmare a progresului tehnico-științific rapid ca și de modificările în nevoia socială atât sub aspectele sale cantitative cât și calitative.

Formarea unor economii naționale complexe, multilaterale dezvoltate — un obiectiv fundamental

FAURIREA unei economii naționale complexe și multilaterale dezvoltate este un factor decisiv în vederea manifestării în practică a principiului echității în relațiile dintre țări. În condițiile actualei diviziuni internaționale a muncii, bazată pe inegalitatea dezvoltării economice a țărilor, relațiile economice dintre țările dezvoltate și cele subdezvoltate și în curs de dezvoltare nu pot fi pe deplin și în mod real echitabile. Principiile egalității aplicate în condițiile acestor relații duc de fapt la

obținerea unor avantaje economice suplimentare de către țările dezvoltate în defavoarea țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare, contribuind la adâncirea decalajelor economice dintre țări. Ca urmare, în epoca noastră în condițiile inegalității dezvoltării economico-sociale a țărilor **o cerință fundamentală o constituie aplicarea principiului nereziprocity în relațiile economice dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare și subdezvoltate**, care să asigure un larg și substanțial sprijin dat de țările dezvoltate țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare. Aceasta are un caracter echitabil deoarece puterile imperialiste, au acumulat o parte importantă a resurselor ce stau la baza nivelului ridicat al dezvoltării, prin exploatarea țărilor și popoarelor foste colonii sau astăzi încă dependente din punct de vedere economic.

Adâncirea diviziunii muncii sociale, formarea unei structuri economice complexe, corespunzătoare cerințelor promovării progresului tehnic, științific, economic și social nu trebuie și nu poate să ducă la **universalizarea producției**, la crearea tuturor ramurilor și subramurilor, sau a tuturor produselor existente pe plan mondial în epoca noastră, nici măcar în cazul țărilor puternic industrializate, întrucât ar determina fie o risipă a resurselor, care de altfel trebuie gospodărite rațional, fie o eficiență economică și socială scăzută, având ca efect frinarea dezvoltării economice. Dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale bazată pe crearea și folosirea mijloacelor tehnice cu performanțe ridicate, a celor mai noi cuceriri științifice și tehnologice, impune un consum tot mai mare de resurse materiale, financiare care se formează și se alocă în mod treptat, pe măsura ridicării nivelului dezvoltării economice a țării. Ca urmare, o cale de acces mai lesnicioasă la realizările tehnologice și științifice dobândite pe plan mondial este o strânsă colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică. Pe această bază se poate realiza într-un termen istoric relativ scurt modernizarea aparatului de producție, perfecționarea tehnologiilor și produselor, crearea unor noi ramuri și subramuri economice, mai ales a ramurilor de vîrf care promovează progresul tehnic, creînd condiții favorabile în vederea accelerării modernizării structurii economiei naționale.

Un rol deosebit în lichidarea subdezvoltării, a rămănerii în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic în formarea unei structuri economice naționale moderne, îl are accesul liber al tuturor popoarelor la cuceririle revoluției tehnico-științifice, intensificarea eforturilor pe linia dezvoltării cercetării tehnico-științifice proprii și aplicării în producție și viața socială a realizărilor din domeniile de vîrf ale științei și tehnologiei de pe plan mondial.

Nivelul de organizare și eficiență obținut în domeniul cercetării tehnico-științifice proprii are rol determinant în folosirea resurselor de care dispune fiecare țară, în formarea și consolidarea complexului economic național, în asigurarea independenței sale, în condițiile creșterii interdependențelor în planul relațiilor internaționale. Aceasta este o problemă neîntîlnită în perioadele anterioare. Astfel, formarea structurii economice în care agricultura a fost ramură de bază a economiei s-a realizat prin schimbări lente petrecute într-o perioadă istorică îndelungată, prin acumularea treptată a experienței căpătată din generație în generație, în general în aceeași țară. Dimpotrivă, crearea marii industrii ca element central în structura economiei a devenit posibilă în țările care astăzi sînt puternic industrializate într-o perioadă istorică relativ scurtă și numai prin folosirea intensă și rapidă a realizărilor tehnice atât din propria țară cât și din alte țări.

Astfel, prin formarea unor structuri naționale cu conținut înaintat progresiv, se creează condiții mai bune pentru lărgirea accesului tuturor popoarelor la cuceririle revoluției tehnico-științifice, impunându-se sporirea contribuției țărilor care s-au dezvoltat, pe seama exploatarea fostelor colonii, la efortul țărilor subdezvoltate de a-și făuri o economie modernă, de a-și consolida independența națională atât de greu cucerită. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, factorul hotărîtor al acestui proces este dezvoltarea unei puternice economii naționale proprii, în condițiile în care, „**progresul țărilor slab dezvoltate, cât și stabilitatea economiei mondiale, progresul tuturor statelor, inclusiv al celor dezvoltate, sînt condiționate astăzi de realizarea unui ordinii economice internaționale, de o politică nouă de egalitate și colaborare economică**”¹⁾.

Pornind de la experiența istorică România consideră astfel, că o problemă fundamentală a zilelor noastre este intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace și în consecință pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale accelerarea progresului economic și social al tuturor țărilor în special al celor rămase în urmă.

prof. dr. Ion TRĂISTARU
Universitatea din Craiova

¹⁾ — Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic, Editura politică, 1976, pag. 21.

²⁾ — Nicolae Ceaușescu, Expunere la Sesiunea solemnă pentru celebrarea a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, „Scînteia” nr. 10 799, mai 1977.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

PRINCIPALELE orientări ideologice burgheze își găsesc cea mai elocventă „materializare teoretică” în concepțiile privind mecanismul economic și respectiv politica economică — keynesismul și neoliberalismul. Formele particulare de manifestare a acestora în Statele Unite le-a constituit „noua teorie economică” (new-economics-ul) și monetarismul. Cu alt prilej vom vedea că, referindu-ne la eșecul „new-economics”-ului, avem de fapt în vedere și monetarismul.

New-economics-ul a fost prezentat de adepții lui ca o adevărată „revoluție” ale cărei efecte ar fi fost tot atât de „revoluționare”: new economics-ul ar fi găsit formula magică pentru lichidarea șomajului, depășirea crizelor economice și creșterea continuă a economiei. Walter Heller, afirma că „rădăcinile noii revoluții în politica și ideologia economică își au originea în dezvoltarea științei economice din ultimele trei decenii”, marcată, în primul rând, de opera lui Keynes, dar și de marile contribuții ale lui A. Hansen, S. Kuznetz și P. Samuelson, cărora li se adaugă realizările noii generații de economiști, care au dezvoltat metode cantitative de analiză și prognoză economică cu ajutorul mașinilor electronice de calcul. Acestei dezvoltări a „științei economice” nu i se atribuie același caracter revoluționar. „Știința economică ce stă la baza politicii contemporane nu este nici pe departe nouă. Ea reprezintă o sinteză din Keynes și clasicii (realizată de P. Samuelson prin a sa „sinteză neoclasică” —), perfecționată de economiștii americani, înarmați cu metode matematice și mașini electronice de calcul. Această teorie se predă în universitățile americane de circa 25 de ani și încă de mult a fost adoptată de 80—90% din economiștii americani⁽²⁾. Este, de aceea, pe deplin justificată remarcă a numeroși economiști că de fapt „denumirea de nouă știință economică” (new-economics) tinde — cum spune Robert Carson — a crea confuzie și induce în eroare lumea în privința originilor și orientării sale. „Ea nu este nouă în sensul că ar realiza o ruptură cu economics-ul capitalist tradițional. Ea nu este opusă proprietății pri-

EȘECUL

„NEW-

ECONOMICS”-ului (I)

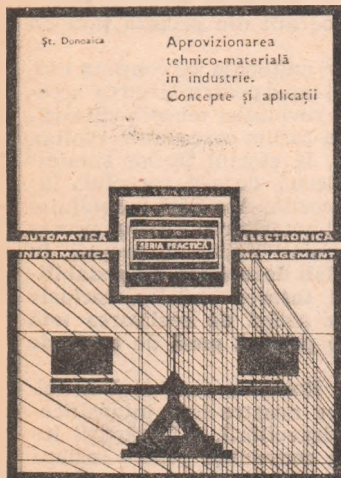
vate, sistemului business-ului sau folosirii pieței în alocarea resurselor și determinarea prețurilor. Contrar vagii mitologii populare, new-economics-ul nu este socialism și nici etatism al bunăstării... New-economics-ul este nou numai în perspectiva modului în care economia capitalistă funcționează. El nu impune noi obiective sistemului economic ci numai noi metode pentru a atinge vechile obiective. New-economics-ul este nou numai în sensul aplicării instrumentelor și metodelor de analiză de care dispune, în politica economică⁽³⁾.

Natura noii optici asupra mecanismului funcționării economiei capitaliste și asupra acestor instrumente de politică economică sînt funcție de natura premiselor teoretico-ideologice fundamentale afirmate de keynesism, și dezvoltate de P. Samuelson prin sinteza sa neoclasică⁽⁴⁾: sistemul economic actual (capitalist) se bazează, ca și cel clasic, pe proprietatea privată și au caracter de piață, presupunând jocul liber al forțelor pieței, respectiv libera concurență; nu este presupusă existența monopolurilor, respectiv a prețurilor de monopol cu întregul cortegiu de efecte asupra mecanismului economic — larg și temeinic puse în evidență de J.K. Galbraith; economia de piață contemporană și-a pierdut capacitatea de autoreglare, fapt pentru care, în scopul evitării dereglărilor ciclice tot mai dese devine necesară intervenția statului; această intervenție trebuie să fie cât mai limitată și indirectă. Gardner Ackley, Arthur Okun și Otto

Eckstein expuneau astfel poziția „noii țări”: „Politica reprezintă un curs coerent și consecvent de susținere a balanței ofertei de mărfuri și servicii și cererea (globală) pentru asigurarea unei creșteri nomice echilibrate continue în condițiile nivel înalt al ocupării forței de muncă și bilității necesare a prețurilor”.

Elementul specific esențial al new-economics-ului în comparație cu keynesismul constituie faptul că este edificat pe creșterii economice: politica economică trebuie concepută — susțin W. Heller, A. C. P. Samuelson, J. Tobin, G. Ackley & C. nu de pe pozițiile dezvoltării ciclice și creșterii economice continue. Cu alte cuvinte, intervenția activă a statului în economie trebuie să fie redusă la „măsuri anticiclice corective, ci să fie orientată către măsuri „preventive” de evitare a marilor dereglări ciclice și de asigurare a unui ritm optim de creștere, — implicit stimulativ. Punctul de plecare în fundamentarea acestei orientări constituie elaborarea, în cadrul teoriei creșterii, a concepției despre diferența sau decalajul dintre produsul național brut potențial, real și în condițiile folosirii complete a resurselor de muncă, și produsul național brut real. Pornind de la constatarea existenței și dimensiunii acestui decalaj, economiștii ar putea determina necesitatea și proporțiile stimulării creșterii economice. Cînd decalajul este mare, cînd producția și cererea reală sînt cele potențiale, există posibilitatea și necesitatea unei politici de stimulare a creșterii. Cînd decalajul este mic sau lichidat, conținutul unei politici de stimulare a creșterii prin creșterea cererii va avea drept rezultat inflația. Inflația reduce creșterea reală la potențială, întrucît în condițiile ocupării pline și inexistenței decalajului, ritmurile creșterii reale nu pot depăși ritmurile potențiale. Evitarea „dereglării” pe care o constituie inflația presupune anularea, în momentul îndreptării decalajului, a măsurilor stimulativ. Pentru operaționalizarea acestei optici erau necesare două lucruri: 1) găsirea unei modalități de determinare cantitativă a acestui decalaj

FIȘE

● Conf. dr. Ștefan Donaica publică în Editura Tehnică, 1977, un volum de 200 pagini intitulat Aprovizionarea tehnico-

materială în industrie. Concepte și aplicații.

Prezentarea sistematică a reglementărilor în vigoare lipsea în literatura de specialitate și autorul își desfășoară explicațiile într-o reușită îmbinare a tezelor fundamentale cu cele aplicative. În primul capitol, se studiază elementele de planificare: balanțele materiale, normele și normativele stocurilor de producție, colectarea și valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare. În capitolul al doilea, evidența și controlul economico-financiar al materialelor, se adoptează la principiile contabilității. O contribuție deosebită o constituie capitolul al treilea: mecanizarea și automatizarea lucrărilor de evidență a materialelor, „Imprimanta”, „tastatura de comandă”, „unitatea electronică”, „unitatea de comandă-control”, „blocul de alimentare” sînt termeni ce exprimă metodologia tabulogramelor, memorii interne și externe ale calculatoarelor. Ul-

mul capital este consacrat analizei îndeplinirii acestei secții de plan, activității depozitelor, vitezei de rotație, consumurilor și cheltuielilor de circulație, studiului dinamicii cheltuielilor materiale.

Tendințe ale progresului tehnic

● În articolul Naucino-tehniciskii progress i soțializm (Progresul tehnico-științific și socialismul), apărut în revista VOPROSI EKONOMIKI nr. 5/1977, S. Heinman arată, printre altele, că într-o serie de ramuri efectul sporirii capacității individuale a unor agregate tehnologice se apropie de limită. Apare în consecință, necesară căutarea unor soluții principial noi, care să modifice în mod radical tehnica și tehnologia de producție. Cercetările se orientează în direcția metalurgiei fără furnale, filaturii fără fuse, producției de țesături fără mașini de țesut, obținerii de energie electrică fără

ciclu lung și neeconomic și privește consumul de combustibili al transformării energiei calorice în energie mecanică apoi electrică și așa mai departe. Baza materială a dezvoltării și realizării cerințelor progresului tehnico-științific este construcția de mașini. În această privință se pune problema formării treptate „service”-ului de mașini, care să deservescă tehnica de producție. Prin aceasta, rolul construcției de mașini ar consta numai în crearea tehnicii, și în îndeplinirea întregului proces de reinzestrare tehnică a economiei naționale.

Șomajul și indoielile asupra creșterii economice

● Sub titlul Le débat sur la résorption du chômage (Dezbaterea din R.F.A. asupra resorbirii șomajului), revista PROBLÈMES ÉCONOMIQUES publică articolul „Le chômage en Allemagne fédérale” de Claude Annie Cicur Duplat. Avînd în vedere că r

aborarea unor tehnici de prognoză și metode ale evoluției economiei, cât mai multe, pentru a putea lua, în timp util, măsurile necesitate de evoluția diferiților parametri ai acesteia. Arthur Okun a fost cel care a elaborat o tehnică a măsurării decalajului ajutorului careia, printre altele, a denotat și o corelație cantitativă (de 1 : 3) - înducerea șomajului și reducerea decalajului corelație cunoscută în literatură ca „le-gătura Okun”. În ce privește tehnicile de prognoză și prognozele, ele au proliferat im-presionant.

ajutorul determinării cantitative a de-calajului dintre PNB potențial și cel real, și a nozilor diferiților parametri ai economiei, reprezentanții new-economics-ului și-au propus erau convinși că au realizat - să asigure librul dintre creșterea posibilităților de acțiune și creșterea cererii finale”. De aici concluzie teoretico-ideologică de importanță fundamentală privind caracterul capitalismului contemporan : el poate asigura, afirmau ei, o creștere deplină a mîinii de lucru, evitarea recesiunii ciclice a economiei și, totodată, în-tregime. „Modelul descurajant al recesiunilor re-bile la fiecare doi-trei ani — declara în 1967 W. Heller a fost distrus (depășit) nu prin aplicarea unor metode simpliste de stimulare a cererii (în spiritul keynesismului ortodox), ci prin urmare a unor măsuri de creștere a cererii strîns legate cu alte măsuri care să asigure creșterea productivității și păstrarea echilibrului asupra costurilor de producție - o combinație ce a asigurat realizarea ocupării deplină în impletire armonioasă cu o mare creștere economică, stabilitate a costurilor de producție și prețurilor și echilibrului balanței de plăți” (l. cit) În noiembrie 1968, buletinul oficial editat de Biroul de statistică a fost schimbat denumirea din „Mișcarea ciclului economic” în „Date privind situația economiei”, justificându-se aceasta prin faptul că recesiunile sînt în genere considerate „fundamental prevenibile”. Și cu toate că unele fenomene îi determinaseră pe unii economiști (ca Otto Eckstein sau prof. A.

Burns) să consemneze încă din 1966—1967 caracterul nerealist al acestei teze¹⁾, cu toate că în 1969 se declanșase criza care a cuprins și anul 1970, A. Okun considera în a sa „Political Economy of Prosperity”, publicată în 1970, că „printre economiștii de astăzi care se ocupă de cercetarea științifică, puțini privesc ciclul economic ca o schemă utilă pentru analiza generală a activității economice...” „Noțiunea ciclului de afaceri” s-a învechit, afirma el, iar J. Tobin căuta să convingă ca și prof. Okun că „astăzi crizele nu mai pot apărea decît ca rezultat al unei politici greșite...”

Este adevărat că în deceniul 1960—1970, S.U.A. nu au cunoscut reduceri ale producției, respectiv al PNB, ci numai variații ale ritmurilor de creștere ; că în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltarea fenomenului creșterii neîntrerupte a fost și mai pregnant decît în S.U.A., iar în Japonia el a durat 25 de ani — pînă în 1973. Înseamnă însă aceasta, că a dispărut ciclicitatea mișcării economiei capitaliste, așa cum s-au grăbit cu entuziasm să afirme reprezentanții new-economics-ului ?)

Criza din 1969—1970 din S.U.A. dar mai ales criza economică mondială din 1973 — 1975 — cea mai violentă pe care lumea capitalistă a cunoscut-o de la dramaticul '29 — '33 — sînt un răspuns ferm pe care realitatea economiei capitaliste îl dă unei asemenea întrebări. Dar chiar și pentru perioada care a creat economiștilor burghezi iluzia dispariției crizelor sau, mai exact, iluzia că pot controla ciclul economic, fie și numai analiza statistică a dinamicii principalilor indicatori macro-economiști ai S.U.A. evidențiază nu dispariția, nu apariția erei „prosperității continue”, ci complexarea, adîncirea și diversificarea formelor de manifestare a contradicțiilor economiei capitaliste.

Obiectivul și speranța reprezentanților new-economics-ului de a realiza, în condițiile utilizării depline a resurselor de muncă, echilibrul dinamic între producție și consum, respectiv stabilitatea relativă a prețurilor, a eșuat. P. Samuelson constata, într-o manieră justificativă că „pentru orice economie mixtă

(adică economie capitalistă, monopolist-statal), inflația este o problemă. Creșterea economică rapidă nu poate fi asigurată ușor și fără plată...”²⁾ Ulterior P. Samuelson re-nunță la tonul justificativ, recunoscînd expli-cit că „...există unele lucruri pe care, totuși, încă nu le cunoaștem : spre exemplu, cum să controlăm inflația fără să creăm șomaj...”

Keynes... ne-a lăsat cu o problemă nere-zolvată : Cum putem să avem o utilizare de-plină a forței de muncă concomitent cu stabi-litatea prețurilor ? Adevărul este că noi nu putem³⁾

Realitățile existenței și mișcării economiei capitalismului monopolist de stat înlătură ast-fel mitul apologetic și naivele speranțe pe care le alimentează, că s-ar fi găsit miracu-loasa formulă a unui capitalism al „prosper-ității”, fără crize, fără cicluri. Criza econo-mică actuală a spulberat astfel toate concep-țiile care afirmă dispariția inevitabilității crizelor.

Paul TUDOR

¹⁾ W. Heller, *New Dimensions of Political Economy*, Cambridge, (Mass), 1966, p. 4.

²⁾ Idem. *New Economics, Whither Now?* Detroit, 1967, p. 1.

³⁾ Robert B. Carson, *American Economy in Conflict*. Lexington Massachusetts 1971, p. 149.

⁴⁾ P. Samuelson *Economics: An Introductory Analysis*, New-York, 1948.

⁵⁾ A. Okun, *Potential GNP: Its Measurement and Significance* (1962) In: A. Okun, *The Political Economy of Prosperity*, Washington, 1970.

⁶⁾ Vezi: *The Financial Times*, 17.V.1966; *National Banking Review*, vol. 4, nr. 4, p. 374; *Revista „Fortune”*, scria în sept. 1967: „Posibil că cea mai serioasă greșeală a new-economics-ului atît în teorie cît și în practică a fost tendința de a considera că ciclul nu mai are importanță”.

⁷⁾ În legătură cu dezbaterile pe această temă în deceniul trecut vezi: M. Bronfenbrenner, *Is the Business Cycle Obsolete?* New York.

⁸⁾ *Newsweek*, 4.XI. 1968, p. 58. Vezi W. Heller, *What's Right with Economics?* In: *American Economic Review*, March, 1975.

⁹⁾ P. Samuelson: „We are not magicians”. In: *Arrigo Levi, Journey Among the Economists*, London, 1973, p. 24, p. 26.

a economică din R.F.G. nu ameliorat cît de cît simțitor acțiunea ocupării forței de munca - autoarea arată că la întrebarea „ce este de făcut?” se pot da obicei patru tipuri de răspunsuri : să se accelereze creșterea economică, să se sporească investițiile publice, să se reușcă investițiile particulare, să se reducă durata muncii. Într-o parte a tuturor acestor soluții se evidențiază reticențe atît din punct de vedere oficialităților, cît și a întreprinzătorilor. În genere, se sporește creșterea investițiilor ar trebui să fie mult mai mare decît care este avută în vedere pentru ca repercusiunea asupra părții brațelor de muncă să fie apreciabilă. Sau, reducerea duratei de lucru nu poate fi o soluție generală și eficientă, fiind neomogenitatea forței de muncă. Autoarea conchide de fapt, în spatele acestor opinii, se află un scepticism care se referă nu atît la eficacitatea remediilor avansate cît la însăși posibilitatea intervenției economice germane.

În labirintul prescurtărilor

● II Siglario Mondiale. di-enti e impresie economice este un dicționar internațional al abrevierilor organizațiilor și firmelor economice, apărut sub îngrijirea unui colectiv editorial de la Banca Comercială Italiană (Milano, 1977, 1255 p.). Lucrarea își propune să-l conducă pe cititor în labirintul prescurtărilor întîlnite în special în presa economică. Este vorba de întreprinderii și instituții naționale și internaționale, sindicale, muncitorești, asociații patronale, instituții juridice. Colectivul s-a străduit să cuprindă un număr cît mai mare de țări capitaliste, socialiste, în curs de dezvoltare. Se indică nu numai denumirea completă a firmei sau organizației, dar și orașul de reședință. Nu se omit limbile care nu folosesc alfabetul latin. Abrevierile sînt prezentate în ordine alfabetică, iar semnificațiile sînt date în limba

țării respective sau / și în cîteva limbi — engleză, franceză, rusă, chineză ș.a. De pildă, la AROMAR găsim „Asociația Română de Marketing ■ Bucarest”.

Economia și apărarea națională

● Apărută în Editura militară, lucrarea lui Simon Pitea, purtînd titlul de mai sus, se înscrie în literatura noastră economică cu o problematică inedită în care fenomenul economic și cel militar sînt surprinse în conexiunea lor. Interacțiunile active și variate ale apărării naționale cu economia (dintre care se insistă mai ales pe incidențele strategiei dezvoltării economico-sociale în profil de ramură și teritorial asupra capacității defensive a țării, a rolului potențialului economic asupra potențialului de apărare, a conexiunilor cu planul național unic) sînt tratate analitic și fundamentate sub raport conceptual.

Substanța principală a lucră-

FIȘE

rii o formează analiza direcțiilor și modalităților de optimizare a utilizării resurselor economice alocate de societate pentru apărarea țării, evidențierea utilității calculului economic pentru luarea deciziilor, în stabilirea judicioasă a cheltuielilor de apărare (mărime și structură). În această ordine de idei autorul se oprește asupra aspectelor economice ale progresului tehnico-militar, costului acestuia, importanței dezvoltării producției proprii de armament și tehnică de luptă, factorilor calitativi și economici ce stau la baza selecției acestora.

O abordare originală sub raport econometric este rezervată problemei complexe a eficienței în domeniul militar, propunîndu-se soluții pentru calculul costului și efectelor.

Eficiența economică și pîrghiile financiare

STADIUL ACTUAL al dezvoltării economiei țării noastre situează pe primul plan al preocupărilor, în ansamblul politicii economice, probleme de ordin calitativ, de eficiență, ca fiind decisive în procesul creșterii economice, al accelerării progresului economic și social al țării.

Lucrarea „Eficiența economică și pîrghiile financiare”¹⁾ a dr. Cornel Iuga se plasează în zona problemelor de maxim interes pentru dezvoltarea economico-socială a țării noastre în etapa actuală. Întreaga lucrare este pătrunsă de cerințele și căutările pentru ridicarea eficienței economice, ca un criteriu de bază în fundamentarea obiectivelor dezvoltării economice și sociale, în acțiunile ce se întreprind la nivel micro și macroeconomic.

Pe baza delimitării locului, funcțiilor și rolului pe care le au finanțele în viața economică și socială, în procesul de conducere, autorul se ocupă de rolul pîrghiilor financiare în așezarea întregii activități pe criteriile unei înalte eficiențe, în consolidarea continuă a gestiunii economice. Autorul subliniază că a avut ca punct de reper menirea pîrghiilor financiare de a acționa în direcția stimulării unităților socialiste pentru folosirea integrală, cu randament sporit, a fondurilor puse la dispoziție de societate, de a asigura resursele financiare necesare înlăturării obiectivelor înscrise în planul național unic de dezvoltare economică și socială a țării.

PRIMA PARTE a lucrării este consacrată examinării relației dintre eficiență și creșterea economică, analizând cu rigoare și competență aspecte teoretice și practice privind concepția de eficiență economică în orinduirea socialistă, rolul factorilor extensivi și intensivi în procesul dezvoltării, criteriile și sistemul de indicatori pentru aprecierea eficienței economice.

În partea a doua a lucrării sînt investigate conținutul economic, formele și locul venitului net, ca indicator de bază în aprecierea eficienței economice. Sînt urmărite, de asemenea, cu un pronunțat spirit analitic, caracteristic autorului, cîteva aspecte de principiu în ce privește corelația dintre prețuri, venitul net și rentabilitate, precum și factorii de influență și tendințele de durată în evoluția venitului net în actuala etapă a dezvoltării țării noastre.

Ultima parte a lucrării este dedicată cercetării rolului principalelor pîrghii financiare — beneficiu, impozite, taxe, credit etc. — în orientarea unităților economice spre jaturile calitative ale activității, în stimularea creșterii eficienței economice.

Structura lucrării pune în evidență două idei fundamentale pe care le-a urmărit autorul și anume: raportul dintre eficiență și creșterea economică și rolul pîrghiilor financiare în sporirea eficien-

ței activității economice. Problemele de bază urmărite de autor au fost examinate cu multă competență și au fost puse în evidență coordonatele cheie ale abordării și soluționării lor. Tematica fiind cuprinzătoare, s-ar putea solicita includerea în sfera cercetării și a altor aspecte sau aprofundarea, concretizarea unor probleme deja cuprinse în lucrare. Autorul reușește să realizeze legătura necesară între examinarea critică a stadiului actual al utilizării pîrghiilor financiare în economie, ca rezultat al unei competente analize și formularea de idei, propuneri menite să conducă la o eficiență sporită prin folosirea mecanismelor economice ca rezultat al unui apreciabil efort de creativitate. Între meritele lucrării este de semnalat și faptul că în tratarea problematicii dificile autorul se menține la nivelul analizei principale, fără să intre în multe detalii tehnice, dovedind totodată o cunoaștere temeinică, atît a tehnicilor practice de finanțare, creditare și decontări, cit și a fenomenelor reale ce se desfășoară în economie.

Pe baza unei documentări temeinice, autorul examinează cu atenție realitățile economice țării noastre și formulează idei, soluții, ceea ce conferă lucrării o substanță științifică deosebită. Unele dintre ele deja au fost aplicate în economie.

INTR-O LUCRARE cu o temă atît de cuprinzătoare, în mod inerent apar unele idei sau propuneri care solicită discuții din punctul de vedere al fundamentării lor, al eficienței aplicării lor într-un angrenaj dat. Este însă de subliniat că linia generală de gândire pe care o îmbrățișează autorul este, după opinia noastră, menită să contribuie la sporirea rolului pîrghiilor financiare în procesul creșterii economice.

Cu privire la corelația dintre factorii extensivi și cei intensivi în procesul creșterii economice, autorul insistă, pe bună dreptate, asupra întrepătrunderii lor, asupra preocupării constante în politica economică a partidului de îmbinare a lor într-o concepție dinamică, de largă perspectivă. De asemenea, exprimarea eficienței prin indicatori a fost și este o problemă viu discutată. Autorul își exprimă foarte corect opinia că eficiența nu poate fi judecată prin prisma unui singur indicator, indiferent de puterea de sinteză a acestuia. O asemenea precizare este utilă, întrucît s-a mers uneori, în literatura de specialitate, pînă la a pune semnul egalității între o formă de exprimare a ratei rentabilității și eficiența economică.

Considerații interesante întîlnim în lucrare în legătură cu corelația „efect-efort” izvorite din cerințele unei examinări multilaterale pentru a putea desprinde tendințele și factorii de influență. În această ordine de idei autorul aduce o serie de elemente ce trebuie avute în vedere în interpretarea corelației nesatisfăcătoare a dinamicii venitului național comparativ

cu dinamica fondurilor fixe productive. Se pot adăuga utilitatea încercărilor de aprecia cît din corelația negativă revin unor factori subiectivi (neajunsuri, greșeli, gospodărire nerațională etc.). În acest mod se poate crea o bază obiectivă pentru adoptarea deciziilor în viitor.

În mod firesc în lucrare deține un loc aparte problema venitului net ca indicator de apreciere a eficienței economice. După opinia noastră, în mod justificat este argumentată, scindarea venitului net ca avînd un caracter obiectiv. În sprijinul ideii pluralității formelor pe care trebuie să le îmbrace venitul net autorul se referă și la funcțiile diferitelor forme ale venitului net, însă consideră că aceasta era una din problemele care se cerea mai larg elaborată. Cu competență, pe baza unei informări largi autorul își exprimă punctul său de vedere privind relațiile preț-venit net-rentabilitate. Un merit al lucrării îl constituie și modul în care a fost pusă problema redistribuirii prin preț a venitului net.

Una din problemele care ar trebui să aibă o mare rezonanță în practică, în vederea mobilizării rezervelor și asigurării unor cit mai bune corelații în economie este stimularea asumării de sarcini sporite la principalii indicatori față de anul precedent, pe care autorul o susține în mai multe locuri.

CONSIDERAȚIILE pe care autorul le face privind principalele direcții de acțiune a pîrghiilor financiare sînt pline de substanță și izvorăsc atît din cunoașterea temeinică a teoriei și a practicii economice cit și din analizele și cercetările autorului. Așa de pildă, aprecierea că, în condițiile în care pe primul plan al activității se pun problemele calitative, unitățile economice ar trebui stimulate și pe calea beneficiului pentru găsirea unor soluții care să asigure o valorificare superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului, energiei și o reducere a consumurilor specifice, este deosebit de pertinentă. Sînt de asemenea de reținut propunerile referitoare la cotele diferențiate de impozit pe circulația mărfurilor, în scopul stimulării utilizării pe scară mai largă a deșeurilor și a materialelor înlocuitoare, precum și cele referitoare la introducerea în practica de planificare a unor norme și normative minime de eficiență.

Autorul analizează cu competență asigurarea cadrului și condițiilor necesare pentru ca beneficiul să-și îndeplinească în plenitudinea sa, funcțiile. Sînt bine sesizate o serie de aspecte din viața economică cum ar fi deficiențele în dimensionarea și repartizarea sarcinilor de plan privind beneficiul. De asemenea, se relevă propunerile interesante pe care le face autorul în legătură cu repartizarea beneficiului, cu stimulentele materiale, cu legarea stimulentelelor de efort etc.

Considerațiile autorului referitoare la raporturile dintre impozite, taxe, sistemul de finanțare și control financiar, pe de o parte, și eficiența economică, pe de altă parte sînt extrem de interesante. Opinia noastră este că s-ar putea amplifica și contura mai precis analiza diferitelor pîrghii financiare, tratînd influența pe care o au raporturile de interese de la scara individuală, apoi a întreprinderii, centralei, ramurii pînă la scara economiei naționale în utilizarea pîrghiilor financiare. Diferitele categorii de contradicții care apar în acest sens se cer a fi soluționate prin folosirea adecvată a pîrghiilor financiare.

Cu această carte bazată pe o minuțioasă și deosebit de competentă analiză temeinic ancorată în realitățile economiei naționale, literatura economică de specialitate s-a îmbogățit cu o lucrare care aduce o substanțială contribuție la deschiderea cîmpului cunoașterii și practicii, în pas cu cerințele actuale, izvorite din obiectivele majore ale dezvoltării economico-sociale.

AI. GHEORGHIU

¹⁾ Ed. politică, București, 1977, 200 p.

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI CONTRADICȚIILE CAPITALISMULUI CONTEMPORAN (I)

FENOMENUL ECONOMIC cel mai discutat în lumea capitalistă în toată perioada postbelică și în special în ultimii ani, în anii de criză economică, este fără îndoială cel inflaționist, însoțit de șomaj de masă, dezechilibre comerciale și valutare etc. Este discutat deoarece dintr-un fenomen mai mult sau mai puțin conjunctural s-a transformat în unul de structură, dintr-un fenomen limitat la perioade relativ scurte a devenit de durată, iar după emergerii exprimate adesea în Occident — poate chiar permanent, dintr-un fenomen adiacent a devenit unul central în care se concentrează și se exprimă într-o formă nouă, deosebit de acută contradicțiile sistemului economic capitalist contemporan.

Problema cauzelor nu poate fi eludată

MULT TIMP inflația a fost definită doar ca o depreciere a banilor de hirtie în urma emisiunilor suplimentare, respectiv ca o supraîncărcare a canalelor circulației bănești. Pentru a folosi termenii împărțirii făcute de G.L. Bach în „vechea inflație” și „noua inflație”¹⁾, aspectul menționat era considerat de majoritatea economiștilor ca singura cauză a inflației „vechi”. Pentru „noua inflație” această explicație nu este complet abandonată în literatura economică, dar predomină încercările de a analiza fenomenul prin prisma creșterii prețurilor.

Strădanțiile de a stabili cauzele inflației contemporane sînt susținute în gîndirea economică actuală mai ales de economiștii marxiști. Aceștia nu înțeleg că economiștii nemarxiști din țările capitaliste dezvoltate nu și-au pus întrebări în acest sens, dar preocupările lor în tratarea inflației, din diferite motive, încearcă, să, fie mai curînd pragmatice decît teoretice. Această atitudine poate fi remarcată chiar de la începerea proceselor inflaționiste din perioada postbelică și cu așit mai mult în prezent cînd se caută cu insistență să se evalueze sub variate aspecte comportarea agenților economici în condițiile inflației. J. Marchal și J. Lecaillon sînt cei care se poate de categorici în acest sens, susținînd că este nevoie să se cerceteze nu care este cauza inflației, ci care este „viața” ei, cum evoluează

ea și care sînt fazele pe care le străbate²⁾. Este un punct de vedere care se potrivește mai curînd „vechii inflații”, decît celei „noi”. G.L. Bach, deși nu insistă nici el asupra analizei cauzelor inflației contemporane, depășește acest punct de vedere și tratează fenomenul studiat ca o stare de fapt, caracteristică creșterii economice în condițiile țărilor capitaliste dezvoltate. Mai pertinent este J.K. Galbraith în lucrarea sa „Money” apărută la sfîrșitul anului 1975. În general, o preocupare pentru abordarea — tot pragmatică — a cauzelor inflației apare în ultimii ani, cînd fenomenul inflaționist este și mai strîns legat de funcționarea mecanismului economic capitalist, cînd inflația, din „latentă”, a devenit „galopantă” și riscă să dezechilibreze și mai mult acest mecanism.

Fenomenul inflaționist contemporan, așit de complex, nu poate fi atribuit unei singure cauze. El este rezultatul unui ansamblu de factori ce se întrepătrund și se influențează reciproc. Merită consemnată ideea că în esență este vorba de crearea unei cereri forțate ca punct de plecare pentru un nou proces de producție. Într-o discuție despre inflația contemporană inițiată de revista „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia” (MEMO), mai mulți participanți (S. Nikitin, I. Osadceaia, V. Usoskin) au cuprins factorii inflației în două grupe: a) formarea monopolistă a prețurilor și, strîns legat de aceasta, dinamica cheltuielilor de producție; b) intervenția statului în economie prin intermediul bugetului și al banilor³⁾. Totodată poate fi remarcat faptul că unii economiști care se ocupă de fenomenul inflaționist pun accentul pe sistemul actual de formare a prețurilor și pe creșterea costurilor producției, pe cînd atenția altora este reținută de intervenția statului în economie prin intermediul bugetului și al politicii monetare. Deosebit de important este aspectul interdeterminării acestor factori, aspect esențial pentru înțelegerea complexității fenomenului inflaționist

contemporan, punctul de plecare constituindu-l mișcarea prețurilor în sens ascendent.

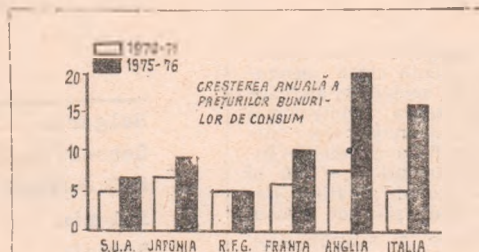
La originea scumpetei — monopolurile

ÎN TOATĂ PERIOADA postbelică, în ciuda unei sporiri substanțiale a productivității muncii, prețurile bunurilor de consum au crescut în țările capitaliste (cu excepția anilor de criză economică 1948—1949 cînd au scăzut în S.U.A. cu 5% și a anilor 1957—1958 cînd s-au menținut la același nivel). Este evidentă încălcarea corelației clasice dintre creșterea productivității muncii și direcția în care evoluează prețurile pe piață. În economia capitalistă bazată pe libera concurență, cînd prețurile se stabileau spontan pe piață, ele puteau să evolueze și pe o curbă descendentă. Pe măsură ce se afirmă dominația monopolurilor și se înlătură „concurența perfectă”, se extinde un nou mecanism, de stabilire, sau mai bine-zis de impunere, a unor prețuri înalte de monopol. Economia rămînd în esență o economie bazată pe proprietatea privată, mecanismul pieței nu este înlăturat, ci folosit de monopoluri în interesul lor. Prin stabilirea prețurilor ridicate, pe de o parte monopolurile încalcă legile pieței, iar pe de altă parte le speculează, și într-un caz și în celălalt acțiunile fiind dictate de interesele monopoliste.

Mecanismul de stabilire a prețurilor ridicate de monopol funcționează fie oficial, în cadrul coordonărilor ce au loc în diferitele organizații ale oamenilor de afaceri, fie prin înțelegeri secrete, eludînd legislația antitrust, fie prin sistemul de „inițiator” (lider) în domeniul prețurilor. Ultimul este cel mai răspîndit și se practică în principalele ramuri industriale (automobile, petrol, oțel ș.a.). Inițiatorul sau liderul este de obicei cel mai influent monopol din domeniul respectiv, care stabilește primul un preț mai ridicat după care se orientează ceilalți producători (E. Glazova menționează în cadrul dezbaterii din MEMO că în perioada 1945—1960 U.S. Steel Co. a inițiat 11 creșteri de prețuri din cele 12 cîte au avut loc în această perioadă pe piața oțelului).

Mitul consumatorului „suveran”...

CREȘTEREA PREȚURILOR, oricare ar fi originea ei, se propagă în lanț. Este suficient ca prețurile să crească într-un domeniu de activitate pentru ca

Creșterea prețurilor cu ridicata este una din manifestările pregnante ale fenomenului inflaționist actual din țările capitaliste dezvoltate. Ziarul „Financial Times” o ilustrează cu datele din grafic privind economia americană, dar situația din alte țări occidentale nu este mai puțin preocupantă.

¹⁾ G. L. Bach: The New Inflation. Causes, Effects, Cures. Brown University Press, Providence, 1972.

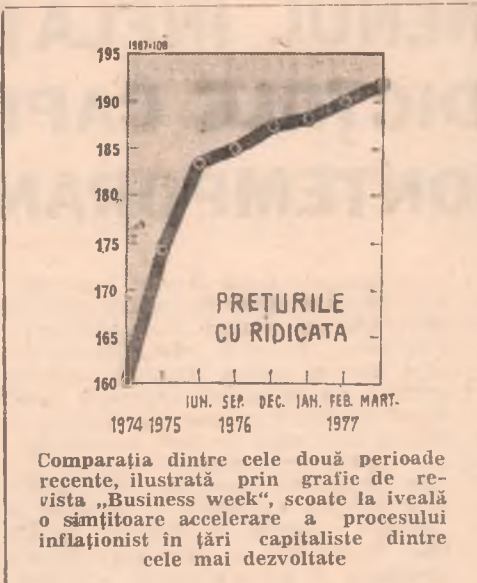
²⁾ Jean Marchal, Jacques Lecaillon: Analyse monétaire, Monnaie, équilibre, inflation. Ed. Cujas, Paris, 1971.

³⁾ Inflația — element inseparabil al economiei capitaliste. Dezbateri organizată de MEMO și publicată în nr. 11/1976 al revistei

aceasta să atragă după sine urcarea lor în activitățile conexe și de aici în întreaga economie. Or, în toată perioada postbelică, în economia diferitelor țări capitaliste nu a fost o vreme în care prețurile să nu crească în vreo ramură sau alta și aceasta să nu atragă după sine „reacția în lanț”. În S.U.A., de pildă, prețurile în sfera serviciilor au crescut constant mai repede decât la produsele de consum, după 1970 au crescut mai repede prețurile la produsele agricole, iar ulterior la combustibili și energie electrică. Creșterea costurilor și a prețurilor dintr-un anumit moment generează creșterea prețurilor în etapa următoare, de unde și fenomenul de creștere a prețurilor „în spirală” sau de „inflație structurală” ori „cumulată”.

Creșterea prețurilor în toate țările capitaliste în perioada postbelică este legată și de strategiile specifice mare-lui business pentru această etapă, strategii ce au determinat una din laturile esențiale ale „societății de consum”: așa-numita „creare de piață”.

Goana după o producție în serii cât mai mari (producție care din punct de vedere tehnic a devenit pe deplin posibilă), determină în capitalismul contemporan eforturi îndârjite dar oarbe — în virtutea naturii orînduirii — de lărgire a pieței. În consecință, serviciile de reclamă capătă un rol pe care nu-l aveau în trecut: să-l determine pe cumpărător cu tot dinadinsul să cumpere, să-l incite să cumpere chiar și produsele de care nu are nevoie, să-l aducă în situația de a fi obsedat de ideea de achiziție. Pe lângă tehnicile cele mai sofisticate de reclamă apar și alte mijloace de „creare” a pieței. În acest context și marketingul se folosește în Occident nu pentru a orienta producția în direcția unor nevoi sociale reale semnalate pe piață, ci în sens invers, pentru a-l manipula pe cumpărător și a-l determina să cumpere ceea ce monopolurile decid că se poate produce în condițiile unei rentabilități cât mai mari (lucru valabil atât pentru bunurile de consum cât și pentru mijloacele de producție). Pentru a nu se suprasatura piața, mărfurile își „pierd” din rezis-

Comparația dintre cele două perioade recente, ilustrată prin grafic de revista „Business week”, scoate la iveală o simțitoare accelerare a procesului inflaționist în țări capitaliste dintre cele mai dezvoltate

tență și se introduce moda produselor ce se folosesc o singură dată și se aruncă.⁴⁾ Aceste strategii, după cum se știe, au dus și duc nu numai la o mare risipă de materii prime, materiale și energie, dar și la o urcare a costurilor și în final a prețurilor, respectiv la alimentarea inflației. Astfel, acțiunile monopoliste au consecințe nocive directe asupra mării mase a consumatorilor, asupra nivelului lor de trai.

Dogma economică din gândirea burgheză după care în „societatea de consum” consumatorul alege în deplină libertate ceea ce el dorește să cumpere se dovedește astfel încă o dată fără suport real. De fapt, un astfel de consumator nu există în capitalism. Creșterea prețurilor nu este rezultatul presiunii unei cereri „excesive”, „dezechilibrante” cum de atâtea ori se susține în literatura economică occidentală, ci are loc, între altele, sub impulsul creării unor false nevoi de către monopoluri.

...și realitatea nesiguranței zilei de mâine

UN ALT FACTOR căruia i se atribuie fără temeii, în literatura nemarxistă, așa-zis „exces al cererii” este prețurile creștere excesivă a salariilor, aruncându-se astfel răspunderea pentru inflație asupra oamenilor muncii. De pildă Claude Goldman, comentînd în revista „Le Nouvel économiste” cauzele inflației, menționează ca o explicație „clasică” creșterea salariilor sub impulsul acțiunii sindicatelor, creșterea care depășește-o pe cea a productivității muncii și în consecință ar diminua creșterea profiturilor. Drept urmare patrona este considerat îndreptățit să urce prețurile pentru a menține profiturile, ceea ce la rîndul său anulează creșterea salariilor și totul se reia de la început.⁵⁾ Inconsistența și caracterul de clasă al acestor „explicații” au fost deja demonstrate. În această optică muncitorii sînt cei care s-ar face vinovați de inflație și nu proprietarii capitaliști ai mijloacelor de producție, în pofida faptului evident că revendicările pentru creșterea salariilor sînt determinate de creșterea întotdeauna mai rapidă a costului vieții.

Reală este confruntarea, care a devenit constantă, dintre creșterea prețurilor și creșterea salariilor, confruntare în care sînt păgubiți salariații, mai sub aspect material, cît și sub aspect moral, psihologic. Creșterea continuă a prețurilor și teama că salariile nu-i pot face față creează o nouă presiune asupra maselor salariale care se adăugă temerilor de a nu rămîne fără lucru. Nesiguranța zilei de mâine devine astfel și mai complexă, mai apăsătoare.

prof. dr. Eugen PRAHOVEAN

⁴⁾ Vezi Alvin Toffler: Șocul viitorului. Editura politică, 1973, pp. 61-84.

⁵⁾ Dossier „Nouvelle croissance”, în Nouvel économiste nr. 17/1976.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țări socialiste: continuitatea dezvoltării ascendente

ANUL TRECUT s-a soldat cu un demaraj susținut al planurilor de dezvoltare a economiei naționale ale țărilor socialiste pe perioada 1976-1980, constituind o temelie sigură pentru realizarea de noi progrese substanțiale în cursul acestui an, în toate domeniile de activitate economică. Ilustrînd, odată în plus, afirmarea tendinței de reducere a decalajelor între nivelul atins în dezvoltarea economiilor naționale, datele din tabelul alăturat, referitoare la țările socialiste din Europa (fără Albania) evidențiază că — în timp ce anul trecut marea majoritate a țărilor capitaliste dez-

voltate nu reușeau să se redreseze după recenta criză economică — țările socialiste au continuat dezvoltarea neîntreruptă a economiei lor naționale, ritmul de creștere a producției industriale devansînd pe cel al venitului național și fiind depășit, la rîndul său, de ritmul de expansiune a schimburilor economice externe. Tendință care marchează atât întărirea relativă și absolută a potențialului economic al țărilor respective, cît și participarea lor crescîndă la diviziunea internațională a muncii.

N. P.

Dinamica unor indicatori ai dezvoltării economiei naționale (1975=100)

	Venitul național	Producția industrială	Volumul comerțului exterior
Bulgaria	107,0	107,9	108,4
Cehoslovacia	103,9	105,5	111,1
R.D. Germană	103,7	105,9	114,0
Polonia	107,5	111,0	109,2
România	110,5	111,5	114,5
Ungaria	103,0	104,1	113,6
U.R.S.S.	105,0	104,8	110,0
Iugoslavia	103,6 ^x	103,0	104,5

^x Produsul social.

Sursa: Comunicatele oficiale ale organelor centrale de statistică din țările respective.

POZNAN-1977

Manifestări de promovare a comerțului internațional

EDIȚIA DE ANUL ACESTA, cea de a 49-a, a Tîrgului Internațional de la Poznan — manifestare comercială internațională binecunoscută și apreciată în numeroase țări ale lumii — se desfășoară între 12 și 21 iunie. Oferta comercială va cuprinde, conform caracterului universal al manifestării, mijloace de investiții și bunuri de consum, în special cea mai mare avînd-o mașinile și utilajele, aparatura electronică și produse ale chimiei de mare tonaj. Deci, se poate spune că gama produselor expuse la cea de a 49-a ediție a Tîrgului Internațional de la Poznan va fi foarte largă.

Participanții la actuala ediție a Tîrgului de la Poznan se vor bucura de condiții expoziționale mai bune decît în anii precedenți, dîndu-se în funcțiune două hale noi cu o suprafață de 9 000 m.p. fiecare. Totodată, au fost extinse suprafețele expoziționale în diferite zone ale orașului, rezervate — ca și anul trecut — pentru prezentarea ofertei în cîteva domenii stabilite. Astfel, pe terenurile din str. Matejko se va afla expoziția internațională de mașini și utilaje pentru construcții de drumuri. În sala de spectacole și sporturi Arena vor fi prezentate produsele industriei poloneze a pielăriei și cele ale industriei textile, iar la Palatul Culturii — moșia poloneză. Pe malul lacului Malta va fi organizată expoziția de echipament turistic polonez; terenurile expoziționale de la Intreprinderea agricolă de stat Narutowice le va folosi industria agroalimentară poloneză și tot acolo va fi amplasată expoziția internațională de mașini agricole. Lingă lacul Kiekrz vor fi expuse impleturile de răchită.

Noua ediție a Tîrgului se anunță ca o manifestare de mare amploare. Vor fi prezente peste 4 000 de firme din 45 țări, pe toate continentele lumii; ele vor spune de o suprafață totală de expunere de 174 000 m.p., din care 40% vor veni expozanților polonezi. Anul acesta cîțiva expozanți tradiționali

vor serba la Tîrgul Internațional de la Poznan o participare jubiliară. Astfel Franța participă pentru a 45-a oară, expozițiile naționale ale Ungariei și Marii Britanii sînt prezente pentru a 40-a oară, cea a Uniunii Sovietice pentru a 30-a oară, iar Liechtenstein și Luxemburg expun la Poznan pentru a 20-a oară. România participă la acest tîrg din anul 1926, ediția actuală marcînd cea de a 26-a prezentă.

Participarea Republicii Socialiste România la Tîrg va fi remarcabilă. Pe o suprafață expozițională de 1 100 m.p., 14 întreprinderi românești de comerț exterior vor oferi un bogat sortiment de produse ale industriei constructoare de mașini și ale celei chimice.

Printre exponatele românești vom regăsi machete ale locomotivelor diesel-electrice și diesel-hidraulice, cunoscute în Polonia, autoturisme de teren Aro și autoturisme de oraș Dacia, mașini-unelte moderne, radio-receptoare, televizoare și accesorii, produse ale electrotehnicii, motoare cu diferite puteri și destinații, fibre sintetice și produse petroliere.

Planul de dezvoltare economico-socială a Poloniei în perioada 1976-1980 prevede creșterea — în anul 1980, comparativ cu anul 1975 — a veniturii naționale cu 40-42%, a producției industriale cu 48-50% și a producției agricole cu 16-19%. În aceeași perioadă volumul schimburilor externe de mărfuri va crește, în prețurile curente, cu 46,4%.

În cincinalul trecut schimburile comerciale dintre Polonia și România au depășit pentru prima oară valoarea de 1 miliard de ruble, atîngînd 1 130 mil. ruble, respectiv cu 26,1% peste nivelul planificat. În actualul cincinal, ținînd seama și de ultimele înțelegeri stabilite schimburile comerciale dintre Polonia și România vor ajunge la circa 3,3 miliarde de ruble. Relațiile economice dintre cele două țări vor fi de asemenea lărgite în continuare

prin extinderea cooperării și specializării în producție.

Realizările din primul an al cincinalului arată că obiectivele dezvoltării economico-sociale a Poloniei în perioada 1976-1980, trasate de cel de-al VII-lea Congres al P.M.U.P., vor fi îndeplinite integral, ceea ce se reflectă și în structura expoziției polone la actuala ediție a Tîrgului Internațional de la Poznan; ea va constitui nu numai expresia dezvoltării dinamice a economiei naționale, ci și o ofertă de export, complexă și de actualitate. O amplă gamă de produse oferite la export pregătește o ramură cheie a industriei poloneze — industrie constructoare de mașini, care, alături de produse tradiționale, cunoscute pe piața externă, va expune noutăți bazate pe ultimele cuceriri ale tehnicii. Printre centralele sale prezente la Tîrg pot fi citate:

— Centrala industrială de mașini-unelte PONAR, care va expune 25 de tipuri de mașini-unelte, asimilate în proporție de 50% în perioada 1966-1977 și echipate, în majoritatea lor, cu sisteme de comandă numerică. Un grup separat îl constituie elementele moderne pentru carcasa mașinilor-unelte.

— Centrala BUMAR, care va prezenta diferite tipuri de mașini și utilaje pentru construcții de drumuri. Printre exponatele sale se vor afla excavatoare, încărcătoare hidraulice, tractoare pe șenile cu echipament buldozer, macarale turn pe șenile de 63 și 100 tone ș.a. Pentru prima oară, anul acesta BUMAR va prezenta utilaje pentru construirea de tuneluri și pasaje subterane.

— Centrala MERA, care va expune — printre altele — sisteme de calculatoare electronice și minicalculatoare MERA — 300, folosite pentru automatizarea proceselor de conducere, și sisteme MERA — 400, pentru automatizarea calculului în domeniul științei, proiectării și construcțiilor.

— Centrala UNITRA, care reprezintă industria electronică poloneză, va participa cu o expoziție bogată, incluzînd în general produse de larg consum: radioreceptoare, televizoare, magnetofone, picupuri, amplificatoare etc. În cadrul expoziției UNITRA un loc important va fi ocupat de componentele electronice active și pasive, de utilajele, mașinile și liniile tehnologice pentru industria electronică.

Tîrgul Internațional de la Poznan reprezintă cea mai mare manifestare expozițională cu caracter internațional din Polonia, dar nu singura în cadrul căreia pot fi prezentate oferte comerciale, se pot încheia tranzacții comerciale favorabile și se pot stabili sau reînnoi contacte cu reprezentanții cercurilor comerciale și economice. Astfel, între 16 și 23 octombrie a.c. vor avea loc o serie de alte manifestări, și anume: Salonul Internațional de Chimie; Salonul Internațional de Tehnică Foto, Cinema și Proiecție; Poligrafia — Expoziția Internațională de Mașini Poligrafice; Taropak — Salonul Internațional pentru Tehnica de Ambalare și Depozitare, alte saloane internaționale de specialitate urmînd să-și deschidă porțile la Poznan în perioada 14-18 noiembrie a.c.

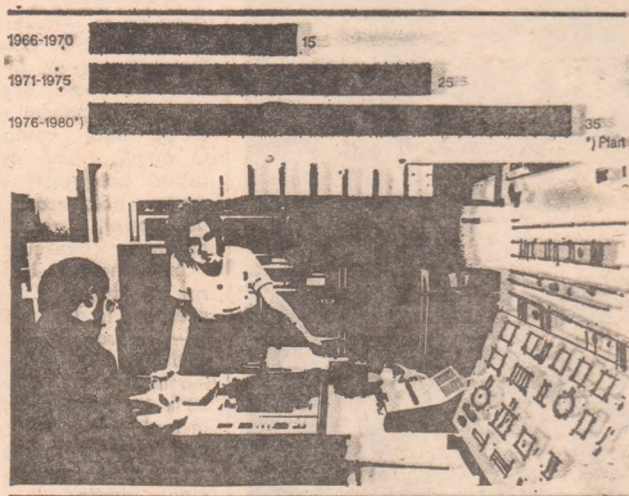
Programul manifestărilor de promovare pregătit pentru anul 1977 în Polonia este foarte amplu și asigură tuturor expozanților și beneficiarilor interesați o platformă favorabilă pentru desfășurarea rodnică a activității lor.

Ludwik EIDER

consilierul comercial al Ambasadei R.P. Polone la București

R.D. Germană: dezvoltarea științei și a tehnicii

ALOCAȚIILE de la bugetul statului pentru dezvoltarea științei și a tehnicii cunosc în R.D. Germană o creștere susținută de la un cincinal la altul; în perioada 1971—1975 ele au fost cu 66,7% superioare nivelului atins în anii 1966—1970, iar în cursul actualului cincinal urmează să sporească cu încă 40% (vezi graficul). Printre direcțiile prioritare către care se orientează activitatea desfășurată în domeniul științei și tehnicii se numără: dezvoltarea bazei energetice, prin utilizarea maximă a resurselor proprii de energie primară și prin folosirea cât mai eficientă a purtătorilor de energie importați; extinderea bazei de materii

Investițiile statului în cercetare — dezvoltare (miliarde mărci)

prime, înainte de toate pe baza prospectării geologice sistematice a bogățiilor subsolului și prin utilizarea complexă, intensivă a resurselor naturale interne; raționalizarea proceselor de prelucrare în economia națională, în

fost depistate adevărate mări de apă dulce, cu un volum total de 7 trilioane m.c.

Această descoperire a permis aprofundarea apei din surse subterane a circa o mie de localități, din care aproximativ 40 de orașe și centre industriale mari. În sectorul agricol se asigură cu apă necesară pășunile pe o întindere de 75 milioane ha, iar în zonele de deșert s-au creat oaze artificiale cu o suprafață totală de 7 mii ha.

După opinia specialiștilor, gospodărirea rațională a resurselor subterane de apă (inclusiv prevenirea scăderii premature a nivelului acestora) deschide perspectiva utilizării lor timp de multe decenii.

Filipine: perspective 2000

PE CALEA dezvoltării independente economia Republicii Filipine cunoaște în anii recenti ritmuri susținute, folosindu-se modalități complexe de punere în valoare a bogățiilor naturale. Astfel, s-a trecut — inclusiv cu colaborarea economică și tehnică a României — la exploatarea mai largă a resurselor de țiței, estimându-se că în primii ani ai deceniului următor se va putea renunța la importul de produse petroliere.

Un scenariu prospectiv elaborat de către autorități indică, pentru anul 2000 (când populația țării urmează să atingă 85 milioane de locuitori), obiective cum sînt: exploatarea întregii suprafețe arabile, de circa 11 mil. ha; limitarea tăierilor de păduri, din motive ecologice; trecerea la exploatarea industrială a resurselor alimentare marine; situarea industriei pe primul loc între ramurile producătoare de venit național ș.a. Ponderea produselor industriale în totalul exportului urmează să crească la peste 50 la sută, față de 16 la sută în 1975. Urmează, pe de altă parte, să scadă de la 50 la sută la 25—33 la sută componenta import în volumul investițiilor.

Japonia: spre era automobilului electric

ÎN SCOPUL reducerii nivelului poluării sonore și al celei a aerului în mediul urban, Ministerul industriei și comerțului internațional din Japonia a formulat un program decenal de extindere a utilizării automobilelor electrice pentru transportul mărfurilor și persoanelor în zone orașenești. Programul prevede, între altele, perfecționarea parametrilor tehnici ai electromobilelor, organizarea producției în masă a acestora și, ca urmare, reducerea prețului lor de cost. Se apreciază că în anul fiscal 1986/87 parcul japonez de electromobile ar putea ajunge la 250 mii de unități, cererea respectivă urmînd a fi stimulată prin reducerea sau chiar desființarea impozitelor pentru acest tip de automobile.

Dinamici structurale în transporturile maritime

CONFORM DATELOR publicate în presa de specialitate din Occident, volumul transporturilor maritime comerciale ale țărilor nesocialiste s-a dublat în perioada 1965—1976, cunoscînd însă o scădere absolută în anul 1975, sub efectul crizei economice. Datele din tabelul alăturat evidențiază că — după o scurtă relaxare — transporturile de petrol au crescut din nou, reprezentînd anul trecut, împreună cu cele de produse petroliere, mai mult de jumătate din volumul total al transporturilor maritime. Totodată, stagnarea din industria siderurgică occidentală a influențat în sensul reducerii relative sau chiar absolute a volumului transporturilor de cărbune și minereu de fier.

Grupa de mărfuri	1965	1970	1975	1976 (evaluări)
Total (mil. t)	1638	2481	3043	3277
Din care (în %):				
— petrol	33,7	40,1	41,4	43,2
— produse petroliere	10,7	9,9	7,6	7,2
— minereu de fier	9,3	9,9	9,6	8,8
— cărbune	3,6	4,1	4,2	3,7
— cereale	5,0	3,6	4,5	4,3
— alte produse	37,7	32,4	32,7	32,8

Sursa: B.I.K.I., nr. 56/1977.

Riscurile și succesul produselor noi

REZULTATELE UNOR ANCHETE efectuate în S.U.A. pe tema lansării de

vederea reducerii consumurilor specifice și economisirii de materiale; ridicarea nivelului tehnico-economic al producției, precum și a capacității de export a R.D.G., îndeosebi în domeniul construcțiilor de mașini, aparate și instalații, etc.

produse noi arată că pe seama acestora firmele producătoare au obținut — în medie — 75% din sporul cifrei lor de afaceri, ponderea fiind și mai ridicată în cazul construcțiilor de mașini și al industriei textile. După cum semnaleză publicația sovietică **Referativnii sbornik-ekonomika promișlennosti** (nr. 3/1977), se manifestă un înalt grad de „perisabilitate“ a ideilor de noi produse; datele furnizate de două sute de firme americane producătoare de produse preambalate relevă că 80% din propunerile respective nu ajung în faza finisării, iar din 150—200 de produse elaborate unul se bucură de succes pe piață. Se apreciază că planificarea științifică a lansării pe piață a unui nou produs prezintă o deosebită importanță pentru întreprinderea producătoare, raționîndu-se astfel: dacă prin renunțarea la un produs nou în faza planificării sau a pregătirii lansării sale întreprinderea în cauză înregistrează doar pierderi materiale, în cazul cînd, odată lansat, produsul respectiv nu are succes de piață, pierderilor materiale li se adaugă și prejudiciile aduse prestigiului firmei.

Mări de apă dulce în subsolul Kazahstanului

INSUFICIENȚA APEI din sursele de suprafață constituia și constituie încă o frînă serioasă pentru dezvoltarea agriculturii și industriei în Kazahstan — una din republicile Asiei Centrale sovietice. Atenția oamenilor de știință s-a îndreptat către subsolul regiunii, unde — după cercetări îndelungi — au

OSAR

Capacitate de transfer

REȘTEREA MASIVĂ a datoriei externe, fenomen care caracterizează situația actuală a multor dezvoltate dar mai ales a celor în curs de dezvoltare, a pus în termeni tot mai preocupanți problema capacității de transfer a țărilor debitoare. În privirea la această capacitate sunt necesare unele precizări.

Predeosebire de rambursarea datoriilor interne, pentru care capacitatea de plată a debitorilor este egală, rambursarea datoriilor externe contractate de țară sau de anumite unități economice și financiare dintr-o țară pretinde din partea debitorilor numai capacitate de plată, dar și capacitatea a transfera sumele datorate.

Capacitatea de plată este determinată de posibilitățile de acumulare a sumelor în moneda națională echivalente cu sumele de rambursat în valută. Aceste sume se procură în general prin rezervarea unei părți corespunzătoare din veniturile bănești ale statului sau ale unităților care urmează să efectueze rambursarea. Întrucât datoriile externe sunt contractate în valută, pentru rambursarea lor este necesar ca sumele în moneda națională destinate acestei rambursări să fie transformate în valută și transferate din statul plătitor în statul creditor.

Capacitatea de transfer este legată de existența și disponibilitatea valurilor suficiente pentru cumpărarea în valută a sumelor datorate. Această capacitate este deci esențială pentru a permite debitorului să facă față în mod efectiv obligației de rambursare.

Apropie întotdeauna, rambursarea datoriilor externe nu este o problemă a capacității de plată, ci a capacității de transfer, în sensul că țara debitoare spune de sumele necesare plății, însă întâmpină dificultăți în transferarea lor în țara creditoră, neavând de suficiente mijloace valutare.

Disponibilitățile valutare ale unei țări sunt constituite din rezervele monetare internaționale și rezervele diferitelor organe economice și financiare lichiditate "internațională", din încasărilor valutare nete provenind din exportul de mărfuri și prestațiile de servicii în străinătate, precum și din creditele externe pe care țara respectivă le poate atrage.

Acuitatea problemei transferului pentru țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol prinde din dificultatea de adaptare a capacității lor de transfer la volumul în continuă creștere al datoriei lor externe. Rămânerea în urmă a capacității de transfer a acestor țări se datorează insuficienței structurale a rezervelor lor de mijloace de plată în străinătate, restricțiilor și discriminărilor introduse de țările partenere care frânează posibilitățile lor de a obține venituri suplimentare din exportul de mărfuri, deteriorării raportului de schimb (importurile au devenit mai costisitoare comparativ cu reșterea prețurilor la export), precum și posibilităților tot mai reduse de a contracta credite externe în condiții acceptabile. Din această cauză, în ultimii ani s-a înregistrat o creștere alarmantă a soldurilor neplătite din împrumuturile contractate de unele țări în curs de dezvoltare.

Creșterea capacității de transfer a țărilor debitoare în general și a celor în curs de dezvoltare în special constituie deci o condiție imperioasă a înălbătoșirii relațiilor financiare internaționale.

C. K.

Materii prime

Vasile Iacoban, Vatra Mării — Potrivit unor statistici recente, pârute în *Revue du Arché Commun*, materiile prime reprezintă încă 84% din exportul total al țărilor în curs de dezvoltare, față de 25% în exportul țărilor industrializate. Ca reflexie a gradului lor scăzut de industrializare.

Țările în curs de dezvoltare combează cu numai 12% în importul mondial de materii prime. Referindu-se la faptul că, alături de fenomene de subconsum, există încă destulă risipă chiar în cazul unor materii prime esențiale, cunoscutul editorialist francez Pierre Drouin scria recent în ziarul *Le Monde*: „Risipa de resurse primare nu este numai un nonsens, atunci când unele dintre ele — în special petrolul — nu sunt reîn-

noibile. În momentul cînd se caută să se reducă prin toate mijloacele deficitele balanțelor de plăți, ea este și o injurie adusă tuturor țărilor lumii a treia neproducătoare de petrol, confruntate cu creșterea prețului petrolului brut”.

Așezări umane

Virgil Tomescu, Iași — După Conferința Națiunilor Unite asupra așezărilor umane, din primăvara anului trecut, preocupările privind condițiile de viață ale populației din suburbiile mizerabile („slums”) ale multor orașe din lume (vezi fotografia) au continuat. În februarie a.c., un grup de experți internaționali

s-a reunit sub egida O.N.U. la Nassau, concentrându-și atenția asupra urgenței problemelor de bază ale asigurării cu apă și cu energie și ale evacuării gunoanelor menajere.

Așa cum preciza un recent document al O.N.U., în numeroase țări în curs de dezvoltare mai puțin de jumătate din populația urbană și sub 10% din cea rurală au asigurată în prezent o alimentare satisfăcătoare cu apă salubă. Circa 900 milioane de locuitori în situație de „sărăcie absolută” din țările în curs de dezvoltare, din care circa 200 milioane în orașe, releva la rîndul său președintele Grupului Băncii Mondiale, Robert McNamara, trăiesc în condiții care reprezintă o „insultă intolerabilă pentru însăși demnitatea umană”. „Slums”—uri exis-

tă însă și în multe orașe din Occident, chiar în țări capitaliste dintre cele mai dezvoltate.

Satelți

Pompiliu Diplan, București — 1) Eroarea de apreciere în cazul prognozei recoltei de grâu de iarnă, de pildă, din mai multe districte din Vestul mijlociu american — pe baza imaginilor terenurilor cultivate captate de un satelit artificial american și prelucrate la sol pe calculator — a fost de circa 3%, relevă o lucrare consacrată tipului de sateliți la care vă referiți (*ERTS-1. A New Window on Our Planet*, U.S. Government Printing Office, 1976). Cifra este desigur orientativă.

Pe baza informațiilor furnizate de acești sateliți, Departamentul Agriculturii își revizuieste periodic prognozele. Beneficiile obținute de agricultura S.U.A. de pe urma măsurilor luate în baza cunoașterii din timp a perspectivelor recoltei din emisfera sudică, în condițiile decalajului de anotimp, sînt estimate la 325 milioane dolari anual numai în cazul grîului.

2) Unele dintre aplicațiile pămîntene cele mai actuale ale tehnologiei spațiale, care vă pot interesa, sînt sistemele de reutilizare în instalațiile sanitare din locuințe a apei care a fost mai întîi folosită pentru spălat. Asemenea sisteme vor trebui introduse de acum încolo în mod obligatoriu în locuințele noi ce se vor construi la San Francisco, în baza măsurilor de raționalizare a consumului de apă ca urmare a unei secete persistente.

Turism

Rodica Dumitru, București — Turismul reprezintă pentru Italia principală sursă de dezechilibru (2,6 mii miliarde lire în 1976) și ocupă direct 1,5 milioane oameni, rămînd în continuare un sector în expansiune. Anul trecut, în vreme ce populația ocupată în industrie a sporit cu numai 5 000 persoane, iar cea din agricultură a scăzut cu 35 000, în servicii ea a sporit cu 116 000. Cu 4 milioane locuri de cazare, Italia dispune de un sfert din totalul capacității țărilor Pieței comune vest-europene, nefiind întreținută în Occident sub acest aspect decât de

S.U.A. Această capacitate sufără însă de o cronică subutilizare: media gradului de ocupare este de 60% pe an, în condițiile în care 60% din turiștii italieni și străini își petrec concediul în lunile iulie și august. Între turiștii străini ce vin în Italia, un contingent care crește anual cu 15—20%, îl reprezintă japonezii (383 000 anul trecut), care au început să rivalizeze cu turiștii americani în materie de cheluieli. Între avantajele acordate turiștilor străini în Italia se numără intrarea liberă la muzeele de stat, tarife reduse cu pînă la 47% pe autostrăzi, tarife de transport reduse pentru grupuri etc. În prezent Italia face un mare efort pentru dezvoltarea turismului de masă în Sud, în sale turistice în care a creat pînă acum 15 000 locuri de cazare, perspectiva fiind de a se tripla această capacitate. Principala dificultate în această zonă rămîne însă lipsa personalului local calificat.

Harry G. Johnson

Mircea Nadin, Cluj-Napoca — Profesorul Harry G. Johnson, decedat de curînd, la vîrsta de 54 de ani, era canadian. Autor a numeroase lucrări, dintre care citeva consacrate criticării bazelor teoretice ale politicii economice de tip keynesian, Harry G. Johnson este considerat în același timp economistul care a publicat în revistele de specialitate mai multe articole decît oricare alt autor. A condus el însuși citeva cunoscute reviste economice: „Review of Economic Studies” (1951—1959), ca redactor șef adjunct, „The Manchester School” (1956—1959) și „Journal of Political Economy” (1960—1966), ca redactor șef. Era profesor la Universitatea din Chicago (din 1959) și la Institutul de studii internaționale de la Geneva (din 1974), după ce predase la alte citeva renumite universități canadiene, americane și engleze (între care London School of Economics). Era, de asemenea, președintele Asociației canadiene de științe politice. Pe lângă articole critice consacrate de-a lungul timpului opiniilor sale, revista noastră a publicat un interviu cu profesorul Harry G. Johnson în nr. 2/1975, cu ocazia participării sale la ultimul Congres mondial al economiștilor, de la Budapesta.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— 11 Iunie 1948 — 11 Iunie 1977. Primatul factorilor calitativi în dezvoltarea industriei românești (conf. dr. Dumitru Ciucur)

— Locuința — element esențial al bunăstării și civilizației (II) (Dorin Constantinescu)

— Investiții. Cerințe ale accelerării ritmului de punere în funcțiune a noilor obiective (Gh. Ruscanu)

— Utilizarea rațională și eficientă a gazelor naturale (V. Boescu, L. Țintea)

— Asigurarea necesarului de piese de schimb (Nicolae Cernescu)

— În sprijinul consolidării economico-organizatorice a cooperativei agricole. Optimizarea corelației costuri-producție (Marin Popescu, asist. univ. Ion Popescu)

— Acordul global, principala formă de retribuire a muncii în industrie (Alecă Bușniță, Andrei Rădulescu)

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Perfecționarea continuă a participării oamenilor muncii la conducere (Constantin Ciocan)

TEORII — IDEI

— Considerații cu privire la indicatorii sintetici ai rezultatelor activităților economice (prof. dr. I. Căpanu)

— Nivelul dezvoltării economice și diviziunea muncii pe plan național și internațional (prof. dr. Ion Trăistaru)

— Școli ● curente ● economice. Eșecul „new-economics”-ului (I) (Paul Tudor)

— Eficiența economică și pirghiile financiare (Al. Gheorghiu)

ECONOMIE MONDIALĂ

— Fenomenul inflaționist și contradicțiile capitalismului contemporan, (I) (prof. dr. Eugen Prahoveanu)

— Statistică internațională. Țări socialiste: continuitatea dezvoltării ascendente

— Turismul internațional — teren al cooperării între state și între popoare (dr. Gh. Barbu, dr. N. Z. Ionescu)

— Poznan 1977. Manifestări de promovare a comerțului internațional (Ludwik Eider)

— Mondorama

— Curier

— Intrebări — răspunsuri

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71.131 București, telefon 12.13.69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

I. S., Harghita — Dacă ați lucrat efectiv ca șef secție schimb, fiind numit ca atare prin decizia conducerii unității, aveți dreptul la retribuirea corespunzătoare funcției temporar îndeplinite (art. 74 din Legea nr. 57/1974). Dacă nu vi se aprobă cererea pe linie administrativă, vă puteți adresa Comisiei de judecată din întreprindere. Reducerea vechimii necesare pentru ocuparea funcției de șef secție se poate face numai în condițiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12/1971.

WILHELM GEMENE, Bacău — Categoria tarifară obținută de muncitorul care a promovat proba practică susținută în fața comisiei tehnice de încadrare constituie un drept câștigat dacă, la prezentarea în fața comisiei, respectiv la emiterea deciziei de încadrare, muncitorul avea vechimea minimă necesară prevăzută pentru categoria respectivă. Dacă retribuirea a fost majorată, ca urmare a trecerii într-o categorie superioară, alocația de stat pentru copii se acordă în raport cu noul cantum al retribuirii astfel stabilite.

NICOLAE GIURCA, comuna Avrig, județul Sibiu — Funcția de tehnician I pe care ați avut-o la 15 august 1968 este echivalentă cu aceea de tehnician principal, fiind numai o deosebire de termeni. În consecință, trecerea din funcția de tehnician I în aceea de tehnician principal nu se consideră o promovare. Întrucât, din cele relatate în scrisoarea dv. rezultă că sinteti absorbent al școlii profesionale și că ați fost încadrat în ultima categorie a rețelei tarifară a meseriei, trecerea ca tehnician I, respectiv tehnician principal, s-a făcut cu respectarea cerințelor legii, indiferent de absolvirea școlii tehnice postliceale.

ATANASIE BERLIUC, Vatra Dornei — 1) Compensarea în bani a concediului de odihnă, în cazurile de excepție prevăzute în Legea nr. 27/1967, are caracterul unei despăgubiri, asupra căreia nu se plătește nici contribuția de asigurări sociale și nici contribuția de 2% care se reține exclusiv din retribuirea tarifară de încadrare.

2) Perioada cit personalul este numit temporar într-o funcție de conducere, pentru a înlocui titularul postului care lipsește din unitate fiind în concediu medical, în detașare etc. se trece în carnetul de muncă pe baza deciziei de numire emisă în acest sens. În perioada cit personalul primește retribuirea corespunzătoare funcției temporar ocupate, i se reține contribuția de 2% pentru pensia suplimentară calculată asupra acestei retribuiții. De asemenea, sporul de vechime se calculează pe aceeași bază.

CONSTANTIN ȘTEFAN, Ploiești — Contribuția de 2% pentru pensia suplimentară se reține de la întregul personal, indiferent de durata contractului de muncă (pe durata nedeterminată sau determinată). Pensionarul remunerat cu tarife, care nu este angajat în sensul Codului Muncii, are dreptul ca în perioada cit este astfel remunerat să primească pensia integrală.

MIRCEA CANTOR, Brașov — Compensarea de 75 lei la 100 km în cazul în care persoanele cu funcții de conducere, precum și cadrele tehnice, economice și de altă specialitate folosesc autoturisme proprietate personală pentru transport în interesul serviciului în afara localității se acordă cu respectarea prevederilor art. 9 din Decretul nr. 415/1976. Menționăm că la decontarea transportului în interesul serviciului efectuat cu autoturism proprietate personală trebuie să se țină seama și de prevederile pct. 21 din Normele de decontare și control a cheltuielilor de deplasare și delegare elaborate de Ministerul Finanțelor și fostul C.S.M.S. nr. 11850/1963 pentru aplicarea HCM nr. 822/1959 — republicată —, care precizează că, în cazul în care este posibilă utilizarea mai multor mijloace de transport (tren, auto, avion etc.), se vor putea rambursa cheltuielile corespunzătoare mijlocului de transport cel mai avantajos ca timp sau bani.

În ceea ce privește persoanele trimise în alte localități pentru a urma diferite forme de perfecționare a pregătirii profesionale, acestora nu li se aplică prevederile HCM nr. 822/1959, întrucât deplasarea lor nu constituie o delegare în interes de serviciu. Transportul participanților la începutul și sfârșitul cursurilor este gratuit și se acordă în condițiile prevăzute la art. 11 din HCM nr. 129/1959 și art. 11 din HCM nr. 2105/1969.

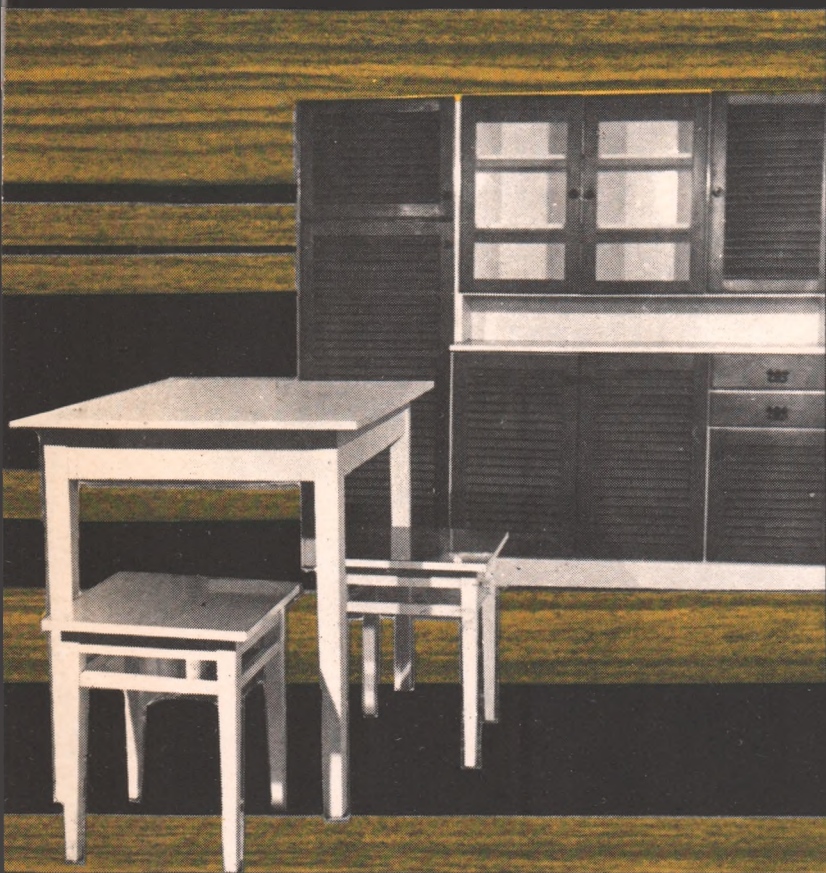
ION MANCIU, Turda — La pct. 12 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975 se precizează că acordarea retribuirii tarifare se face potrivit rezultatelor obținute în luna sau trimestrul respectiv; în cazul depășirii sarcinilor ce decurg din plan retribuirea se majorează corespunzător, iar neîndeplinirea integrală a acestora conduce la diminuarea retribuirii. Din exemplul dat de dv. reiese deci că organele bancare au aplicat corect prevederile de mai sus, acordând adaosul solicitat pentru trim. I, II și III și solicitând unității să aplice diminuări în trim. IV, când planul de beneficiu nu a fost realizat. În ceea ce privește prevederile pct. 13 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975, acestea se aplică în toate cazurile, cu precizarea că diminuările aferente indicatorilor calitativi se restituie integral indiferent de durata recuperării (în cursul anului de plan). În legătură cu ultima dv. întrebare precizăm că diminuările din trimestrul IV nu pot fi restituite, întrucât depășirea de plan se datorează realizărilor din trimestrele precedente în care s-au eliberat adaosuri. Diminuările se puteau restitui numai în cazul în care în primele trimestre se înregistrau nerealizări de plan, iar recuperarea se făcea în trimestrele următoare.

CONSTANTIN CEAUȘU, Tg. Jiu — Potrivit prevederilor art. 6 din Decretul nr. 391/1976, vărsămintele la buget din impozitul pe beneficiu se fac chenzinal în proporție de 1/6 din suma planificată pe trimestru. Întrucât la unitățile plătitoare cu creditarea prin cont separat a documentelor în curs de încasare, plata impozitului pe beneficiu se face din contul 341 (analitic 04), potrivit prevederilor pct. 35 din Normele metodologice nr. 1/1972 ale Băncii Naționale privind creditarea unităților socialiste, vărsămintele la termenle de plată se efectuează în limita disponibilului existent în contul analitic respectiv la acea dată. Aceasta atrage după sine obligația unității ca în perioada imediat următoare termenului de plată, pe măsura creării disponibilităților în contul 341.04, să efectueze vărsămintele la buget până la nivelul planului.

2) Potrivit prevederilor din Decretul nr. 391/1976, unitățile economice din industria de stat plătitoare de impozit datorează la buget sumele planificate cu această destinație. În conformitate cu prevederile art. 10 și 12 din decret, pentru neplata la termen a impozitului planificat (lipsă de disponibil, neglijență etc.) organele bancare calculează majorări de întârziere (0,05% pentru fiecare zi întârziere) până la data depunerii bilanțului contabil. După depunerea bilanțului contabil, obligația plătitorului de a efectua vărsămintele este față de sumele rezultate din recalculare, iar în cazul când prezintă restanțe față de acestea li se calculează majorări de întârziere până la data când vărsămintele sînt făcute la nivelul sumelor datorate din recalculare. Prevederile art. 8 din Decretul nr. 391/1976 se referă strict la modul de regularizare a vărsămintelor față de sumele datorate din recalculare, neavînd nici o legătură cu vărsămintele din cursul trimestrului, cînd plătitorul este obligat să vireze la buget sumele planificate.

3) Indiferent dacă majorările de întârziere sînt sau nu imputabile, avîndu-se în vedere că plata de majorări reprezintă în fond o daună pentru unitatea plătitoare, conducătorul unității va aplica dispozițiile referitoare la răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă, reglementate prin Decizia, nr. 1/16 februarie 1976 publicată în Buletinul oficial partea III nr. 31/25.II.1976.

INTR-O LOCUINȚĂ MODERNĂ – O BUCĂTĂRIE MODERNĂ !

Bucătăria „CRINA“, doar o soluție din multele pe care vi le propune CENTRALA DE PRELUCRARE A LEMNULUI la EXPOZIȚIA PERMANENTĂ DE MOBILĂ, CU VÂNZARE, deschisă zilnic între orele 10–18 – în afara zilei de duminică – în pavilionul „H“ din Parcul Herăstrău.

- dulap înalt, dimensiuni 1 255×550, preț 1 912 lei
- bufet corp inferior, dimensiuni 550×325, preț 1 123 lei
- bufet corp superior, preț 605 lei
- masă de bucătărie, dimensiuni 900×600, preț 185 lei.
- taburet 3×55, dimensiuni 350×350, preț 165 lei
- dimensiunea bucătăriei : 6,30 mp
- suprafața ocupată de mobilier : 2,028 mp
- indice de ocupare a suprafeței : 32,1%

TERMOMETRUL A URCAT ? NICI O PROBLEMĂ !

Pentru acest sezon, magazinele și raioanele specializate ale COMERȚULUI DE STAT vă recomandă o bogată și diversificată gamă de produse și articole ; pentru : FEMEII – rochii, compleuri, fuste, bluze, pantaloni ; BĂRBAȚII – costume, sacouri, pantaloni, bluze, cămăși ; COPIII – rochițe, pantaloanași (lungi și scurți), costumase, compleuri etc. – din țesături ușoare, moderne ; imprimate, colorate și uni; confecționate într-o gamă foarte variată de modele și desene.

„ELECTROMOTOR”, TIMIȘOARA,
BD. REPUBLICII NR. 21.

TELEFON 1 38 56,
TELEX 43223

INTOS-1 Instalație pentru spălarea și tăierea sfecei

Instalația este destinată tăierii și mărunțirii sfecei, precum și altor rădăcinoase ca morcovi, cartofi, pepeni, dovleci, pentru prepararea tainurilor la hrănirea taurinelor și porcinelor sau ca parte componentă în prepararea amestecurilor nutritive pentru insilozare.

Capacitatea de tăiere este de 16 tone/oră, iar puterea instalată de 39 kW.

HERCULE REG 1,2 Robot electric de gospodărie

Robotul electric de gospodărie HERCULE este un produs robust, sigur în exploatare, ușor manevrabil, multifuncțional.

Diferitele utilizări ale robotului se obțin prin montarea pe blocul de acționare a uneia din funcțiunile :

- moară centrifugă pentru granule
- polizor
- ferăstrău circular
- mașină pentru despușat porumb

Se livrează blocul de acționare împreună cu...

CE 1-400 Cositoare electrică

Cositoarea electrică CE 1-400 este cea mai bună soluție pentru cosirea ierbii din zonele verzi, pajisti, complexe sportive, pe suprafețe orizontale sau înclinate.

Deplasarea cositoarei se face ușor, de către o singură persoană, iar reglarea înălțimii de cosire se poate face după dorință.

Tensiunea de alimentare este de 220 V, înălțimea maximă...